

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

311049

Vol. 11
నంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 29 న తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంస్కరము, కార్తికమాస శుద్ధ ప్రథమ ౧.

No. 176

నందిక ౧౭౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాసత్తములు పొందియన్నది. వంశభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనమున కలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెజుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంతిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యముగలిగించును. నొప్పులు తీసివేసెను.
విజేతములలో కూడి వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రాండ్ నట్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచితరుణము!

త్వర పడుము!

రూ 52,500 కు లాటరీ టికెట్టు 1-కి రు 5-0-0 10,500 టికెట్టు మాత్రమే

Xవరైంట్ వారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీవేయు ఆస్తివివరము:—కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూక
కొండాపురంలో మాస్టాఫీసానుభవములో వున్న సుమారు 4 యకర
ముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్
వవర్ పోర్ట్ బిల్ స్టీయింజింజ్ 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 శి. టైప్
డికార్ట్ కేటర్లు, వెల్వేటర్, క్లీనింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్
ఎక్స్ ట్రాక్టుమిషనులు, ఏటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు గోడవునులు,
సామానులు, కాపుముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప
యిల్లున్నది, కాంపౌండులోకి చేరిన మరీవకయిల్లున్నది, కూలీలకు
6 కొట్టములు, బావి, నిమ్మతోట గలిగి మంచి వర్షింగు ఆర్దరులో
వున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ
ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి
తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలలో నిది
యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్వల శనిగెకాయ
పప్పు, 8 బార్వల దూదితయారగును. ప్రతి శనిగెకాయ విశేషముగా
పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము
నకు విశేష ప్రసిద్ధి కెక్కినదని నర్వలకు తెలిసిన విషయమే.

ఇతరవిషయములు:—టికెట్టుయావత్తు పూర్తి అయిన వెంటనే
లాటరీకలుపుతేది పినాకిని ఆంధ్రప్రదేశ్, హిందూప్రదేశలలో ప్రచు
రముచేయించి మ॥ రా॥ రా॥ గుత్తిదివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లె
గారున్న యింకా తగుపెద్దమనుష్యులయెదుట లాటరీ కలిపి యెత్త
బడును. వసూలు అయినసొమ్ములో ఖర్చులుపోను, మిగతసొమ్ము కడప
యింపీయల్ బ్యాంక్ లో డిపాజిట్ చేయబడును. గెలుపొందువారికి
వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలుపుతూ పై ప్రతికలలో ప్రచురము చేయ
బడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని మావల్ల
క్రమమైన దస్తావేజును పొందవచ్చును.

లాటరీ టికెట్టు మావద్దగాని, మేము నియమించిన ఏజెంట్లవద్ద
గాని, స్వయముగాగాని, మనియార్డర్ ద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొంద
గలరు. లాటరీ టికెట్టు ఆమ్ముటకుగాను, కమిషన్ యేజెంట్లు కావలెను.
మంచికమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు, గొప్ప
లాభము పొందుటకు మంచితరుణము. కమిషన్ వగైరా అన్ని విష
యములకు లాటరీ స్వంతదారుల మగు మాకు, యిక్రింది అడ్రసుకు
వ్రాసిగాని, స్వంతంగా వచ్చిగాని, యేర్పాట్లు చేసుకొనవచ్చును.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

1732

పోస్టు, కొండాపురం.

కడపడిస్ట్రిక్టు.

M. S. M. R.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

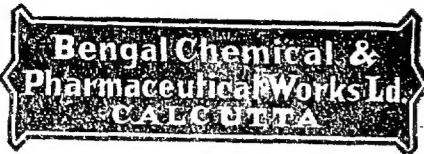
1591

వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినీటిని, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

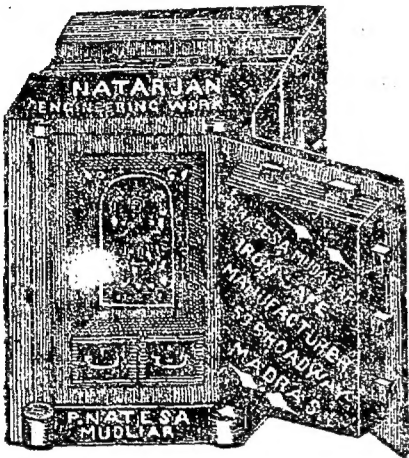
విక్రయమగుచున్నది రసాస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 క్షి. పి. చార్జ్ తో సహా రూ 1.2-0.

నరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. నటేశ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచైన్స్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండరీ ఆయిర్ ఎంజనీలు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైనువిల్లుకు కానలస్పీ సిలండర్లు, సాప్లింగ్స్, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాచుపిల్లేషి, పెద్దనాచుకన్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహుళ వ్రాయబడును.

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు:

అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి, తల్లావజ్ఞు శివశంకరశాస్త్రి, నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలిగ్రాఫీ వైండు. ప్రవేశరసుము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

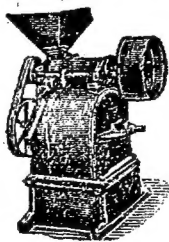
కుముద్వతి రచయిత: శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవి

మనోహర మైనపదలాలిత్యము—చమత్కారకథాకల్పనము — కుముద్వతి ధైర్యసాహసము — రామానందుని యుదారస్వభావవర్ణనము—మిక్కిలి రామణీయకము. స్త్రీలు వ్రాసిన గ్రంథ మిట్లుండదు యరిది యని చదువరులు తలంతురు. వెల చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

చంద్రవేషి తెలిగించినది: శ్రీయుత చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావు.

ఇందలికథ లతిచమత్కారములు — హంతకు నశ్వేషించుట — చీటిచోరి పట్టుకొనుట — మున్నగురహస్యా న్వేషణము లిందు మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. వెల చందాదారులకు రు 0-8-0; ఇతరులకు 0-12-0.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. క్రొత్త 16 గుట్టముల పవరుగల హోర్నువి యింజను.
  2. క్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టి యింజను.
  3. నుంచి సకెండుహోండు 20-25 గుట్టముపవరెగల అక్రాయిడుటైపు, హోర్నువి యింజను.
  4. బెట్టి రైసుమాలిగ్గు పాలిషర్లతో సహా నెం 1 న్ను 7 న్ను.
  5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల పేపింగుమెషిన్.
  6. 14 అంగులము డ్రైగూమిటరుగల, వర్మికల్, పిండిమిల్లు.
  7. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం న్యూక్రా, కట్టింగ్, లేట్టు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగుల X 10 అంగులం, 12 అడుగుల X 10 1/2 అంగులం లేట్టులున్న ఉన్నవి.
  8. ఉపయోగించిన 50 గుట్టము పవరుగల, బ్లాక్లిస్, 65 గుట్టము పవరుగల, రప్టు, ప్రాక్టరు, క్రూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టామలోగలవి.)
  9. ఉపయోగించిన 20 గుట్టము పవరుగల, మార్షలు, డబిలు, సిలిండరు, పోర్టబిలు, స్ప్రింగ్, యింజను. (కర్ కత్తా స్టామలోగలదు.)
- మాయొక్కధరలు మిక్కిలి తక్కువ, వచ్చిచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండ్ కంపెని, 8, సెంబుదాసువీధి, చెన్నపురి.

మహాభుగునహితా

ఇది గోవునాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము తూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రమున నకలుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని మాకు పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము. జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0 శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0 అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0 పోస్టేజీ .... రు 0-4-0 మొత్తం ..... రు 2-4-0 అగును. అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లా మూత్రం అగును. కావలసిన వారికి పి. పి. గా పంపుదుము. (930) ఆకెళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరిజిల్లా).

రెడ్డిరాణి సచిత్రమాసపత్రిక నం॥ర చందారు 3 మత, సాంఘిక, వ్యవసాయిక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును. వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విలుకత్తెలయ్య అద్భుతచర్యలు, బీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12 మిథునానురాగము (పేరుగన్ననవల) వెల ఆ 12 గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10 వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10 ఆంధ్రనామనంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4 రెడ్డిబదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, ఆమెరికానాటి చీట్లపేక భూతవైద్యము, తమా మాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు క మనవ్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో ఉమాధియగుట, కీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెక్కున గాలిలో మనవ్యుని నిభారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆ నేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ ములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లా (2118)కి. రి. ఆర్. జనార్దనం కాయాడు, బంగళా, బూ గురుజిల్లా.

కవహరి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0 దగ్గు క్యాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది ఆ నేకవిధములు వైద్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. శిశుకాలమాన (కబలించు దగ్గు. క్యాసకోశముల శూక్ష్మ శాకములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయిదగ్గు దగ్గుకు నేందిచ్చగనైన జుయ దగ్గు విధమున బట్టి యుండును. అమ్మకాంజనము దిలో, మదరాసు - బొంబాయి.

నోటీసు

ఇందుమూలముగా తెలియచేయడ మేమన కృష్ణాజిల్లాగడ్డ వల్లెరు లాకువద్దనున్న శ్రీపద్మాలయా రైసుమిల్లును నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్యగారున్న మేమున్న కలసి సదరు మిల్లును కంట్రాక్టు వి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు అందుసన్ను పేరుతో దస్తరులుపెట్టి 27-1-24 నుంచి 30-9-24 వరకు వ్యాపారము జరిపి యున్నాము. సదరు గోపాలకృష్ణయ్య అందుసన్నువారు మిల్లు వ్యాపారములో వారికి వుండుకున్న భాగమును, యావత్తులా భనప్రముతో వారికినిమి త్తంలేకుండా మేము అనుభవించేలాగన వారికిఅందున్న హక్కులతో మేమే భరించునట్లున్న వారివల్ల 30-9-24 తేదీన అగ్రిమెంటు పొందియున్నాము. కాబట్టి సదరు మిల్లుకు యియ్యవలసిన శాకిధార్లు యాన్యుండిన్ని సామ్యుకావద్ద నే చెల్లించి రసీదుపుచ్చుకోవలెను. కానినిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్య అందుసన్నువారికియ్య నక్కరలేదు. అట్టిచ్చినను మాకు మి నిమిత్తం లేదు. క్రమమైన చర్యజరిపి పుచ్చుకుందుము. కాబట్టి తెలియపరచడమైనది. టి. సత్యనారాయణ.

అత్యధునకుమరొగనివారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రు. 1:6-0-0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అట్టడత వృత్తిగములుగ్యారంటీగ కుదుర్చబడును 1 నెలకు పరిపడు బౌవధము ధర రు. 6.0-0 రెండునెలలకు పరిపడు బౌవధము నెల రు. 10.0-0 ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు వేరు.

1278

రెడ్డి అందు కో, ప్రొఫ్రయిటరు, యం. నుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపొస్టు గోదావరిజిల్లా.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెల్లు తెలకు హానిగలుగక చక్కగఁ జెరుగఁగలదు.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అంజురుగ్రాహణ సేవించిన వట్టు దిడువు జ్వరములు, వివిధ పురాణజ్వరములు మొదలగు నమన జ్వరములు జూనున. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

మలేరియాయును, మరియుతర జ్వరములన్నియును

“ఇ స నా ఫె లి” చే అతిత్వరలో నివారించును

కైన్వాజ్యమును తత్కాలమునకు మాత్రమే అపివేయును. అయితే ఇసనా ఫెలి 15 దినములలో జ్వరమును పూర్తిగా వేరుతో తీసివేయును. అన్ని విధముల మలేరియా జ్వరములను “ఇసనా ఫెలి” అత్యద్భుతముగా బాగుచేయును. అప్రసిద్ధి చెందినది. గనుక మలేరియాకు అతి నమ్మకమైన బౌవధముని వేయవచ్చినది. మలేరియా రాకుండ అటంకపరచుటకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రమేను సేవించిన చాలును.

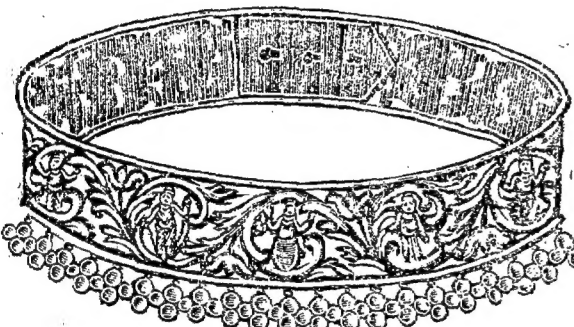
పూర్తిగా గుణము గలుగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు సేవించినచాలును.

పసిడిడ్లకు “ఇసనా ఫెలి”ను (ద్రవరూపముగానున్న “ఇసనా ఫెలి”) వాడవలెను.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్వజంటు,

Gorio Ltd., Post Box 159, Fort, Bombay.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు. 1842

నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అనేక మోస్తరులలో నవనాగరికమునకు తగినట్లు తయారుచేయబడును. పాతికాపరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వెడల్పువరకు చేయవచ్చును. వీటికి తరుగుసహా మజూరి రు. 25 లు మొదలు రు. 85 లు వరకు గలదు. పుష్కరా గములు, పట్టెకంపులు, గత్తెములు మొదలగునవి

చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్యు యియ్యవలెను. అన్నిరకపు వెండిసవరములంగారు వెగలు, సామానులు ప్లాకు లో సిద్ధముగానున్నవి. ఒకసారి వచ్చి ఒక చిప్ప ఉరువునుమాచర్చ తీసిన మానవ్యము మీకు తెలియును.

మాచి తవిచిత్రపు 172 ఫుటల క్యాటలాగు 1-కి రు. 1.

ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, వైనాబజారుకోడు, మదరాసు.

ఆన్ని కెమిస్టులకు, బౌవధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, నెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు బౌవధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట

బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే

వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టీన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

1587

“Depot for Burroughs Wellcome & Co.,”

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 29-వ తేదీ బుధవారము

(1) భాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కునుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లివి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12-0 9.0-0	
సున్నలు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) వప్పుభాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలనలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

సున్నలనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,, 65.0-0 68.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 60.0 62.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానగ బా 1-కి రు 155 మి.కె ను 150	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 190.0-0 195.0-0	
కురపసుపు ,, రు 125.0-0 180.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0 188.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 82.0-0 88.0-0	
చదరం ,, 82.0-0 88.0-0	
రవుండు ,, 82.0 86.0 0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78.0-0 81.0-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 22.8-0 28.0-0	
సవరను 1-కి 14.14-8	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటా రు 800.0-0 805.0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి రు 88.4-0 88.12-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డ్రిగ్ల రు 75.0-0	
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గురం డిటా ,,	

(8) కూడి

బోంబా వెస్టు బారువ 1-కి రు 820.0-0	

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.10-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.5-0	
పుల్లూరు తోనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2-0	
నూళియేనుగ నెం 20 రు 11.18-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ తేలి అయినను రు 14.8-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9.12-0	
వద్యాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 12.0-0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల ౯ పక్షి రు 9.12-0	

సక్సన్ దంతచూరము

సోటిలోని సకలవ్యా. భుజన మాన్యము. పండ్లనాస్యము, ఇసుగ్లలో నెత్తురు చిముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మూలకల ఔషధముతోను బౌవధప్రవృత్తులతోను చేయబడినది. 1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎస్. సాన్విసాధకాశ్రమ, 1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగా త పిళ్లెబ్బి తిరువల్లికేసే ముద్రాను

సరిహద్దు విషయములు

బోల్ల ను విచారణ

ధిల్లీ, అక్టోబరు 25:— పశ్చిమ తరరాష్ట్ర ప్రధాన కమిషనరుతో జరిగిన సభయొక్క ఫలితమును గూర్చి యొక ప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:— బోల్ల ను గూర్చి జరుపుచున్న విచారణయిప్పుడు పూర్తి అయినది. కావున దానియొక్క ఫలితమును విచారించుటకును, హిందువుల వ్యవహారములను తిరిగి యేర్పాటు చేయుటకును సరిహద్దు ప్రాంతములవారి పరిస్థితులను పరిష్కరించుటకును కోహట్టులో యిరుతెగలవారికిని సంబంధములను సరిగా నేర్పరుచుటకును చేయుచున్న ప్రయత్నము తెంతనాభివృద్ధి గాంచినంత తేలికగొనుటకును ప్రధాన కమిషనరుతో చర్చించుటకు గవర్నరు జేనరలు సభలోని సభ్యుడొకడు పశ్చిమ తర సరిహద్దు రాష్ట్రమునకు పోవలెనని రాజప్రతినిధి ప్రధాన కమిషనరుతో జరిపిన సంప్రదింపులో తీర్మానించెను. కావున రాజప్రతినిధి సర్ చాన్సలరును గూర్చి యిగురొకరై పశ్చిమ తర సరిహద్దు రాష్ట్రమునకు వెళ్ళును యిదిగిరి. సర్ చాన్సలరు సుగూరు ఆకారముచే పిసాంపకు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె)

ఇరువురు ప్రముఖులు దీక్ష యపత్తునాయకులతో

సంప్రతించుట

ప్రముఖుల తీర్మానము ప్రకారము యిరు సంఘము

లొడబడుటకు లిఖితరూపానాదము నిచ్చిరి

విచారణను నవంబరు మధ్యవరకు ఆపుచేయబడెను

నాగపురము, అక్టోబరు 27:— హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల నాయకులతో మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజన్, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగార్లు నిన్న సంప్రతించిరి. రెండు పక్షముల నాయకులు నుతగా దాకారణములను స్పష్టీకరించిరి. మనీషులయెదుటకాని, సమీపమున గాని వాయిద్యమును మానివేయుటచేయున ప్రముఖుల తీర్మానము ప్రకారము నడచుకొనెదమని వాతములముగ రెండుపక్షముల వారును అంగీకారము నిచ్చిరి. విచారణను నవంబరులో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను అజన్ గారును నెహ్రూగారును నవంబరు మాసమధ్యములో నాగపురము వచ్చెదరు. మాలానాగారు కలకత్తాకు వెళ్లిరి. నెహ్రూగారును, నైయద్ మహమ్మద్ గారును అహమదాబాదునకు బోయిరి. (ఆ. ప్రె)

బర్దవాన్ మహారాజుగారు

ధిల్లీ, అక్టోబరు 27:— బర్దవాన్ మహారాజుగారు నేటి యుదయమున యిచ్చటికిరాగా ఖత్రీసంఘమువారు మనః పూర్వకమైన స్వాగతముసంగి రైజనాలోనున్న కింగుజార్జి తోటలోనికి యూరేగింపుతో తీసికొనిపోయిరి. వీరివృత్తాంతము టనే యున్నాడు. బహుశః నవంబరు 24 తేదిన సమావేశమగు సంస్కరణవిచారణసంఘమువారి పని పూర్తియగు వరకు వీరివృత్తాంతము యుండును. ఈలోగా పన్నుల విచారణసంఘమువారి సభకుగూడ వీరు పోవుదురు. (ఆ. ప్రె)

సర్ నరసింహశర్మగారు

ధిల్లీ, అక్టోబరు 27:— సర్ నరసింహశర్మగారు కలెక్టరు గారితోను పురాణవస్తు శాస్త్రాధికారులతోను కలిసి నిన్నటిదినమున వట్టాలో మ్యూజియమున, స్వాగతవిహ్నులను వంద ప్రదేశములను చూచుచుండిరి. ఈయనయమున నారిచ్చటికి వెచ్చినపుడు కలెక్టరును యితరయ్యవ్యక్తులను స్వేచ్ఛనువద్దకు వెళ్లి కలిసికొనిరి. వీరు లక్నో ప్రయాణమున మానుకొనిరి. (ఆ. ప్రె)

పండిత కృష్ణాకాంతమాలవ్యాగారు

నిర్దోషియని విశదపడిరి.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 25:— ఇటీవల సంభవించిన సాంఘిక పోరాటముల సందర్భమున ప్రత్యేక పోలీసుకనిస్టేబులుగా నుండుటకు తీరస్కరించిన పండిత కృష్ణాకాంత మాలవ్యాగారిమీద దేబహిన నేరము నేడు విచారించబడెను. అలహాబాదులో ప్రస్తుతము మేజిస్ట్రేటుగానున్న భాను బహుమాదు నేడు మియర్ డిస్టుగారు కృష్ణాకాంత మాలవ్యాగారిమీద నేరాలోపణమునకు దగినకారణములేదని అభియోగము వైశ్ఠ్యతరపును గావించిరి. కృష్ణాకాంత మాలవ్యాగారి కుత్తరపుదీసికొని వెళ్లిన సాక్షి దెల్పిన అంశములన కేసునిలువ లేదు. మాలవ్యాగారు ఉత్తరపును నిరాకరింపలేదనియు జాగ్రాసుగారితో యాసంగతినగుంచి మాట్లాడితిరిని దెల్పి ఉత్తరపునుయిచ్చెననియు సాక్షి దెల్పుటచే కేసు త్రోసివేయబడెను. (ఆ. ప్రె)

బొంబాయి శాసనసభ

ప్రభుత్వోద్యోగులు బలవంతముగా పనిచేయించుకొనుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 25:— బొంబాయి శాసనసభ మూడుగంటలు ముందుగా సమావేశమై దీపావళియగు సోమవారమునాటికి అందరును యిండ్లకు పోవుటకుగాను మూడుగంటలు మాత్రమే హాజరైనను, మంగ్రుల సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారి కేడైన మిమెరాండమును పంపిరేమో తెలిసికొన గోరిన ఆర్. జి. ప్రధాన్ గారు ఒక ప్రశ్న నడిగిరి. బొంబాయి మిమెరాండమును పంపితిమని సీనియరు మంత్రియగు గౌ. పిదాయతుల్లా గారు జవాబు చెప్పిరి.

టూరింగు ఆఫీసులను యితర ప్రభుత్వోద్యోగులను వ్యవసాయదారులనుండియు కార్మికులనుండియు బలవంతముగా పనిచేయించుటకు గూర్చి విచారించుటకు అధికారేతరులు యెక్కువగా గల ఒక సంఘమును నియమింపవలసిన దని శిఫారసు చేయుచు పంజాబు అయిధాకరీగా రొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. చక్రవర్తయమున టూరింగు ఉద్యోగములు గ్రామస్థులను పెట్టుబాధలను గూర్చి చెప్పబడగా యింపక్షముల వారికిని సభలో వైషమ్యములు బాగుగా మెచ్చెను. ఈ చెప్పబడినంతటి విషయములు ప్రభుత్వమువారికి వైతము బాగుగా తెలిసినవేయగుటచే సంఘమును నియమింప నక్కరలేదనియు ప్రభుత్వమువాడు వాటిని విచారించిన చాలననియు భూయి నుండి వచ్చిన డేప్ గారొక సవరణను ప్రతిపాదించిరి. సవరణ జేయబడినట్లుగా తుదకు తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

పరద సహాయము

దుర్గాదాసు అద్వానీగారు సింధుదేశమునకు వందసహాయము అవసరమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచెను. ఆర్థికసభ్యుడు తన సానుభూతిని తెలియబరచెను. సభ ఆప్యటితో నిలిచి పోయెను. (ఆ. ప్రె.)

సింధుమహమ్మదీయ విద్యామహాసభ

పూనా, అక్టోబరు 26:— హైదరాబాదు (సింధు)లో డిసెంబరు 16 వ తేదిన ప్రైవేటు తెరచుటకు గవర్నరుగారును అధ్యక్షత వహించుటకు బొంబాయి శాసనసభాభ్యుత్తుడు గౌ. సర్. యిబ్రహీం రహిముత్తుల్లాగారును అంగీకరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

హిందూ మహమ్మదీయ ఐకమత్యసమస్య

మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజన్ పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగార్లు ఆగమనము

పరిష్కారమునకు శుభసూచకములు

నాగపురము, అక్టోబరు 25:— స్థానిక మహమ్మదీయలతోరక ప్రకారము నేడు కలకత్తానుండి మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజన్ గారు వచ్చిరి. అలహాబాదునుండి నేటిసాయంత్రమునకు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారుగూడ వచ్చిరి. భాన్ నవాబు నియాజ్ ఉద్దీనుగారి యింటియందు ఖనచేరి. వారి మతస్థులతో మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజన్ గారు సంప్రతించుచున్నారు. హిందూ మహమ్మదీయసమస్య అచిరకాలములో పరిష్కారమగును. (ఆ. ప్రె.)

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాజీగారు అకాలీ నాయకులతో సంప్రతించుట

అమృతసరము, అక్టోబరు 27:— నిన్న నిచ్చటకు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాజీగారు వచ్చిరి. కొన్నిగంటలు అకాలీ నాయకులతో సంప్రతించి అమృతసరమునుండి పయనమై బోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంస్కరణ విచారణసంఘము

ఢిల్లీ, అక్టోబరు 25:— నేటియుదయమున లేచిపోవుటకు పూర్వము సంస్కరణ విచారణసంఘమువారు మరియొక మారుచర్చించిరి. సంఘమువారు ఢిల్లీలో నవంబరు 24 తేదిన తిరిగి సమావేశమగుదురు. ఇంక సాక్షులు విచారించబడదని తెలియుచున్నది. సంఘమువారు నివేదికవైఖరిని చర్చింతురు. (ఆ. ప్రె.)

మోటారు బండి న్వంతదారులు

దక్షిణ యిండియాలోనున్న మోటారుకంపెనీ లన్నిటికంటెను ఇక్కడ ధర మిక్కిలి సరసమని తెలిసికొనవలెను. మోటారు పరికరములు, పోర్టు, ఓవర్లాండు విడిభాగములు, అన్నిరకముల మోటారుటైరులు, పెట్రోలు లూబ్రికేటింగు చమురులు, మొదలగునవి మావద్దగలవు. ధరలు మిక్కిలి న్యాయముగా నుండును. ఒకడళా మావద్ద జేరముచేసిన తప్పక మీకు తృప్తి కలుగును.

THE MOTOR TRADING & Co. 1721
24 Errabalu Chetty Street Madras.

స్వరాజ్యపార్టీ సభ

చిత్తూరులో వే. రామదాసుగారి యువన్యాసము

చిత్తూరులో స్వరాజ్యపార్టీవారి పక్షమున ఈనెల 28 తేదీ శనివారము సాయంత్రము మొక బహిరంగసభ జరిగెను. పట్టణముందలి ప్రముఖు లనేకులు సభ నలంకరించిరి. సి. దొర సామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. వ. గారు అగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. ఆంధ్రమద్రాసు స్వరాజ్యపార్టీనిగూర్చి వే. రామదాసుగారి టిట్లు ఉపన్యసించిరి.

ప్రస్తుత పరిస్థితులు స్వరాజ్యాందోళనమునకు అనుకూలముగా నున్నవి. అన్ని పక్షములవారును ద్వంద్వపరిపాలన యొక్క నిరర్థకతను గుర్తించి సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతపరిపాలనమును ఏకగ్రీవముగా కోరుచున్నారు. మహాత్మునియువదేశము లచే ఆహింసాప్రభుత్వము బూని దేశమునకై ఎట్టి కష్టములైన సహించుట ప్రజలు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. ఆయనను నాయకులు పలుమార్లు ప్రోత్సహించుటచేతను, హిందూమహమ్మదీయ కలహములచేతను, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరాది ఆంతర్యం గికస్పర్ధలవలనను మన ప్రయత్నము కొంతవరకు విఫలమగుచున్నది. మహాత్ముని యువవాస దీక్షచేతను, డిల్లీలో జరిగిన ఐకమత్యసభచేతను అన్ని సంఘములందును సంయోగము కుదుర్చుటకు అన్ని రాజకీయ కక్షలవారును ప్రయత్నించుచున్నారు. జాతీయతత్వమునకు విరోధములుగా అన్ని మార్గములను ఆలోచించి హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమును ఇతర సంఘములందు ఐకమత్యమును ఎల్లయినను సమకూర్చునలెను. లేనియెడల సత్విరస్వరాజ్యసిద్ధి కలరాలివార్త. ఈ విషయమున మహాత్ముని ప్రయత్నములకు స్వరాజ్యపక్ష నాయకు లగు దేశ బంధు దాసు, నెహ్రూ ప్రభృతులు నిరంతరము కృషి సలుపుచున్నారు. హిందూమహమ్మదీయ విద్వేషములను యితర కష్టలను చాలవరకు రాజకీయము లగుటచే, నిర్భాణకార్యక్రమముతోపాటు రాజకీయ సమస్యలను కూడ కాంగ్రెసు పరిష్కరింప బూనిననేగాని దేశమందైకమత్యము కుదురదని స్వరాజ్యవాదులు నమ్ముచున్నారు. కావున కాంగ్రెసుచే నిరూపించబడిన ఆసహాయోద్యమసిద్ధాంతమును అధికారవర్గమువారి బలమున మరీచివట్టులను అన్ని సంస్థలయందును ప్రవేశపెట్టుటకు మేము ప్రయత్నము చేయుచున్నాము. అధికారవర్గమువారి కక్షనింకని చి ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును వృద్ధిపరచి యిప్పటి పరిపాలనానిధానమున కంతరాయములు కల్పించి దానిని వెంటనే మార్చి వేయుట స్వరాజ్యవాదుల ముఖ్యోద్దేశము. ఈ కార్యక్రమమువారు కాన్సిల్సులోను, స్థానిక స్వపరిపాలనసంస్థలందును అధిక సంఖ్యతో ప్రవేశింపగలిగినప్పుడే సాధ్యమగును. మధ్యరాష్ట్రములందును వంగదేశమందును సామ్రాజ్య శాసనసభయందును స్వరాజ్యవాదులు గొర్నమెంటును పూర్తిగా నోడించి సంస్కరణములను మూలపడవేయించి యుండుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే.

మన రాష్ట్రములో బహిష్కారసిద్ధాంతమునందు కాంగ్రెసునాయకుల కెక్కువ నమ్మకము కలిగియుండుటచేతను బ్రాహ్మణేతర నాయకులవిశ్వప్రయత్నములవలనను స్వరాజ్యవాదులకు శాసనసభలో ప్రవేశము కలగలేదు. జస్టిసుపక్షమునకు చేరిన మంత్రివర్గమువారు కేవలము తమ పదవులకు అధికారుల యొక్కయు నానుసేతుడు మెంబర్ల యొక్కయు ఓట్లమీద ఆధారపడియున్నారు. అందువల్ల వారు అధికారవర్గమువారి సిద్ధి రికరణమునకును, బలమునకును కారకు లగుచున్నారు. ఎదురు కత్తువారిలో సి. వి. నరసింహారాజు, సి.ఆర్. రెడ్డిగార్లు మొదలగు కొందరు ఈ జస్టిసుగుంపును కొంతవరకు భేదించి కాన్సిల్సులో కలమునుబట్టిగా రాజకీయమతమునుబట్టి వాదప్రతివాదములు సలుపగల ఒకపార్టీని నిర్మాణముచేయున్నారు. ఇది ఒకమహాపాపకారము. ఇందుకు వారికి మనము కృతజ్ఞులముగా నుండవలసినదే. అయినను వారుకూడ యీ సంస్కరణవిధానమును అమలులోపెట్టి కుంతిపదవులను అధిష్టించి జస్టిసు మంత్రివర్గంపై నెక్కువ సామర్థ్యముతో పరిపాలనకేయుటకు మాత్రమే యుద్యమములయ్యున్నారు. అందుచే అధికారవర్గమువారిని కదిలించుటకు వారికి సాధ్యముకాదు. ఈ ద్వంద్వపరిపాలన ఉద్యోగమును అంగీకరించు ఏకక్షువారికిని అది సాధ్యముకాదు. అందుచేతనే దాసు మాంజీగార్లు వారికిబలమయినపక్ష మేర్పడి యున్నను ఉద్యోగములను నిరాకరించిరి. మద్రాసు కాన్సిల్సులో నిట్టివారు కిగురు మాత్రమే గలరు. వీరికి పలుకుబడి లేదు. సత్వము వ్రేగాయను వారి అనుచరులు కద్దరును ధరించి ప్రవాళిప్రాముఖుల నెల్లడిక్షయుచు

కాన్సిల్సులో ఒక ప్రక్కను కూర్చునియున్నను వారే నిజమైన ప్రతినిధులనుటకు సంకేతములేదు. వారు గొర్నమెంటుతో కలిసి ఎప్పుడు ఓటు చేయురు. ఇతరులతో కలిసి ఎల్లప్పుడు గొర్నమెంటువారిని ఓడించెదరు. వైసురా యాగారి కాన్సిల్సులోని కి వచ్చునప్పుడు వారు వెడలిపోయిరి. గొర్నమెంటు హాసుపార్టీలకు వారుపోరు. ఇట్టివారుగాని మనకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించనేరరు. స్వరాజ్యవాదులకు మూడు సిద్ధాంతములుగలవు.

(1) బాధ్యతాయుతపరిపాలన లభించువరకు ఉద్యోగమును స్వీకరింపరాదు. (2) గొర్నమెంటుతో ఎన్నడునుకలిసి పనిచేయరాదు. బడ్జెటును యితర గొర్నమెంటు కార్యక్రమమును ఎల్లప్పుడు నిరోధించుచునే యుండవలయును. (3) ప్రజలకోర్కెలను గొర్నమెంటుతోనివేడించుటతో తృప్తిపొందక శాంతియుతముగా అన్నిక్రమపద్ధతులను అనుసరించి వానిని అమలులో పెట్టవలయును. ఇందుకు శాసనోల్లంఘన మవసరమైనచో దానినికూడ అవలంబించునట్లు ప్రజలను సంసిద్ధులను చేయవలయును. ఇట్టి సిద్ధాంతములుగల స్వరాజ్యపార్టీని తమరందరును చేరి అట్టివారినే రాజోవు ఎన్నికలలో కాన్సిల్సును, లోకబహిష్కరణకు పంపగోరెదను. జస్టిసుపక్షమువారినిగాని కేవలము మంత్రివర్గమువారి కెదురుకత్తువారినిగాని ఎన్నికొనుట నిష్పయోజనము. స్వరాజ్యవాదులే సత్విరస్వరాజ్యము సంపాదించగలరు.

తరువాత సి. ఆర్. పార్టీసారథి అయ్యంగారు డాక్టరు బెసంట్నుగారి స్వరాజ్యచట్టమునిర్మాణములో అందరును పాల్గొనవలసినయు అందువల్ల చాలా ప్రయోజనము గలదనియు మనది ధర్మమార్గముగుటచే దేవుడు మనకు జయము నిచ్చుననియు నుడిచిరి.

అంతట అగ్రాసాధిపతిగారగు సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు ఎం. యల్. ఎ. గారు యిప్పటికిని తాము శాసనసభాబహిష్కారమే ఉత్తమమార్గ మని నమ్ముచున్నామనిరి. అది సాగనందున కాన్సిల్సులో చేరి ప్రతిష్టంభన చేయు మార్గము రెండవ తరగతిలోనిదైనా దానిని అవలంబింతుమనిరి. ఆనెట్టితో స్వరాజ్యవాదులను వారితో జేరిన జాతీయవాదులను వైవాన్సుబిల్లును లీరిపోర్టును, టాక్సేషన్ కొమిటీని, దూదిపరిశ్రమమీస పన్నును, నిరాకరించిన విషయములు విశదముగా చెప్పిరి. ఉక్కుపరిశ్రమచట్టము తాతాకంపెనీవారికే గాక విదేశీవర్తకమునకు కూడా అనుకూలమగుటచే దానిని గొర్నమెంటుతో కలిసి ఆమోదించుటలో స్వరాజ్యవాదులు తమ ధర్మమునకు వ్యతిరేకముగా నడిచివారని చెప్పిరి. మరియు మనలోమనము కలహించుచున్నంతవరకు నామనవి ధర్మమార్గమని కాని, దేవుడు మనకు తోడుగానున్నాడని చెప్పుటకుటలేదనియు మహమ్మదీయులతోతప్పకయొకమత్యము సంపాదించి ఆంతరంగికకలహముల నిర్మూలము చేయవలయుననియు చెప్పి యువన్యాసకులతో తమ యోభావమును తెలిపిరి.

ఇండియా అల్లయన్సు బ్యాంకు మోసము కేసు

6, 5, 4 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష

అలహాబాదు, అక్టో 25:—ఫోర్టరీ డాక్టర్ మెంటుల ను పయోగించి విశేషము ధనాపహరణము గావించినందులకై పరేషునాద్ ముఖర్జీ, డిరాజ్ చంద్రహాస్, హీర్ డే భూషన్ ఘోషలు విచారించబడిన యిండియా అల్లయన్సు బ్యాంకు మోసపు కేసులో అలహాబాదు సెషన్సు జడ్జి డి. సి. హంటుగారు నేటి యువయుమన తీర్పు జెప్పిరి. ఈ కేసు హైకోర్టులో కొన్ని వారములు పట్టెను. ముద్దాయిలు చంద్రనగర నివాసస్థులు వీరు కలకత్తా లాయరు బ్యాంకు కేసులో విడుదల చేయబడి తిరిగి సిలువబడిరి. సాక్షులలో ముఖ్యమైనవారు ముద్దాయిలలో నోకరగు యస్. సి. దత్తుగారుకాని వీరు తరువాత అప్రూరుగా మారి, సెషన్సు జడ్జి యిండియన్ పిన్లుకోడ్డు 471 నెక్సస్క్రింద ముగ్గురినైనను దోషమును స్థాపించి పరేషునాద్ ముఖర్జీకి 6 యేండ్లను పాలుకు 5 యేండ్లను ఘోషకు 4 యేండ్లను కఠినశిక్షను విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

డాక్టరు యస్. మల్లన్నగారి మరణము అబద్ధము

సికింద్రాబాదు, అక్టోబరు 25:—డాక్టరు యస్. మల్లన్నగారు ఛనిపోయినారన్న వార్త అబద్ధము. వారికి జబ్బు మాత్రము ఎక్కువగా నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

జెయిలునుండి తప్పించుకొనిపోవుట

కొచ్చిన్ అక్టోబరు 27:—వార్కాలావద్ద కట్టుమన్ను వైయిడరు కమిశన్ మిల్సులో ప్రధాన యంజనీరుగాను జేనరలు మేనేజరుగాను పిలువబడుచున్న పి. ఆర్. రామానుజం చిత్రముగా జెయిలునుండి తప్పించుకొని పోవుటచేత నేడు తెల్లవారినప్పటినుండి ఎర్నాకుల మంతయు గందరగోళముగా నుండెను. ఈముద్దాయి గొప్ప యుద్ధమును కలిగించు నోక కేసులో ఎర్నాకులం మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటువద్ద తిరిగి విచారించబడుచు అచ్చటి పోలీసుస్టేషను నంటియున్న సబుజెయిలులో ఒక సంవత్సరమునకు వైగా రిమాండులో నుండెను.

తెల్లవారిజామున 4 గంటలకు పహారా తిరుగవలసిన జవాను వానిని కొట్టో చూచియున్నట్లే చెప్పమన్నాడు. సబుజెయిలువెనుక నున్న బ్యాండుబ్యాంకర్సుల గుండా రామానుజం పారిపోయి యుండునని అందరును తలంచుచున్నారు. మిక్కిలి తూర్పుగానున్న కొట్లోనిరెడకు బండికృతుడై యుండెను. ఆకొట్టుయొక్క సగము కొయ్య చెక్కలతోను నిర్మింపబడి యుండెను. కొయ్య చట్రము కొంచెముకొంచెముగా చెక్కబడియున్నట్లును వాడు దూరిపోవుటకు చెక్క తీసివేయబడి యున్నట్లును గుర్తులు కనబడు చు న్నవి. ఆ తలుపును చూచినట్లయిన వా డీపనిని చేయుటకంతయోనేవు తంటాలు పడినట్లు స్పష్టమగును.

వీనికి రామానుజమునియే గాక సుదర్శనాచారియనియు సుదర్శనఅయ్యంగారనియు రంగరామానుజమునియు నితరపేర్లు గలవు. వీనివై అహ్లాబాదు జాయింట్ మేజిస్ట్రేటువద్ద నుండి యున్న ఎక్స్ ప్రెసిడ్మన్ వారంటేగాక అస్సాసు మైనూరు బ్రిటిషుయిండియాలో మోసముచేసినట్లును నమ్మకద్రోహము క్రిందను అనేక కేసులు గలవు. స్టేటుపోలీసువారు వీడు పారిపోయిన సమాచారమును రాజధానియందంతటను తెలియపరచి వానికొరకు వెదకుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

సర్ గ్రీమ్పుడ్డుమియర్సు దంపతులు అలహాబాదు చేరుట

అలహాబాదు, అక్టోబరు 28:—నేడు పోస్టు సెప్షలలో సర్ గ్రీమ్పుడ్డు మియర్సు దంపతులు అలహాబాదు చేరిరి. హైకోర్టువారును బాబుసభ్యులును చాలమంది ప్లాటుఫారము మీదికి వచ్చి ముఖ్యార్థకమైన స్వాగత మొసంగిరి. సర్ గ్రీమ్పుడ్డు మియర్సు గారు ప్రయాణముచేసి వచ్చిన తరువాత ఆరోగ్యముగా నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బేపూరు రంపపుమిల్లు

గవర్నరు కలవ వర్తకులతో మాట్లాడుట

కాలికట్టు, అక్టోబరు 28:—రైల్వేలకు కంట్రాక్టుమీద స్లిప్వరలను సప్లయి చేయుటకై బేపూరులో రంపపు మిల్లును స్థాపింపలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిన దానిపై కలవవర్తకులు సరిగియుండుటచే మొన్న గవర్నరుగారు మలబారుకు పోయినప్పుడు పశ్చిమతీరమున ముఖులగు కలవ యెగుమతిదారుల ప్రతినిధినితో చాలనేపు సంభాషించిరి.

ఆప్రతినిధి గవర్నరుగారు ఆలోచింపవలసినదని యెన్నియో సూచన నిచ్చెను. గవర్నరుగారు ఆసూచలను అభిప్రాయములను మిగుల శ్రద్ధతో వినెను.

రైల్వేమిల్లుకు తిరిగి వచ్చుకపుడు, కొబ్బెగనూనెను మంచి నూనెను తీయు పురాతనగానుగలలో నోకదానిని చూచుటకు గవర్నరు హెటారులోనుండి దిగెను. (ఆ. ప్రె.)

సుబ్రహ్మణ్య శివగారు ప్రభుత్వమువారిని తుమాపణగోరి

మేమాసము 4, 11 తేదీలలో రాజద్రోహపు ఉపన్యాసములొసంగిరను నేరముపై కేసుదేబడిన సుబ్రహ్మణ్యశివగారి తరపున బారిష్టరు ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద కేసు తీసివేయమని గోయచు ఆశ్రిదాఖిలుజేసిరి. ఆయన రాజద్రోహపు టుపన్యాసములనియనుద్దేశింపలేదనియు, ఇకముందెట్టి యుపన్యాసముల నియమండుట కొడంబడుదనియు అందుగలదు, ఆయన ప్రభుత్వమువారి కంపిం చిరి.

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్త నిర్బంధచట్టములు

అరెస్టుల మొత్తము 72 మంది

ఇంతవరకు మొత్తము 72 మందిని వంగరాష్ట్రమునందలి అరెస్టుచేసిరి

భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనంపునభ

కలకత్తా నగరమున దేశబంధు దాసుగారి గృహమున నవంబరునెల 4 వ తేదీ మంగళ వారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనంపునభ జరుగుచు గాని యానెల 31 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగదు.

నాయకుల అభిప్రాయములు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, మహమ్మదాలీ జిన్నా, బి. ఎఫ్. బారుచా, మాలానా షాకతాలీ, మాలానా మహమ్మదాలీ గార్లు

పత్రికాభిప్రాయములు

ట్రైబ్యూను, సంజేమాతరం, లోకమాన్య, జమీజమును, లీడరు, పయసీరు, బెంగాలీ, హిందూ, అమృతబజారు, టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా, బోంబేక్రానికల్, వోయసు ఆఫ్ ఇండియా, సర్వెంటు (కలకత్తా), ఇంగ్లీషుమను, సి. ఎం. కెజెటు, మున్నగు పత్రికల అభిప్రాయములు.

దేశబంధు దాసుగారు నేడు కలకత్తాచేరిరి

నాయకుల అభిప్రాయములు

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు

"దేశబంధుదాసు వంగరాష్ట్రమున మరల కఠిననిర్బంధ విధానమును ప్రారంభించిరిని వివక్షనందున నానుచాల విచార ముగానున్నది. స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరిన ప్రధానపురుషులను గూడ కొందరిని అరెస్టుచేసిరి. విప్లవోద్యమముతో వారికి సంబంధమునకుని నమ్ముటకు నా మనసొప్పులేదు. నిజముగ పెద్దనాయకు లంతమంది విప్లవోద్యమమున చేరియుండినచో అట్టివారిని మామూలు చట్టముల ప్రకారము త్రివిధప్రభుత్వ న్యాయస్థానములలో విచారణచేయుట ఏల అసాధ్యమో తెలియకున్నది. నిజముగా నది అసాధ్యమేయైనచో వెంటనే కాననసభను జరిపి తీవ్రతలభించిననిర్బంధముల నన్నిటినిగాని కొన్నిటినిగాని సభవారికి చూపించి వారి అనుమతినిపడసి పిమ్మట నిర్బంధచట్టమును అమలులోపెట్టుట న్యాయపద్ధతియైయుండ దొరతనమువారలచేయక ముందుగానే చాలమందిని అరెస్టు చేయుట అసమంజసము. ఇట్లు హడావిడిగా కఠినకానసములను ప్రయోగించుటను మహాప్రమాదము కలుగగలదని ప్రజలు నమ్ముటకు తగిననిదర్శనము లేవియును యితవరకును ప్రకటించబడలేదు. కాననసభను జరిపుట కవకాశముండగా అటులచేయక 1818 మూడవ రిస్కల్తేమను 1924 రిస్కల్తేమను అమలులో పెట్టుట నియమవిరుద్ధమును ఆక్రమభంగియు నని స్పష్టముగను నేయున్నది. ఈ కఠినకానసములవలన నిర్దోషులు పలువురు గూడ కష్టములపొందుట తటస్థింపగలదనిమాత్రము నేను వదలచున్నాను. వ్యక్తిసాక్షాతంత్రమును యిప్పటికంటె బాగుగా కాపాడగల సత్వరిపాలనావిధానమును నెలకొనజేయుట కిట్టి కష్టపట్టములకు ప్రజలు పాత్రులుగాక తప్పదు. నెనుక జరిగినటులే యీసారిగూడ యీనిర్బంధవిధానము నివ్వేయొజకముగా నంపించుట నిశ్చయమేగాని అప్పటివరకే యిప్పుడునుగూడ దేశముల చిత్తములు క్రోధసంక్షోభితము లగుట యుక్తమే నూత్రమే దీనివలన కలుగగల ప్రయోజనముగాని దీనివలన దేశములవలన ప్రభుత్వమునకు అన్యోన్య మెంత మాత్రమును వృద్ధికోసంలేదు. పరిపాలనా విధానమున చక్కని మార్పుబరిగినచే అట్టి అన్యోన్య సేర్పడగలదు" అని మాలవ్యా గారు నడిచిరి.

మహమ్మదాలీ జిన్నాగారు

అఖిలభారత మహమ్మదీయసంఘా (ముస్లిం లీగు)ధ్యక్షుడు, భారతకాననసభలో స్వతంత్రపక్ష నాయకుడు, రాజకీయ సంస్కరణముల విచారణ సంఘమున సభ్యుడు.

"భారతదేశముల న్యాయములగు కోర్టులను నెరవేర్చు విషయమున, కార్మికప్రభుత్వమువారి అధికారము వచ్చిన పిమ్మటగూడ, చేకూరిన అవకాశము లన్నిటిని, రీడింగుప్రభుత్వ ప్రభుత్వమువారు వ్యర్థముగా పోనిచ్చిరి. మాదేండ్లనుండి దేశమునందన్ని రాజకీయపక్షములవారును నిరంతరమును దొరతనమునకు తమ వాంఛితములను తెలుపుచునేయున్నారు. దేశీయ నాయకులు సభావముతో మనఃపూర్వకముగా చేసినమాటలను దొరతనమువారు తిరస్కరించిరి. ప్రస్తుతమున్న రాజకీయ విధానము ఆచరణాను మాలమైనది కాదనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. పరిపాలనావిధానమును సవరించినచో దేశమున శాంతి నెలకొనునేగాని ఎట్టి నిర్బంధకానసముల నమలులో పెట్టినను శాంతియు తృప్తియు నెలకొనజాలవు. ఒకవ్యక్తినిగాని ఒక పక్షాన్నిక సంఘముగాని అడంచుట కిట్టి కఠిన కానసములు పనికి వచ్చునేమో గాని దేశీయు లందరును గూడ నైరణు మౌనము పూర్తిగా కోల్పోయి ఉండేకాలా వులై గట్టి పట్టుదలతో నన్నుపుదురి సేగుప్రభుత్వ అమలులో పెట్టిన కానసమువంటి కఠినకానసములవలన లాభమేమియును కలుగదు. శాంతియుతమును నియముల ధమునకు ఆంధోశమునందు గట్టినమ్మకముగల దేశీయనాయకులు సలహా చేసినపుడు తిరస్కరించి యిప్పుడు "దేశభ్యుదయమును శాంతిని మనఃపూర్వకముగా కోరువారు దొరతనమునకుతోడ్పడవలె"నని రీడింగుప్రభుత్వ ప్రభుత్వమువారు కోరుట నిరర్థకము. దేశమున శాంతి నెలకొనినచే గాని రాజకీయనాగరకతాభివృద్ధి కలుగనేరదనుమాట నిశ్చయమే యైనను అందులకు శాంతి విధాననిరతులగు వారి ఆలోచన ననుసరించుట యుచితసాధనముగను గాని వారి సలహాను తిరస్కరించి కఠినకానసములను ప్రయోగించుటతగినసాధనముకానేరదు. అరాజకవిప్లవోద్యమము లంతరించుటకు ప్రజాభిప్రాయమును సమాధానపరచుటయే ముఖ్యమార్గము. అటుల జనవాక్యము ననుసరించినచో ప్రజల అభిమతమును ప్రభుత్వమువారు బడయగలుగుదురు. "పార్లమెంటు వారు ప్రకటించినట్టియు బ్రిటన్ దొరతనమువారు స్థిరపరచినట్టియు రాజకీయాభివృద్ధి విధానమును సాదారణమువారలను

పరింతురు" అని రీడింగుప్రభుత్వ ప్రకటించెను. 1917 లో జరిగిన ప్రకటనమును 1918 లో ఆమోదించబడిన యిండియా ప్రభుత్వ చట్టమును అనుసరించెదనని రీడింగుప్రభుత్వ అభిప్రాయముని తోచుచున్నది. అచట్టము నిరర్థకమైనది. ఆరాజకీయ, విప్లవ కారులు, విప్లవం సకులు మున్నగువారు గాక దానిని నెరవేర్చవలెనని మనోపూర్వకముగా ప్రభుత్వమునకు సహాయ మొనరించిన అన్ని పక్షములవారును దానిని నిష్కర్షగా నిరసించియున్నారు. కాని దానిని సవరించుటకు ఎట్టి గట్టిప్రయత్నమును జరిగియుండలేదు. సంస్కరణల విచారణసంఘము నొకదాని నేర్పరచిరేగాని వారి విచారణాకాశము చాల క్లిష్టముగా నున్నది. ఈసంఘమువారి విచారణవలన నెట్టి ఫలితమును కలుగదనియు కాలయాపనము చేయుటకే యీసంఘము నేర్పరచిరియు పలువురు తెలంచుచున్నారు. ఏది ఎటులైనను యిప్పుడీ కఠిన కానసమును అనులలో పెట్టుట మిక్కిలి అనుచితము. నిజముగా వంగరాష్ట్రమున నట్టిప్రమాదమే యుండినచో వెంటనే రాష్ట్రీయ కానసభను జరిపియుండదగినది. కానసభవారు దొరతనమునకు సహాయము చేయనిచో అప్పుడు రాజ్యపరినిధి యిట్టి కఠినకానసమును అమలులో పెట్టుట న్యాయము. ప్రస్తుతము దొరతనము వారలవలించిన పద్ధతి నియమవిరుద్ధముగా నున్నది. ఇట్టివిపరీతాధికారమును వెనుక దుర్బినియోగము చేసియున్నారు. ఈ సారిగూడ అటులే దుర్బినియోగము చేసి ఆరాజకీయమైన గాక సక్రమరాజకీయోద్దోశన మొనరించుచున్న రాజకీయ పక్షములవారిపైనే దీనిని ప్రయోగించుటగూడ తటస్థింపవచ్చునని నేను తెలంచుచున్నాను. బ్రిటన్ దేశమున ఎన్నికలు జరుగనున్న తరుణమున నిట్టి కఠినకానసమునకు కార్మికభుత్వము వారామోదింపటకు అచటి భారతవిద్యేషుల బత్తియే కారణమయ్యెదనని తోచుచున్నది" అని జిన్నాగారు నడిచిరి.

బి. ఎఫ్. బారుచారుగారు

బొంబాయి పార్టీ రాజకీయసభ కార్యదర్శి

"వంగరాష్ట్రమునందును యితరప్రదేశములలోను గూడ నిర్బంధవిధాన మెల్లపుడును నిరర్థకమేయైనది. అసంతృప్తిలననే విప్లవసంఘము లేర్పడును. అసంతృప్తిని తొలగించుటకు సాజనన్యసామర్యములే సాధనములు" అని బారుచారుగారు నడిచిరి. ఇద్దరు విక్రయముకొరకు బారుచారుగారి పుడు లాహోరులో నున్నారు.

మాలానా షాకతాలీగారు

"దొరతనమువారు వంగరాష్ట్రమున ప్రారంభించిన ర్బంధవిధానము ఆరాష్ట్రమునందు మాత్రమేగాక భారతదేశని మనం దంతటనుగూడ వ్యాపించగలదు. ఈనిర్బంధవిధానముతో నాకును నాసోదరునకును చాల పరిచయముగలదు. చివరకది ఎటుల పరిణమించునో మేమెరుగుదుము. మొదట గొడ్డిగానే ప్రారంభించెదరు. నిర్దోషుల కెవ్వరికిని ఎట్టి బాధయును కలుగవని గొంతుబించుకొని ప్రమాణముల చేసెదరు. 1908 లో నేను నల్లమందుకాశిలో ప్రభుత్వోద్యోగిగా నుంటిని. 1818 మూడవ రిస్కల్తేమను అను కఠినకానసముకంటె దొరతనమువారి బోక్సిసాలో ఏములనో యున్నదనియు దానిని పైకితీసి లాలా లజపతిరాయి, అజితసింగుగార్లపై ప్రయోగించి వెంటనే మాండలేకు వారిని రవానాచేసి రని ఒకవాడు తెల్ల వారుసరికి పిడుగు బోలిన ఈవార్త ప్రజలగుండెలు పగులునటుల వివబడెను. తరువాత పత్రికాకానసము, రాజప్రోహసభాకానసము, మున్నగుకఠినకానసము లెన్నియో త్రాచుపాములు పడగలుంపవనటుల తలచేత్తిన వి. మ హా మృ దీ యు ల మ గు మే ము నిష్కపటముగా వైవమును నమ్మియున్నాము గాన మాకు వానివలన భయమేమియును కలుగదని అప్పుడు మేము తెలంచితిమి గాని మరికొన్ని ఏండ్లకు మహమ్మదీయమతమునకును మహమ్మదీయ రాజ్యములకును కలుగనున్న గొప్పఅపదను మహమ్మదీయులు గుర్తించినవెంటనే ముఖ్యముగా జర్మనీ యుద్ధకాలమున మహమ్మదీయులలో పత్రికాధిపతులను దేశారాధకులను ఆ కఠినకానసముల వారి కధికముగా అగమిరి. ఇప్పుడు మరల భారతదేశీయు లందరిపైనను ధ్వజమెత్తిగని నేను ముందుగా దేశీయులకందరికిని హెచ్చరికను తెలుపుచున్నాను. నేను వంగరాష్ట్రమున స్వరాజ్యపక్షమువాడే ప్రయోగించబడిన యీ నిర్బంధకానసము క్రమముగ దేశభక్తులందరిపైనను పొందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, పార్సీలు, కైతులు, మున్నగు నన్ని మతములవారిపైనను గూడ ప్రయోగించబడుట నిశ్చయము. నేను దొరతనమువారు చేయుచున్న ప్రమాణములను నమ్మి మోసపోవువారెవ్వరును దేశము

రెండు లేదని వారు తెలుసుకొనవలెను. గాంధీమహాత్ముడు విధించిన పంచవిధపూజాద్వైతములను నమ్మకముగల మానవజాతి ఎటుల దౌర్జన్యమును నిరసించుచున్నావో అటులే స్వరాజ్యపక్షమువారుగూడ దౌర్జన్యమును నిరసించుచున్నారని మేము గుర్తుచున్నాము. దౌర్జన్యవిరహితమగు అసహాయాధ్యమమునందు మాకెంత గట్టిపట్టుకముకలదో వారికిని అంత గట్టిపట్టుకమే కలదు. పూజనీయుడగు గాంధీమహాత్ముడు చేయవలసిన ప్రయత్నములవలన బహిష్కరణ స్వరాజ్యపక్షముల పక్షిగల అల్పభేదముకూడ కడుశీఘ్రముగానే తొలగిపోగలదు. ఇట్లాం కాంగ్రెసులో మరల నిరంజనములను ఒక్కటిగా చేరే ప్రయత్నముగాక దేశభక్తులగు భారతీయులందరూగూడ కాంగ్రెసు పతాకచ్ఛాయను కలిపి తేలేసేవ చేయుటగూడ తలపెట్టవలెను. మా మహానాయకుడగు మహాత్ముడు సహజ నిరుపమానధోరణిని త్వరలో ప్రకటనమును ప్రచురణ చేయగలడు. నేను మహాత్ముని అనుచరులలో నొక అల్పనచరుడను గావునను భారతీకలాభతు సంఘమున బాధ్యతగల ఉద్యోగిని గావునను వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారికి తలపెట్టిన కష్టపట్టును బట్టిలోను మేము గూడ పాల్గొనుటకు సిద్ధముగానున్నామని దేశబంధుదాసు గారికిని స్వరాజ్యపక్ష సోదరులకును తెలుపుట నా ముఖ్యకర్తవ్యముగా నున్నది.

ఈ కఠినవిధానము దైవానుగ్రహమున విఫలమగుట నిశ్చయము. దీనివలన హిందూమహమ్మదీయ కలహములు పూర్తిగా అంతరించి వారిలో గాఢతమగు నేకీభావముకలిగి వారివిధిని వారు బాగుగా గుర్తింపగలుగుటగూడ లభింపగలదు. భారతదేశీయులకు కఠినశాసనములతో చాల పరిచయము కలదు. కాన నిట్టి బూకరింపులకు వారడలిపోవువారు కారు. కాన దేశీయులందరూ నడుములుబిగించి ఆపదల నెదుర్కొనుటకు సిద్ధముగా నుండవలెను. అదృష్టహీనమగు మన దేశమున జనించిన మనకు తావేమైనకలదా లేదా? అను విషయమును నిష్కర్షగా పరిష్కరించుటకు దేశీయులమగు మన మీసారి అపూర్వ నిరుపమానవైఖరిని మార్చుటయే కర్తవ్యము. దొరతనమువారిచే ప్రయోగింపబడిన కఠినశాసనములు నిష్పాక్షికములు. రాజద్రోహులను వంగరాష్ట్ర జాతులను, రాజభక్తులను భేదములను మహమ్మదీయులను, విప్రులను లౌగులను గుర్తులనుగూడ ఒక్కరితోనే యీ చట్టములు పరామర్శించును గాని ఒకరినాదరించి వేరొకరిని నిరసంపవు. వెనుక అందరూ సమముగానే కట్టములకు పాలైరి. నిరంకుశోద్యోగు లిప్పుడు నిలచుగాళ్లువారున్నారు. ఇది వారికడసారి ప్రయత్నము. మరల కొన్ని పరిష్కారము దేశీయులు తలచు తమందేయుటకు వారు సర్వత్రమును వినియోగించెదగ. వంగరాష్ట్రను సహాయముగా నుండవలెను. అన్ని రాష్ట్రములను వంగరాష్ట్రమునకు తోడ్పడగలుగును. బహిష్కరణ, స్వరాజ్యమితవాద, ఉదార, బ్రాహ్మణ, బ్రాహ్మణోత్తర విభేదములంతరించిపోవును. మనమందరూను భరతమాతవిడ్డలము. స్వాతంత్ర్యమును, సమస్తతంత్రదేశమున దరిలో మాతృదేశమునకు సమానగౌరవమును అర్జించుచున్నాము. ఉదాకముకంటెను రక్తముచిక్కనిగాన తాము దేశీయులలో ఒకపక్షమువారిని విడిచియుగలుగుదుమని దొరతనమువారెన్నటికిని తెలపగూడదు. మునిగినను లేలినను మనమందరూను నుట్టగట్టుకొనియే యీ విప్లవముద్రమున నురకవలెను గాని విడిపోగూడదు. భగవంతుని శక్తి అపారము. మనము పూసినది గ్రహింపజేయును. ధర్మమే నజయతి అను ఆర్యవాక్యము కల్లగాదు." అని మోకతాలిగారు నుడివిరి.

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు

భారత కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుని ప్రకటనము

"నేను సిగ్గునుండి డిల్లీకిరాగానే మహాత్ముని సందర్శనా క్షణముకల్గితిని. మహాత్ముడు చాలదయతో నన్నాదరించెను. ఢిల్లీలో మరకలహములను పరిష్కరించుటలో హిందూ ఆజ్ఞులు భాను, మౌలానా మహమ్మదాలీగార్లతో చాలసేపటినుండి సంభాషించుచుండుటచే మహాత్ముడు కొంతపడలియుండెను. మహాత్మునికి అంగీకరణ బాగుగా నుద్ధిమమయిన్నది. మహాత్ముడే నాగ్గి నటులతో చెడు. ఇక కొద్దికాలము మాత్రమే మహాత్ముడు ఢిల్లీలోనుండునని నాతో దేశీయులు తెలిసిరి. హిందూ మహాత్ముడియ విచారలనుస్వ ఆటంకం యిప్పుడు వంగరాష్ట్రమున కఠిన నిర్బంధవిధానము ప్రారంభమగుటచే మహాత్ముని నిలకడయంతయును అపటిపరిస్థితులపై నాధారపడియుండును. వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకలను నిర్బంధించుటకే కఠిన శాసనము భను ప్రయోగించుచున్నామని తెలుపును దొరతనమువారకల

ప్రముఖులగు కాంగ్రెసు-స్వరాజ్యసంఘములవారిని పలువురిని అప్పుడే అరెస్టుచేసినందున యీశుభస్వకర్తృధికముగ ప్రాముఖ్యతకలిగినది. ఈనెల 31 వ తేదీని ఢిల్లీలో స్వరాజ్యపక్ష కా ర్యసంఘ సభజరుగునని తోచును. 27 వ తేదీ రాత్రి మౌలానా మహమ్మదాలీగారు దేశబంధు దాసుగారితో ఢిల్లీ రైలుస్టేషను లో మాటలాడిరి.

"భారతదేశమున రాజకీయ జీవమునంతయు యాపుమాపుటకు దొరతనమువారు కఠినశాసనములను ప్రయోగించిరి గాన దానినిగూర్చి ఆలోచించుటకు త్వరలో ఢిల్లీనగరమున అన్ని రాజకీయపక్షముల నాయకులసమావేశము జరుగవలసియున్నది. కాన ప్రస్తుతము మీరు యీ నెల 31 వ తేదీని ఢిల్లీలో స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభను జరుపవలెను." అని మహమ్మదాలీగారు దాసుగారిని కోరిరిని తెలిసినది.

దాసుగారు పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారితో గూడ ఆలోచించి స్థిరపరచెదరు. భారత శాసనసభను వెంటనే సమావేశము చేయవలెనని గవర్నరుజనరలును కోరదగునని స్వరాజ్యపక్షమువారు కొందరు నూచించిరిగాని ప్రస్తుతము నానవలన లాభమేమియును కలగదని పలువురు తలచుచున్నారు.

పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు

దాసుగారితో సంభాషణ

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు దేశబంధు దాసు గారితోగూడ అలహాబాదునుండి మీరాపూరు రైలుస్టేషను వరకును వెళ్లి 28 వ తేదీ ఉదయమునకు మరల అలహాబాదు చేరిరి.

స్వరాజ్యపక్షసభ

ఈనెల 31 వ తేదీని ఢిల్లీలో స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభ జరుగదు. నవంబరునెల 4 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కలకత్తా నగరమున దాసుగారి గృహమున స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభ జరుగును.

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయసభ

ఈనెల 31 వ తేదీని నవంబరు 1, 2 తేదీలలోను గోరకు పూటలో రాష్ట్రీయసభ జరుగును. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గా రాసభకు వెళ్లవలెనని నిశ్చయించిరి. అన్నిపక్షముల నాయకులును దేశాధిపతులును ముఖ్యముగా ఆ సభకు రావలెనని కోరిరి.

72 మందిని అరెస్టుచేసిరి

మొత్తము 72 మందిని రాష్ట్రపక్షసంబంధములను అరెస్టు చేసిరిని కలకత్తానుండి ఢిల్లీకి తంజిరా రైలుస్టేషను దని 28 వ తేదీ తంజిరా రైలున తెలియుచున్నది.

పత్రికాభిప్రాయములు

వందేమాతరంప్రతిక-లాహోరు

రీడింగుప్రభువు వెయ్యునర్డు ప్రభువుతో మాత్రమే మహా నుడైనాడు. వెయ్యునర్డుప్రభువు కాలమున రాజ్యచట్టమును రీడింగుప్రభువుకాలమున క్రొత్త ఆర్డీ వెయ్యున అమలులోకి వచ్చెను. అవసరమైన స్వాధీనత్యాగమొనరించుటకు వంగరాష్ట్రమువారు వెనుదీయరు."

ట్రీబ్యూనులూహోరు

"ఈ కఠినశాసనమును అమలుజరుపుటవలన దోషులతో పాటు నిర్దోషులగూడ ఆపదలకుపాలగుట నిశ్చయము గాన ఆరాజకవ్యాధిమలన కంటే నిర్బంధవిధివలననే దేశమునకు మహాపుణ్యము తలపెట్టించుట నిశ్చయము. దీనివలన వంగరాష్ట్రమునందుమాత్రమేగాక దేశమునందంతటను గూడ ఆసంతృప్తి చాల వెరుగజూచును. ఆంగ్ల భారతదేశముల మైత్రి యింకను చెడిపోవును. ఈ ఆర్డీ వెయ్యునల దేశమున శాంతికలగునని రీడింగుప్రభువు దుర్భ్రమపడినట్లున్నది. దీనివలన అతివాదులమున నశాంతి దేశమున ప్రచురణపడుచున్నది. త్వరలోనే అతడు గ్రహింపగలుగును."

లిడరు-అలహాబాదు

"వారంటుతేసుకొని అరెస్టుచేయుటకు పోలీసుఉద్యోగులకును కార్యనిర్వాహకులకును అధికారము నిచ్చుటయును ఆర్డీ వెయ్యునలోని మరొక నిబంధనలను చాల అవశ్యకము లగుటచేతను పోలీసువారికిని కార్యనిర్వాహకులకును విపరీతాధికారము నిచ్చిన పుణ్య వారిని ముంద

వ్యాధిస్థానములకును అధికారమొసంగనియెడల ఆ అధికారమున దుర్వినియోగముచేయు నుల్లాసము కాకపోయినను అవకాశమైనవారికి కలగనుట నిశ్చయముగాన యీ విషయము తెలిగవారెవరును యీ శాసనమును ఆమోదించజాలరు. ఇది చాల హానికరము. ఈ క్రొత్తపద్ధత్యయొక్క అనుపానులు పూర్తిగా దొరతనమువారికే తెలియని ఢిల్లీలో నీ కఠినవిధాన మనకు పూనుకొనుట చాల హానికరమును మా అల్పిహాయమును దొరతనమువారికి తెలుపుట మా ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది.

బెంగాలీ కలకత్తా

"ఈ కఠిన నిర్బంధవిధానమును అమలు జరుపుటకు ప్రోత్సాహకరైతవారు రీడింగుప్రభువు ప్రభుత్వమును మహాపరాభవముకు పాలుపరచిరి మేము చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు కామలినని సమగ్రభావముగాని నిర్బంధవిధానముకాదు. దొరతనమువారు సద్భావమును వెల్లడించినచో స్వరాజ్యపక్షము వారు తమపక్షాని ధానమును మాతృకొనుట కంగీకరింపక పోరని మేము చెప్పగలము. ఈ పర్యాయములో లేక చేయనిద్యుటలో రీడింగుప్రభువు దొరతనము గొప్ప పారబాటునకు పాలైనది.

ఫార్వర్డు-కలకత్తా

"అరెస్టు చేయబడినవారి పేరులను చదువగానే దొరతనమువారు స్వరాజ్యపక్షమువారైననే ధ్వజమెత్తినది ఎట్టి మందమతియైనగూడ పెంటనే బోధపడకమానదు. బహిరంగముగా పనిచేయుచున్న రాజకీయకక్షను నిర్మూలించుటకు యిట్టి ప్రయత్నములను చేసినచో నియమబద్ధము నాందోళనమునందుగల నమ్మకము పూర్తిగా అంతరించును. కాంతికి భంగము కలుగును".

అమృతబజారుప్రతిక-కలకత్తా

"ఈనెల 28 వ తేదీ శనివారమునాడు వంగరాష్ట్రమునం దంతటను చాలమందిని ఏకకాలమున అరెస్టు చేసినవారై వినగానే దేశమునం దంతటను ప్రజల కొక్కసారగా ఆగ్రహవేళము కలుగకమానదు."

బాంబే క్రాంతికులు

"రీడింగు ప్రభువు భయానకమగు నుత్తరవుచేసి వంగరాష్ట్ర ప్రజలను పోలీసువారివశము చేసివేసెను. ఆరాజకలవలన కలుగు నుపద్రవములకంటె యీ శాసనమువలననే అధికమగు నుపద్రవము ప్రజలకు తలపెట్టవలెను. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారివాదము దుర్బలముగా నున్నది. కఠిన శాసనమును ప్రయోగించుట రాజకీయాభివృద్ధిని భంగపరుచుటకు తోడుగా నుండవలెనని యిది రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు తలంచినచో వారు గొప్ప ముప్పును కల్గించుచున్నారు. ఈ అసభ్యమగాధమగును. స్వరాజ్యపక్షమువారిపై గల ద్వేషముచే ఉద్యోగులకు ఆరాజకవిప్లవభంగ భ్రాంతి కలిగినదనియు యింక వంగరాష్ట్రమున పోలీసువారు చెలరేగుదు రాయు యిప్పుడు జరిగిన విధిగాలేని అరెస్టులవలన పొడకట్టుచున్నది. పోలీసువారికి నిరంకుశాధికార మియ్యబడెను. వారు చేసిన దురాగమముల దోషములు కావని నిర్ణయింపబడెను."

వోయసు ఆఫ్ యిండియా

"ఇది ఆరాజకలపై వాడియని వంగరాష్ట్రమున దొరతనమువారు ప్రముఖులగు నాయకులను పలువురిని నిలుచున్న పాటున అరెస్టుచేసిరి. 'అభివృద్ధి తా'చేలనడక, స్వాతంత్ర్యము ప్రభుత్వాజ్ఞానుసారము' అను పట్టుబట్టి బూకరితనమును బడితబాబాయును సాధనములుగా మరెయొకసారి దొరతనమువారు మనదేశమున ప్రభుత్వప్రసాదమును ప్రసరింపజులది నటు లగుపడుచున్నది."

నర్సెంటు-కలకత్తా

"వెనుక బాగుగా అనుభవమైననుగూడ ఎక్కురికిని నచ్చని పోతువులను పటాబోషముగాచాటి తమకు నిరంకుశాధికారము కలదను ఆహంభావమున దొరతనమువారు మరల కఠిన విధానమును ప్రారంభించిరి. రాజనీతిజ్ఞుల చాలకొరతగా నున్నదని యును పోలీసులను గ్రహింపగల శక్తిగూడ వన్నగిల్లినదని యును దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది."

ముస్లింఅవుల్లులుకు-లాహోరు

"శాంతి సరక్షణ మతిముఖమని యొప్పుకొనుటకు మేము వెనుదీయము గాని స్వరాజ్యపక్షము వారికి ఆరాజకవ్యముతో సంబంధమున్నదను నడంతులవలన దేశీయులను దవ్వల్ల జేయగోరినచో మేముట్లు గాభరాపడువారముగాము. నిజముగా వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకపక్షమే యున్నచో ఈ పద్ధతులవలన దానినడంతుల పొసగదు. దీనివలన అసంతృప్తి మరింత ప్రబలమునను"

రంగూను డెయిలీన్యూస్

"కఠినవిధానము నవలంబించుటవలన విప్లవకారులచర్యలు మరింత విగుఢములగును. అప్పుడు వారి పన్నాగులు దుర్భేద్యము లగును. మామూలు చట్టములవలన సులువుగా పని జరిగియుండును"

దేశభాషా పత్రికలు

జమీనామదు-బొంబాయి

"నిర్బంధపథకాలను; మేముంగీకరింపజాలము గాని ఆ రాజకీయము ప్రబలముగానున్న మాట నిజమేయైవో దొర తనమువారు మిన్నకుండజాలరు. నిర్బంధశాసనములను ప్రయోగించినంతమాత్రమున చాలదు. రాజకీయ పురోవృద్ధివిషయమున పనిచేయుటకు రాములుకమిషనును నియమింపవలెనని దొరతనమువారు పార్లమెంటువారికి సూచింపవలెను."

లోకమాన్య-బొంబాయి

"దేశభంగ దాసుగారిని స్వరాజ్య పక్షమువారిని రాజకీయ రంగము నుండి తొలగించుటకు నిరంతరం దోష్ట్యంతరి దేశమునందలి అన్ని రాజకీయపక్షములవారును ఏకీభవించి దాసు పక్షము వారికి తోడ్పడవలెను."

ప్రజామిత్ర-బొంబాయి మితవాదపత్రిక

"నిర్బంధశాసనముల వలన అతివాదులపడంచగలుగుదుముని దొరతనమువారు తలచుట పొరబాటు. వంగరాష్ట్రమువారికి నిర్బంధవిధానము క్రొత్తగాదు వారిట్టి దెవరింపుటకు లొంగదు."

నత్యమిత్ర-బొంబాయి మితవాదపత్రిక

అతివాదులపన్నిదమునకు ప్రత్యుత్తరముగా దొరతనమువారు మరల రౌటు చట్టమునే యీ రూపమున అమలులోనికి దెచ్చిరి. రాజకీయసంస్కారములను చేయుటలో విపరీతమున ఆలస్యమును కలిగించుటవలననే యీవిప్లవోద్యమము ప్రారంభమైనది.

బొంబే సమాచారు జాతీయపత్రిక

"అభివృద్ధినిందుచున్న ఆప్రతిభాతపకు స్వరాజ్యపక్షమువారి బలమునదేవివేయుటకే యీ కఠినవిధాన మవలంబింపబడెను. దేశమునందన్ని పక్షములవారూను ఏకీభవించి నిలచితమనీ తన ప్రకటించుటయే యందులకు తగిన ప్రత్యుత్తరము. "ఎట్టికఠినశాసనములకును మేము జంకము. స్వరాజ్యమును బడయుటకై థ్యాగమునకైన చెనుదీయము" అని స్పష్టపరుపవలెను"

డెయిలీనటు-బర్మా భాషాపత్రిక, రంగూను

(శాసనభాష ప్రకటన పత్రిక)

కఠిన శాసనముల నమలుజుపుట అక్రమము. రాజనీతి జ్ఞత లోపముగా నున్నదని దీనివలన వెల్లడియగుచున్నది.

అంగ్లో యిండియను పత్రికలు

ఇంగ్లీషుమును - కలకత్తా

దొరతనమువారు X ట్టి పట్టుదలతో పనిచేసినచో చాలమంది మితవాదుల ప్రభుత్వమునకు బాసటయగుదురు. ఇంతవరకును దొరతనమువారు తమ విధిని సరిగా నెరవేర్చకపోగా ప్రతిపక్షులకు లొంగుబాటునే చూపుచుండుట వలన తాము ముందుకు వచ్చిన లాభము లేననియును స్వరాజ్యపక్షమువారికి జడిసియును యీమితవాదులు వెనుకబడి నోరు కట్టుకొని యున్నారు."

స్టేట్సుమును-కలకత్తా

ఆరాజకము నణచుటకే యీ ఆర్డి నెన్సు ప్రయోగింపబడెనుగాని మరెందులకును గాదు. పార్లమెంటువారి ప్రకటన ప్రకారము రాజకీయాభివృద్ధికి పనిచేయుచుండునని గూడ రీడింగు పథపు ప్రకటించెను. దేశజేషుమును గోరువారందఱును ఇట్టి విషయపరమమున రీడింగు లిటును ప్రభువులకు తోడ్పడవలెను.

టైముస్ ఆఫ్ యిండియా బొంబాయి

"రీడింగు ప్రభువు పెక్కునెత్తరములు లిటును దేశమున ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నుండిన అనుభవశాలియును న్యాయశాస్త్ర పారంగతుడు. ఆరాజకమును గూర్చియు దానిని చూచుట చట్టముల వలన నడచి వేయుటకు గల అవకాశమును గూర్చియు రీడింగు ప్రభువు నిరర్థకములన్నిటిని బాగుగా పరిశీలించియే ప్రత్యేకశాసనము లభ్యవసరమని నిర్ధారణచేసెనని మేము బాగుగా నెఱుఁగుచున్నాము. ఈ విప్లవోద్యమము నడచుట కిదియే మంచి తరుణము. ఇకముందర నీయరాదు అని ఆప్రభువు నిశ్చయించెను. ఆయనపాద్యలత ఆపరిమితము గాన నాతడు మంచిప్రత్యేకముతో పనిచేసెను గాన దేశీ-తము కోరువారందఱును ఆయనకు సోడ్పడవలెను. ప్రత్యేకాధికారమును వినియోగించుటలో రీడింగు ప్రభువు రాజనీతిని బాగాను వెల్లడియెనది."

ఈవినింగున్నాము బొంబాయి

"ఇక అతివాదులు చాల గోలపెట్టెదరు. వారెంత గోలపెట్టెను ఈవిరజ్జాలగు దేశము తనమును లెక్కచేయరని మేమెరుగుదుము. దాసుగారును దొరతనమువారును ప్రకటించిన రీతిగా వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకము ప్రబలియున్నచో ఆరాజకము చెలరేగి హత్యలను చేయుచుండగా దొరతనమువారు మిన్నకు చూచుచుండవలెనని తెలుపుచు తనరెననునుండురా? ఇండియను డెయిలీమెయిలు బొంబాయి

"దౌర్జన్యముతో గూడిన రాజకీయ నేరములు జరుగుచుండగా దొరతనమువారుగాని ప్రజాసంఘములవారు గాని ఎటులపహింపగలుగుదురు? లిటును ప్రభువు ఆరాజకము నడచుటకు ప్రయత్నించినచో ఆతడు తనవిధిని ఎటుల నెరవేర్చినవాడగును? ఆరాజకమునకు కఠినశాసనములను ప్రయోగింపక తప్పదు. కఠినశాసనములను ప్రయోగించవలసినవృత్తుల సంరాపకమేయైనను ఆరాజకము పీటలు పెట్టుకొనికూర్చుండిన పుడు గత్యంతరము లేదు."

పయసిరు - అలహాబాదు

వంగరాష్ట్రమునందు ఆరాజకము ఎటుల పెరుగుచున్నదియు గమనించుచున్నవారి కి యీ నిర్బంధ శాసన ప్రయోగవార్త వింతగా కనబడదు. రాజప్రతినిధి కోరిక ప్రకారము దేశహితమును కోరినవారందఱును తోడ్పడగలరు. విషమస్థితి స్పష్టమునకు చేయున్నది."

సి. ఎం. గెజెటు-లాహోరు

"దొరతనమువారి సహనము లోకవిదితము వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకము దాడురూపమును దాల్చుచుండ నిరోధించవలెనని యీతరుణమున దొరతనమువారిటులు నిష్కర్షక పనిచేయుటయే సాధనము. ఘాతుకచర్యలు మితిమీరుటచే మామూలు ప్రభుత్వాంగములు నిరుపయోగము లైనవిగాన ప్రత్యేకాధికారములను వినియోగించవలసి వచ్చినది. తనవో ప్రజలందఱును తుపాకుగుండ్లకును బొంబుగుండ్లకును ఆహుతికావలసిన దుర్గతి సంప్రాప్తమగును. (అ.ప్రె)

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

కలకత్తా నగరమును చేరిరి

నేడు 29 వ తేదీకి ఉదయమునకు పంజాబు మెయిలులో దేశబంధు దాసుగారు కలకత్తా నగరమును చేరిరి. హరారాష్ట్రములో దాసుగారికి స్వాగత మొనగుటకు చాలమంది అచట వేచియుండిరి.

"నేను పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారితో మాటలాడితిని. ఈ అరెస్టులనుగూర్చి దేశీయులందఱును చేయవలసిన పనినిగూర్చి పండిత మోతీలాలుగారు గాంధీ మహాత్మునికి తెలియజేసెదరు. భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘసభ నవంబరు నెల 4 వ తేదీని కలకత్తా నగరమున జరుగును" అని దాసుగారు తెలిపిరి.

ఒరియాసమాజము - జయపుత్రం

జయపుత్రం ఒరియాసమాజసభ్యులు ఒకసభయందు యీ తీర్మానముల గావించిరి:-

- (1) ఫిలిఫుడపు ఉపసంఘము వారిని నియమించి నందులకు ప్రభుత్వమువారికి యీసమాజమువారు కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నారు. ఈసంఘమువారు జయపుత్రం ఓడ్రులకష్టములనులన్నిటిని శాగుగ విచారించవలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.
- (2) (1) బాహుబలేంద్ర సహావరాం (2) హరిహర విశ్ర (3) లక్ష్మీచంద్రరాయ (4) క్రినివాసపండా (5) బ్రాజ కిష్టామహింతి (6) నరసింహకాంతి (7) చంద్రచేఖకదాలాయి (8) మదన మోహన మహాపాత్ర (9) హరి నాథ మహాపాత్ర గార్లు మరికొందరు గూడి సదసంఘముయందు హాజరయి జయపుత్రం ఓడ్రులకోర్కెలను దెలిసి, వారు నివసించు రాష్ట్రభాగమును ప్రస్తుత రాజకీయ ఓడ్రరాష్ట్రమునందు చేర్చవలెనని మనవి జేసికొందురు.
- (3) ఓడ్రరాష్ట్రమును వేర్వేరు ప్రభుత్వములక్రింద విభజించి యుంచుటచే ఓడ్రసాహిత్యవిజ్ఞానాభివృద్ధికి భంగము వాటిల్లెను. కావున ఫిలిఫుడపుసంఘముగారు బాగుగవిచారించి అవిజ్ఞానాభివృద్ధికి, ఓడ్రభాషగల జిల్లాలన్నిటిని ఒకరాష్ట్ర పాలనక్రింద నుంచుటయే కర్తవ్యముగా ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి సూచించ ప్రార్థింతులు.

ఓడ్రులకూడిక

(మదరాసు మెయిలు)

బరంపురమునుండి మాకు నేడు వచ్చిన నివేదికను బట్టి అచ్చటి ఓడ్రులకు ఒరిస్సాలోకలియవలెనని అపారమున వాంఛగలట్లు విదితమగు చున్నది. విశాఖపట్నం నున్నప్పుడేదేము గంజాముజిల్లాలో శ్రీకాకుళం నరసన్న పేటతాలూకాలు తప్ప రిక్తమైన జిల్లాయంతయు ఒరిస్సాలో చేర్చి ప్రత్యేకపరిపాలన క్రింద నుంచవలెనని వారు ఇండియా దొరతనమువారిని గోరుచున్నారు. కాని బరంపుర ఓడ్రులు అట్లు మదరాసులోకొంత భాగమును ఒరిస్సాలో కొంతభాగమును చేర్చి ప్రత్యేకరాష్ట్రముగానుంచవలెనని ఆదుర్దాపడుచున్నట్లులు నేమవచ్చిన నివేదికనుబట్టిన్నప్పుడు తెలియవచ్చుచున్నది ప్రత్యేకపరిపాలన" యనుపదమునకనేకయర్థములుగలవు. చీవోరుఒరిస్సారాష్ట్రమునందు ఒక ప్రత్యేకప్రత్యేకజిల్లాగా నేర్పాటుజేయుటయను అర్థముగూడ గలదు. 1921 సం||జనాభాప్రకారముఒరిస్సాలో 4, 810, 808 ఓడ్రులును, మదరాసురాజధానియందు 1, 578, 942 ఓడ్రులును, మొత్తము 6, 384, 250 మంది గలరు. ఈసంఖ్య పెద్దదేగాని, ఇండియాలో నొకప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నుండుటకు తగిన జనసంఖ్యగాదు. అట్టి సంఘముపై ఒక రాజధాని పరిపాలన కుండవలసిన వ్యయభారమంతను మోసినచో భరించుటసాధ్యమగును. ఆచరణ యోగ్యమగు మంచిపద్ధతి యేమన ఆస్సాములోవలె. ఒక గవర్నరు కాన్సిలుగల స్వల్పపరిపాలనావర్గముండవలెను, లేక నార్లు వెస్టు ప్రావిన్సులోవలె చీపుకమిషనరును నియమించవలెను. కాని యిట్లు చుండుగా దెలుపుటకు బిలువెదు. ప్రత్యేక ఒరియా రాష్ట్రమును యేర్పాటు జేయుటకు నిశ్చయించులోపున అట్టి ఆర్థికసీతిగతులు దాని నేర్పరచినచో ఒరిసా మదరాసు రాష్ట్రములకుండు వ్యవస్థములు అందువలన నచ్చోటి అల్పసంఖ్యాకులకు గలగు యిబ్బందులు మున్నగువిషయము లెన్నియో పూర్తిగా విచారించవలసి యుండును. అట్టి ప్రశ్నలన్నియు ప్రస్తుతము నియమింపబడిన విచారణ సంఘముయందు రూపమును. మరియు ఇండియావంటి వివిధభాతులకుల దేశమునందు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర మేర్పరచుట యుక్తమా యను ప్రశ్నగలదు. ఇండియాప్రభుత్వము వీరు ఓడ్రులవిషయమున అట్టియేర్పాటు జేయుటకుగూర్చి విచారించవలగదేయని నిశ్చయించిరి.

కాని దేశమును విభజించుటయందు కొంతపరిమితి యుండవలెను. దక్షిణదేశములో అరవలకు, ఆంధ్రులకు, కన్నడమువారికి, మలయాళీలకు వేర్వేరురాష్ట్రము లొసంగినచో దేశమునకు శ్రేయస్కరమగునా? ఇండియాలో ప్రజలెల్లరు వికమత్యము గలిగియుండి గొప్పజాతివారగుటకు యిట్టి భాషాప్రయక్తరాష్ట్రములుగా విభజింపగోరుట మంచిదనునా? ఈప్రశ్నలన్నియు బాగుగవిచారించవలసియున్నవి. ఈదేశమునందు రెండు ముఖ్యరాజకీయసంఘాలు యిట్టివిభజన కనుకూలవిభానము గలిగియున్నవి. కాని యిదిదేశముయొక్క వికమత్యమున కెట్లుపకరించునో మాకు తెలియవచ్చును. ఈవిభజనవలన ఇండియాలో స్వహితములగురాష్ట్రములెన్నడి, దేనియభివృద్ధికొరకది ప్రయత్నించుచు యితరరాష్ట్రములపట్ల యార్జ్యగలిగి యుండును. ప్రస్తుతరీతినున్న విభజనయొక్కపక్షం నొకసారిమార్చవలసియున్నది. కాని యిట్టిమాట్లు ఇండియాదేశమున కుపయోగకరముగా నుండునట్లునచ్చ జేర్చవలెనన్న భాషాప్రయక్తరాష్ట్రములుగా విభజింపవలెనని గోరుచు యిప్పుడు దెలిసిన వాదముకన్న బలతరమగు వాదమునుజూపవలెను.

అంజుమాన్ హిదాయత్ యిస్లామ్

సాంవత్సరికోత్సవము

సాంకేతిక పారిశ్రామికవిద్యలకు డెబ్బదివేల

రూపాయలు వసూలు చేయబడెను

లాహోరు, అక్టోబరు 28:- లాహోరులోని అంజుమాన్ హిదాయత్ యిస్లామ్ వర్గంత్వత్సవ సందర్భమున సాంకేతిక పారిశ్రామిక విద్యావిధానమును అభివృద్ధిజేయుటకు మహమ్మదీయులు డెబ్బదివేల రూపాయలను వసూలుచేసిరి. విసుసంవత్సరములనుండి వారు యెడతాటు గాపాడిరనియు వారి శాఖవారితో అచిరకాలములో గలసదరనియు ప్రబలువారిపై డెబ్బ బాధ్యతను నెరవేర్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు సర్ సుహానుద్ సాఫీగారు బల్లిరి.

నూలు పంపకము

(యంగిండియా పత్రిక)

ఈనెల 15 వేదవరకు సెప్టెంబరు వాయిదానూలు సాల్వియర్ హెడ్ క్వార్టర్స్కు పంపినవారు 6278 మంది. ఇంకా నూలురావలసి యున్నది. నూలు చందాసంఖ్య పూర్తికాలేదు. మామూలుప్రకారము సెప్టెంబరు పత్రికలో నూలుపంపకముల వివరములు పూర్తికాలేదు. ఇంతవరకు సంఖ్యలనుబట్టి గుజరాతీ అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. క్రిందటి నెలకన్న యీనెలలో 400 సంఖ్య పెరుగునని వాగ్దానములు వచ్చినవికాని చాలచోట్ల మతకలహముచేతను, పరదలచేతను నూలుపంపకము కాలంకములు కలిగినవని తెలియవచ్చుచున్నది.

(సి. ఎఫ్. ఆంధ్రమాసు.)

స్వాగతార్థ పాశ్చాత్య సందేశము.

(సి. ఎఫ్. ఆంధ్రమాసు.)

గాంధీమహాత్ముడు పహాసదీక్షయం దున్నప్పుడు, నీమదేశములోని కానిస్ బజో స్వతంత్ర కార్మిక పక్షమువారు మహాత్ముని కీర్తిదితీర్వానమును పంపిరి.

“రాచకీయ స్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు హిందూదేశమున జరుగు స్వతంత్ర్యోద్యమ ప్రయత్నముల మేము పూర్ణముగ నాలాకించుచున్నాము. మేమును, మేమేకాక అంగ్లప్రజలందు కొందరును, సంపూర్ణ సానుభూతితో, మిలక్ష్యములను, మిలక్షయములను, మిలక్ష ర్థములను, మెచ్చుకొన్నచున్నామని తెల్పుచున్నాము.

సత్యముపైన, న్యాయముపైన ఆధారపడియున్న లక్ష్యములు, సంస్కృతికరములగు పద్ధతులను, సాయము బొందగలవని మేము నమ్ముచున్నాము. దౌర్జన్యమును చేయుతగా గల్గిన లక్ష్యము తప్పిపోవును. ఇందులకు కారణము చేయుతగానున్న దౌర్జన్యము సత్యమును అంతియేకాక మానవపరివర్తనము సత్యముపై నాధారపడియున్నది. అంగ్లప్రభుత్వమువలన మిరుగు మీయంద్యమును పొందినకష్టములు మాకు లక్షగలిగించుచున్నవి. ఆప్రభుత్వపద్ధతుల మేము నిరసించుచున్నాము. అట్టిదుర్నియము బ్యాధికారమునకు మేము పూర్తిగా న్యతిరేకులముగా నున్నాము. కానిస్ బజో స్వతంత్ర కార్మిక పక్షమువారి యాజ్ఞచే యాతీర్వానమును మీకుపంపు విశ్వాసపాత్రులు.

జాన్. హెచ్. బ్రాకేల్స్పీరీ,

(అధ్యక్షుడు)

జియో. రే,

(కార్యదర్శి)

ఈ తీర్మానమును పంపినవారు కార్మికులు. శరీరపరిశ్రమచేయువారు. కార్మిక ప్రభుత్వమువారి పద్ధతి ప్రతీకార భావమునందున్నను, హిందూదేశ ముద్దోధించుచున్న అహింసా తత్వమునుగ్రహించి యందలి సత్యమును జీర్ణింపజేసికొనినవారు కార్మికులందు స్త్రీపురుషులు ఎందరు, వేలు, గలరు. కార్మిక పక్షముపై పూర్తిగా ప్రాముఖ్యత వహించుటకు వీరిలము చాలకపోవచ్చును. కాని తుదకు వీరిలమెప్పటికైనను హెచ్చుకతప్పదు. వీరియన వీరు నైతికాధ్యాత్మిక శక్తులకు ప్రతినిధులుగా వర్తించుచున్నారు. ఇదియే అంత్యమునందు భౌతిక, స్వార్థ, దృష్టులతోగూడిన కర్మల నంగ ద్రోక్కగలదు.

* * * * *

పారోదాదునికల

పారోదాదుని కడనుంచి యాక్రిందిజాబు వచ్చినది. పాతకులతోపాటు సేనుగూడ నందు భాగము గొనదలచితిని. ఆలేఖయం జిట్టున్నది.

“ఈక్రింది వాక్యముల నీకు పంపుచున్నాను. అది ప్రచురింపదగినదని తోచినచో నీయిష్టమైన మార్పులతో ప్రచురింపవచ్చును. నేనీజాబులో వ్రాయువానికి పేరు

రాచకీయ స్వప్నము.

“కల యావిధముగా వచ్చినది. నీకు సగము జర్మనీవాడను. నీ ను స గ ము త రా ను వాడను. ఈ జర్మనీ పరాసులకి ర్వు ర కు గూ డ నే ను నా య కు డ నుగా నుంటిని. అందుచే జర్మనులకు, పరాసువారికి గల భేదములను తొలగించితిని. ఇందులకు నేను యీ యిరు తెగలయొ

క్కయొక్కలపాశ్చాత్యులను వాగువలె నజేసితిని. తరువాత నేను సీనువారికి ఖండాంతరములవారికి గల విభేదముల తొలగింపజుత్తిించితిని. ఇందు నాకు విజయము లభించినది. నామనస్సు తృప్తి చెందినది. అప్పుడు యూరపునందంతటను శాంతి తాండవమాడినది. ఇంతలో నాకసమనంటు ధ్వనితోగల యొక శంఖపూరణమును వింటిని. “నెపోలియనువుగాని, యిరువది పత్సరముల నాటి కైజరుగాని నీవుకావు. ఢిల్లీసింహాసనాధిస్థాత నుగు అక్బరు చక్రవర్తివి నీవు” అని నన్నుగూర్చి నేతలంచితినీ. అంతట నేనొకసభ కావించితిని. అందు మాల్వీలు, నాదిరీలు, పండితులుగలరు. వేదములను, పురాణములను, ఖురానును, బైబిలునుగూర్చి యందుగల ముఖ్యాంశములగూర్చి నాకు బోధింపజలసినదని నానిని తోరితిని. వారును మానవపూర్వముగ నట్టినప్పటి భేదముగియునప్పటికి వారందరూను బోధనలయందలి అర్థ మొక్కటిగానే యున్నది. పదముల కూర్పుమాత్రము భేదముగా నున్నదని గ్రహించితి. వెంటనే ఒకరినొకరు చిరకాలము వియోగభాధ ననుభవించిన ప్రీతి సోదరులగతి కొగలించుకొనిరి. ఆప్పటినుండియు హిందూదేశమంతయును తామరాధించు పరమాత్ము డొక్కడేయని గ్రహించెను. అంతేగాక హిందూదేశీయులు వారిమతము లన్నియు, నూత్నార్థమున నొక్కటియే యనిగూడ గ్రహించిరి.”

మత్స్యగాంధీగారి ఆరోగ్యాభివృద్ధి

గంటకు 320 గజములనూలు దీయుచున్నారు

ముఖ్యమైన ఉత్తరప్రత్యురములు సల్యుచున్నారు
అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 26:—నేటి “సవశేషము” పత్రికలో నొక లేఖయందు మహాత్ముని ఆరోగ్యాభివృద్ధిని గురించియు వారొనర్చు కృత్యములను గురించియు మహాదేవదేశాయిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

తనంతవదారుధ్యమింక నుగాంధీగారికి రా లేదు. స్వల్పముగపాటుపడినతోడనే అలసట నొందెదరు. వెనుక దీసుకొనునంతపాటు యిప్పుడు దీసికొనుచున్నారు. పండ్లు బాగుగ భుజించుచున్నారు. చాలసేపు పరువుపొందగూర్చుచుచున్నారు. గంటకు 300 లు మొదలుకొని 320 గజములనూలు సులభముగా వడకుచున్నారు. అగంటకు అధికకాలము నూలుపడెకుచున్నారు. ముఖ్యమైన ఉత్తరప్రత్యురము లాయనయే జూచుకొనుచున్నారు. హిందూ మహామృదీయుల పోట్లాటలవిషయమైవచ్చు బెద్ద బెద్ద రిపోర్టు వారే జరుపుటకు పట్టుపట్టుచున్నారు. వారాపత్రికలోని చదువలసిన అంశములన్నియు చదువుచుండక వినుచున్నారు. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగా భాగవతము, భగవద్గీత అధ్యయనము దశమండు జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

గాంధీ నైహూల సంభాషణము

నూలు చందావిషయమున

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 26:—చాలసేపు గాంధీగారు పండ్ల తిని తా తీ లా లో నైహూల గారి తో నూలు చందావిషయమై సంభాషించిరి. కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు నెలకు 2000 పేల గజములు నూలు నీయవలయునను నిర్బంధమునకు నైహూలగారు తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి. సామ్యవాదులు మొదలైనవా రందరు కియ్యకొనినచో నైహూలగారు యిని బంధన కంగీకరించెరని తుదకు దెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

విశ్వసమావేశము. విశ్వతరు ఆరంభము

మహాత్మాగాంధీగారి భావములు

అహమదాబాదు, ఆక్టోబరు 26:—విశ్వ సమావేశము విషయమున నొక కేర్లకలో మహాత్ము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. విశ్వసమావేశము విశ్వస నొడగూర్చుట కుపక్రమింపబడెను. ఈసమావేశము నందలి తీర్మానములు అపూర్వమైనవి. అందుబాల్కొనినవారు లోపములులేనివారు కాదు. కాన ప్రారంభము గూడ లోపములులేకుండ నుండజాలరు. ఐనప్పటికి సమావేశము చాల ప్రాముఖ్యమైనది. సమావేశమున నాటిన బీజముయొక్కవేరులు జాలలోతునకు బోవును. నాలుగడిన బీజములోనుండి బుట్టిన అంతురమును నీరుజోసి పోషించి చెంచులు నునక ర్తవ్యము. హిందూ మహామృదీయ కలహములను న్యాయస్థానములలోగాని, మధ్యవర్తిత్వమునగాని బరిష్కరించుకొన వలయునని గాంధీగారు దెప్పిరి. అంతియగాని యెనరికివారు న్యాయనిర్వహణమునకు బూసరాదని దెల్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

అమృతసరములో జూదగాంధు

ఆడుచుండగా కొందరు పెద్దమనుష్యులను

పట్టుకొనుట

అమృతసరు, ఆక్టోబరు 27:—అమృతసరములో జూదము లాడుట తిరిగి చేలరేగుచున్నది. కొన్నికొన్ని ముఖ్యమైన చోట్లలో తిరిగి దోర్నాటుచేయుబడిన ప్రదేశములు గాక కొందరి యిండ్లు పెద్దమనుష్యులకు జూదస్థానములై యున్నవి. పోయిన రాత్రి సబుయిన స్పెక్టరు నాథన్ లాబుగాగు హోబబారు లోనున్న లాలాపరమానందుయింటికిబోయిజూదమాడుచున్నటువంటి 16 గురుముఖ్యమైనవారిని అరెస్టుచేసెను. అరెస్టుచేయుబడినవారిలో, లాలా పరమానందు, లాలా మధోరామ్ (బంగారు వ్యాపారి), మ్యునిసిపలు కమిషను అధ్యక్షుడు సర్ గోపాల శాసుగారి కుమారుడు లాలా దివాన్ చంద్, సర్దార్ బసంత సింగు (హెడుగుమాస్తా), దుర్గా ప్రసాదు (యిండియా డివిజన్ బ్యాంకులో గుమాస్తా), లాలా మోతీరామ్ (పర్షియన్) బాబులు ఆనందస్వరూప్ ములానురావు (సప్రయిడిపో), లాలా సాహిబ్ దయాల్ (రిటైర్డ్ పోలీసు సబ్ యిన స్పెక్టరు) మహమ్మద్ హుస్సేన్ గార్లును మరికొంతమందియు నుండిరి.

వీరి దగ్గర దాదాపు రు 3,000 రొక్కము కనబడెను. వీరందరును బెయిలుమీద విడుదల చేయబడిరి. జూదపుకాస నముక్రింద వీరందరును విచారింపబడుదురు. (అ. ప్రె.)

కేప్టెన్ బర్నెట్టుయొక్క మరణము

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 27:—ఇన్ని ను కిల్లింగు పూర్తికాలేదు. యిదివరకుండి క్రొత్తగా తెరవబడిన ఆయుధపాతకాలలో నేర్పవాడును భాగస్వామియు సగు కేప్టెను యల్. యఫ్. బర్నెట్టుయొక్క మరణవార్త తెలిసినది. వీరికి శనివారము వాడు జబ్బుచేసి ఆనాటిరాత్రియే ఆస్పత్రిలో చనిపోయెను. మిలిటరీవారికి తగుగౌరవములతో వారిని పాతిపెట్టిరి. బొంబాయిలో గల ఆటగాండ్లు చాలమంది వచ్చి అంత్య క్రియలను జూచిరి. (అ. ప్రె.)

సిటి ఆఫ్ మార్నెయిల్స్ స్టీము ఎగ్రెసముద్రములో డబ్బులిని రిపేరునిమిత్తము శనివారమునాడు బొంబాయి వచ్చినది. సైనికులను దింపినతరువాత దానిని రిపేరునిమిత్తము ఒడ్డున వేసిరి. ఇంగ్లాండుకుపోవు సైనికుల నెక్కించుకొనుటకు ఇది గురువారమునాడు కరాచికి పోవును. వెంట్లీ ప్రదర్శనమునుండి యీ యోడలో 40 మందియొక్కగళ్లును, 32 స్త్రీలును, 27 పిల్లలును, 10 వారంటు ఆఫీసులును, 760 మంది సైనికులువారి భార్యలును యీయోడలో వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

దూరశ్రవణము

ప్రిన్సు ఆఫ్ వేల్సు నీ మెప్పు యిన్ స్టిట్యూటు మేనేజరు యల్. హెచ్. హెబ్బార్డుగారు ఆదివారమునాటి యుదయమున అబ్దీనును 2 యల్. ఓను లండనునుండినెను. అబ్దీను జంత్ర గాత్రములు స్పష్టముగా వివరదేనుగాని ఓయల్. ఓ. అంత బాగుగా వివరదలేదు. (అ. ప్రె.)

చిత్రమరణము

కారణ మెవ్వరికిని తెలియకపోవుట

భివండిలో చనిపోయిన ఎక్సెన్సె యిన స్పెక్టరు డి. సి. డెరాడ్డుగారి మరణమునుగూర్చి కొన్ని యనుమానములచేతవమును పెళ్లగించి పరీక్షచేయగా కళాసరుగారు ఎవరికిని తెలియని కారణముచేత అతడు చనిపోయెనని తీర్పుచెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

ఆల్ యిండియా పోస్టల్ అండు ఆర్. యం. యన్ యూనియను సభ

5 వ సమావేశము

బొంబాయి ఆక్టోబరు 27:—1924 నవంబరు 22, 23, 24 లేదీలలో బొంబాయి లో జరుగుచున్న 5 వ సమావేశము యొక్క 5 వ సమావేశము యం. ఎ. జిన్నా యం. యల్. ఏ. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును. (అ. ప్రె.)

అంధ పత్రిక

1924 సం॥ అక్టోబరు నెల 29-వ తేది

బుధవారము

కడపటిచర్య

లేబరు ప్రభుత్వమువారు కట్టకడపటిరోజులలో, తీవ్రనిర్బంధవిధానమునకు చేయూతనొసగుట మిగుల శోచనీయము. లేబరు ప్రభుత్వమువారి నెదుర్కొనిన చిక్కలు సామాన్యమయినవి గావు. ఒకవంక ఎన్నికల గండ్రగోళములో వారు దిగు తొక్కియన్నారు. వేరొకవంక, జవోనాథ్ గారిలేఖ వలన లేబరు ప్రభుత్వము తీవ్రవిమర్శనమునకు లోనయ్యెను. ఇట్టిస్థితిలో బెంగాలు గవర్నరుగారును, హైందవ రాజ్యాధిపతిగారును గలిసి ప్రారంభించిన నిర్బంధవిధానమునకు అడ్డుచెప్పట కష్టమే. అయినను, స్వయంకారముకొరకును, ఇంగ్లండు కీర్తికొరకును, సామ్రాజ్యశ్రేయముకొరకును, లేబరు ప్రభుత్వమువారు రెక్కడు ధైర్యముచేసింది నిరంకుశ పద్ధతులను నిరాకరించేయండవలసినది. ఇందువలన కస్టర్యేటిపువేడుపు ప్రాతికూల్య మధికము గావచ్చును. కాని లేబరుపక్షపు నష్టాన్ని శాశ్వతముగ నిలచి, ఇతరులకు మార్గము జూపుచుండెడిది. ఉన్నచిక్కలు చాలక హైందవసమస్య విషయమునగూడ వివాదపడుట భావ్యముగాదని వారు తలచియుందురు. లేబరు ప్రభుత్వమువారి తర వ్యవహారములలో ముడిగియున్నపుడు, తమ యభిప్రాయమును నెఱవేర్చుకొనుట కిదియే సమయమని హైందవాధికారవర్గమువారును తలచియుందురు. ఇంగ్లండు లో ఎన్నికలు జరుగునుండ, పక్ష మధికారము వహించునో తెలియని సంధిగావస్తలో, ఒక్కమృడి నిర్బంధములను ప్రయోగించి ఆసేతు హిమాచల పర్యంతము ఆందోళనమును పురిగొల్పుట ఎట్టిరాజనీతియో చెలియకున్నది. ఇంతతీవ్రతముగ నిరంకుశచట్టమును అమలులో పెట్టుటకుగాని మామూలుచట్టములను తొలగించుటకుగాని సక్రమాంధోళనము గావించుచు బహిరంగముగ బని చేయుచున్న స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులను నిర్బంధించుటకుగాని అవసర మేమాత్రము గనుపించదు. బెంగాలు ప్రభుత్వప్రకటనముగాని ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనముగాని దానిని నిరూపింపలేదు. చాలకాలము నుండియు అపవదనపడుచున్న అరాజకప్రయత్నములు వివరింపబడెను. అట్టి ప్రయత్నములు మొగలోనే త్రుంచివేయబడెను. దుండగిండ్లు శిక్షింపబడిరి. అట్టి తరి మామూలుచట్టములను నిలిపివేయనేల? శాలెటుచట్టము బోలు ఉత్తరువును ప్రకటింపనేల? ప్రస్తుతస్థితిలో నిట్టిచర్యకు గడంగుటవలన రిడింగు ప్రభువుగారును లిట్టను ప్రభువుగారును భారతీయుల విశ్వాసమును పూర్తిగ గోల్పోవుటయగాక బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠకుగూడ భంగము వాటిల్లజేసిరి.

పార్లమెంటుకు సమాత్ర మామోదింపని నాయకులను నిర్బంధించి ప్రజల సక్రమశాంతి పద్ధ

తుల కెట్టినిరోధము గలుగదని ప్రకటించిన మాత్ర మున లాభమేమి? లండనులోని ఇండియా ఆఫీసు వారు సయితము ఇట్టి నిస్సారవాక్యములనే ప్రకటింపుచున్నారు. స్వరాజ్య పక్షమువారి సక్రమాంధోళనమును గాని, వారి యద్యమమునుగాని నిరోధించు నుద్దేశ్యము లేదని ఇండియా ఆఫీసువారు ప్రచురించిరి. కాని, ప్రస్తుత నిర్బంధచట్టముక్రింద సాపరాధులతోపాటు నిరపరాధులు సయితము శిక్షింపబడుట కవకాశము గలదు. అధికారులు, తగిన విచక్షణ గావించజాలరని, తెలిసికొనుటకు ఇప్పుడు జరిగిన అరెస్టులే నిదర్శనము. ప్రజాభిప్రాయప్రబల్యములేనిది, లాఆర్డరులను రక్షించుట సులభ సాధ్యముగాదని అన్నిదేశములలో సంగీకరింపబడెడి విషయమే. నిర్బంధవిధానమువలన, అశాంతి మరింత యధికమగుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. ప్రజాభిప్రాయ వెంటల నున్నదో జెప్పవలయునా? అన్నిపక్షములవారును బెంగాలు నిర్బంధమును నిరసించుచున్నారు. స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యమున కంగీకరించుటదప్ప, ఆ శాంతిని భావించుటకు వేరు మార్గములేదని, సూచించుచున్నారు. శాసనసభ వారితో సంప్రదింపకుండ, వారియంగీకారముబడయకుండ నిర్బంధములను ప్రారంభించుటవలన, రిడింగు ప్రభువుగారు సంస్కరణముల యవయోగమును పూర్తిగ నంతరింపజేసిరి. జన్నా, మాళవ్యా, మున్నగు సహకారవాదులు సయితము ప్రభుత్వ చర్యలను ఖండించుచుండ, ఇతరు లెటుల సమర్థింప గలుగుదురు?

రాజప్రతినిధి చర్యను నిరసించుచు, లేబరు పక్షమువారికి ముఖ్యము లగు స్వయంనిర్ణయము, స్వపరిపాలనము, జన్మస్వాతంత్ర్య రక్షణములతో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు రాజప్రతినిధికి హక్కులేదని, బ్రిటీషు కమ్యూనిస్టుపక్షమువారు తంతి వార్త సంపిండుట, మాకు జేరిన ప్రత్యేకతంతివార్త చెలిపెను. బ్రిటీషు కమ్యూనిస్టుపక్షమునకు అత్యల్పసంఖ్యాకులున్నను, వీరు హిందూ దేశమునకు జరిగిన అన్యాయమును గుర్తించి తమ ధర్మమును నెరవేర్చిరి. లేబరుపక్షమువారుగూడ మేల్కొని, తమ కెన్నియిబ్బందులున్నను భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్య రక్షణముపట్ల నభిమానము జూపినపుడే, వారివేరు దక్కును. బ్రిటీషు అధికారులుగాని, హైందవాధికారులుగాని ఎటులమెలగినను భారతీయులవిద్యుక్త ధర్మము స్పష్టమే. నిర్బంధములకు గినిసి, అహింసా న్రతమును అణుమాత్రమయినను విడనాడకుండుట భారతీయుల పవిత్రధర్మము. ప్రభుత్వ నిరంకుశత్వమును ఇండియన్ గ్రహమువలనను అత్యంత క్రోధితను ఎదుర్కొనవలయును. స్వరాజ్య సంపాదనాదీక్ష ఇంకను బలపడవలయును. నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుట కింతకన్నను అనుకూలతరుణము గనుపించదు. జాత్యైక్యతను బలపరచుట కిదియే తగినసమయము. దేశము నెదుర్కొనిన తీవ్రనిర్బంధ విధానము, భారతీయులలో తాత్కాలికసంయోగము గుడుర్చుట నిశ్చయమే యయినను, ఇంతటితో తృప్తి జెందక వ్యాధయ సంయోగము గలుగునటుల ప్రయత్నింపవలయును. నేడు గుడిరిన సంయోగము మరల

నెన్నడును కదలకుండునటుల కట్టుదిట్టముల గావించవలయును. అస్పృశ్యతను నివారించి జాత్యైక్యమును స్థిరపరచి అహింసాసాధనమును చేబూని భారతీయులు ముందుకు నడుచుచో స్వరాజ్యసిద్ధికాటంకముండునా? భారతీయులకు నేడు గలిగిన విపద్ధత శుభప్రాప్తికే దారిగూడగలదు. కృతనిశ్చయలగువారి నెట్టి కష్టపరంపరలయినను చలంపజేయజాలవు. స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించుగాక!

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఉత్కళి సంయోగమునుగూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగము జాతీయ సంయోగమునకు ఆటంకముగ నుండుననియు చెన్నరాష్ట్రమును ఆంధ్ర, తమిళ, కర్నాట, కేరళ రాష్ట్రములక్రింద విభజించుట - దక్షిణ హిందూ దేశభావ్యభివృద్ధికి తోడ్పడదనియు మద్రాసు మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతనుగూర్చి గాని భాషాప్రయుక్త విభాగావశ్యకతనుగూర్చి గాని చర్చింప బనిలేదు. మద్రాసు మెయిలుపత్రికకు గలిగిన సందేహము నిస్సారమని చెప్పిన జాలును. కాంగ్రెసు సభవారు నిర్మించిన భాషావిభాగము, జాతీయసంయోగమున కధికముగ తోడ్పడనవి. బెంగాలు బీహారు విభాగము, అంతకు పూర్వమున్న మనఃస్పర్థల నంతరింపజేసెను. బెంగాలు ప్రత్యేకతవలన, హిందూదేశమునకు నష్టము వాటిల్లుటకు మారుగ, సత్వరాభివృద్ధికి మరింత ప్రోత్సాహము గలుగుచున్నది. దక్షిణహిందూదేశమున భాషల ననుసరించి రాష్ట్రముల నేర్పరుచుట వలన, ప్రస్తుత దుర్దశ తొలగిపోవును. మద్రాసు తమసామ్యతమగు రాజధాని యను దుష్క్రిద్దాలగి పోవును. జాతీయపరిపాలనము సిద్ధించును. ఎవరిసాంప్రదాయముల ననుసరించి, వారు సత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకు వీలగును. మెయిలుపత్రికకు గలిగిన సందేహములను సాటింపనక్కరలేదు. అధికారవర్గ పరిపాలనక్రింద ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును భాషాప్రయుక్త విభాగమును జరిగిన సంతసమే. అది సాధ్యపడనిచో, ప్రజాప్రభుత్వము చేకూరిన పిమ్మట, భాషావిభాగము తప్పక సిద్ధించును. కాంగ్రెసు ఏర్పాటులు సఫలముగాక తప్పవు. కాని, ఆంధ్రులిలోపున, తమ కత్యంత ప్రేమమగు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమును, భాషాప్రయుక్త విభాగమును గూర్చి ఎప్పటికప్పుడు తమ యభిప్రాయములను అసందిగ్ధముగ వెల్లడించుట ముఖ్యము. కడచిన ఆంధ్రమహాసభవారు తమయుద్దేశ్యమును స్పష్టికరించిరి. భాషాప్రయుక్తవిధానమువలన స్వల్పమగు ససాకర్యములున్నచో నుండుగాక! హిందూదేశమును వేరొక రీతిగ విభజించుట దుస్తరము. ప్రస్తుత విభాగముల కొకదారి తెన్ను గనుపింపదు. రాష్ట్ర ప్రజలొక సూత్రముచే బంధింపబడుటలేదు. ఇట్టిపరిస్థితులలో స్వపరిపాలనముగాని సుపరిపాలనముగాని పెరుగజాలదు. భాషాప్రయుక్తవిభాగము దేశమున కెంత త్వరలో సిద్ధించిన ప్రజల కంతక్రేయస్కరము.

ప్రస్తుత పోటీలు

రాజధాని నేరముక్తికి శిక్షించబడినవారికి హెచ్చరికలు పంపిస్తూ ప్రభుత్వము వారిని తీసుకువెళ్ళి ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని తీసుకువెళ్ళి సంతకము వారికి చేయి జేసింది. మోకతాళి ప్రభుత్వము కిందువలన నాటక మేర్పడును. ప్రభుత్వమువారు తమ నిషేధాన్ని సవరించుకొందుమని ఇప్పుడు తెలియజేయుచున్నారు. కాని, ఆదేశముల రాజ కియవ్యవహారములతో మహమ్మదీయులు జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదనియు, అక్కడి ప్రభుత్వముల కాక్షేపణ యున్నచో వలనుపడదనియు, మరతులు విధించబడినవి. ఈ మరతులకు మోకతాళి ప్రభుత్వము లిదివరకే యంగీకరించింది. వీరి యుద్దేశ్యము పవిత్ర స్థల రక్షణము దప్ప వేరుగాదు. వీరిని రమ్మనమని ఆహ్వానము లిదివరకే వచ్చి యున్నవి. అందుచే ఇకనయినను వెంటనే ప్రభుత్వ పోర్టుల నిచ్చుట భావ్యమై యుండెను. కాని, ఇండియా మంత్రిగారి యంగీకారమున కీ విషయమును సంపదల నని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుటచే, వ్యవహారము విషమ మగుచున్నది. ఇండియా మంత్రిగారి ప్రత్యుత్తర మే తెంచునప్పటికి చాలకాలము పట్టును. కిలాఫాత్ యుద్ధమచరిత్రలో, ప్రస్తుత సమయము అత్యంత ప్రాముఖ్యమయినది. మహమ్మదీయ ప్రపంచమున కయిప్పులగు హుస్సేను రాజుగారి పరిపాలన మంతరించినది. అన్యమత ప్రాబల్యము తొలగినది. పవిత్ర ప్రదేశములు తమ వశమునం దుండవలయు నని మహమ్మదీయులు మొదటినుండియు పట్టుదల జూపుచున్నారు. మక్కా నాక్రమించిన వహాబీలును వారినాయకులగు ఇబ్రహీం గారును మహమ్మదీయ ప్రపంచమెట్టి ఏర్పాటుల జేసిన నట్టి ఏర్పాటులకు తాము సమ్మతించదమని ప్రకటించిరి. తమయుద్దేశ్యము స్వల్ప భముగాదనిగూడ తెలియజేసిరి. ఇటీవలిలో మహమ్మదీయ ప్రముఖులన్ని భాగముల నుండియు మొలకెలాఫాత్ సమస్యను పరిష్కరించి శాశ్వత మగు నేర్పాటుల జేయవలసిన యవసరముగద్య. మోకతాళి ప్రభుత్వములకు ప్రభుత్వముల నిచ్చుట కింకను ఆలస్యము జరుగుచో ఎట్టి యసంతృప్తి గలుగునో యూహించవచ్చును. మోకతాళిగారి విన్నపమును ప్రభుత్వమువారి పుడయినను సఫలమగుట వివేకము.

సంస్కరణముల విచారణ

సంస్కరణముల విచారణ ముగిసినది. విచారణ సంఘమువారు నవంబరు 24 వ తేదీన డిల్లీలో సమావేశమై, రిపోర్టునేపథ్యముల ననుసరించితయారు జేయవలయునో చర్చించెదరు. వీరి రిపోర్టు వీక్షిరన నుండునో యని ప్రజలు ఆతరుము జూపుటలేదు. ప్రజలకు స్వపరిపాలనము గావలయును గాని, సంస్కరణ శాసన నిబంధనలందు జరిగిడికొలది మార్పులు గానేరవు. చట్ట మసలే మారిపోవలయును. విచారణ సంఘ సభ్యులగు జిన్నా గారేమనిజెప్పిరో యిండుక పరికింప వచ్చును. "రిడింగు ప్రభుత్వమువారి వప్పటి కయినను సంస్కరణ చట్టము పూర్తిగ భగ్నమయ్యె ననియు, అరాజకుల చేతను ప్రతిష్ఠంభనవాదుల చేతను మాత్ర మేగాక సంస్కరణములను మనఃస్ఫూర్తిగ కొన

ఆంధ్ర ల గంధి మహాత్ముని వూజానిధి లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

29.10.24

చందాలు
ఇదివరకు 49736-1-8
ఇదివరకు 24305-10-8
గోశాధిపతి శాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

సాగించదలచినవారి చేతనుగూడ, నవి సర్వత్ర ఖండింబడెననియు, గ్రహించవలయును. పరిస్థితు లిటులున్నను ప్రస్తుత సమస్యను పరిష్కరించు సూచనలు గనుపించుటలేదు. ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణ విచారణ సంఘము నుకదానినిమాత్రము నిర్మించిరి. వీరు విచారింపవలసిన సంగతులను కడు క్లిష్టముగ వివరించిరి. ఈ సంఘము వారి ప్రయాస వలన ఫలముండునని దోచదు. ప్రజాశయ సాఫల్యమును పెనుకకు నెట్టుటకు జేసిన ఐన్న గడవలేనిది భావింపబడుచున్నదని జిన్నా గారే చెలుపుచుండ తదితరు లేమని భావించుకో జెప్పనక్కరలేదు. భారతీయులు స్వపరిపాలనము గోరుచు తదర్థమై అనేక శ్రమలకు లోనగుచుండ వారికెట్టి ప్రత్యుత్తర మొసగబడెనో యోచింపవచ్చును. ఒకవంక సంస్కరణ విచారణయు, వేరొకవంక నిర్బంధ విధానమును ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ రెండును ప్రజాభిలాషల కెంత ప్రతికూలమో యూహింపవచ్చును.

జాతీయ సంయోగము

జాతీయత, సంయోగ సమావేశము జరిగిన నాడే చేకూరెనని గాంధీ మహాత్ముడు విశ్వసించుచున్నాడు. తీర్మానములు అసంపూర్ణముగ నుండవచ్చును. సభ్యులు పరిపూర్ణులుగాక బోవచ్చును. సమావేశ ప్రారంభము లోపభూయిష్ఠముగ నుండవచ్చును. ఐనను డిల్లీ సమావేశము చాలముఖ్యమయినదనియు డిల్లీలో నాటబడిన మొక్కను నీరుబోసి పెంచుట ఎల్ల రధర్థమనియు మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. నూలుచందా విషయమున గూడ స్వరాజ్య పక్ష నాయకులగు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు తమకు గల యభ్యంతరములను వదలుకొందు రని తెలియుచున్నది. ఆ విషయమెటులున్నను, హిందూ మహమ్మదీయ వివాదములను పోరాటములచే గొక మాధ్యస్థమువలననే పరిష్కరించుకొనుటకు ప్రోద్బలముగలుగుచున్నది. నాగపురమునందు ప్రబలిన పోరాటములను పరిష్కరించుటకు మౌలానా అబుల్ కలం ఆజద్ గారును, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారును, డాక్టరు నయ్యదు మహామూడుగారును వెడలుటయు, మొదటి యిరువుర నిర్ణయమునకు తా మొడవబడిదమని హిందువులును మహమ్మదీయులును ఖిరారునామా వ్రాసియిచ్చుటయు, శుభ చిహ్నములు. ఏజాతి స్వీయ వ్యవహారములను తనంతట తానే పరిష్కరించుకొనగలుగునో, ఆజాతి స్వపరిపాలనార్హతను వెల్లడిజేయును. స్వాతంత్ర్య

బీజములను నాటను. నవంబరు నెలలో నెహ్రూ, అజద్ గార్లు నాగపురమునకు మరల విచ్చేసి విచారణ సలిపెదరు. గాంధీ మహాత్ముని కిచ్చిన వాగ్దానమును, నాయకు లీక్షిరన చెల్లించుచున్నందులకు వారి సభినందించెదము. నాయకులు జాగరూకులై మెలగుచు, కలహకారణములనెప్పటి కప్పుడు నివారణజేయుచు, ప్రతిపక్షుల ప్రయత్నములను పోనాడుచో, హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య తలయెత్తజాలదు.

లాటరీలను నిషేధించుట

ఇరైండు ప్రభుత్వమువారు లాటరీలను నిషేధించి, పుణ్యము గట్టుకొనిరి. జూదము తప్పగ పరిగణించబడుచున్నను, బహిరంగ పుజూదము వేరొక రీతిగ జరుగుచున్నది. నాగరిక దేశములలో నిది మితి మీరిపోవుచున్నది. గుట్టపుపందెములు, బహుమానములు, మున్నగువేరే తీవ్ర ప్రజలద్రవ్య మాకర్షింపబడుచున్నది. ధనార్జన కిది ప్రధానసాధన మగుచున్నది. ప్రజల కిందువలన గలిగిడిన ప్రియతంత్ర గాదు. ఉన్నతాధికారులుగూడ యిట్టి ఏర్పాటులకు స్వయముగ ప్రోత్సహము గలిగించుటచే, ప్రజలు వెలపు వెజ్జిన బడుచున్నారు. లాటరీల నన్నిటిని నిషేధించు చట్టము గావించుటచే, ఇరైండునందు పలువిధములగు అక్రమములు దొలగిపోగలవు. ఇతర దేశములవారుగూడ ఈ మార్గము నవలంబించి, ప్రజలను రిక్షించుట యవసరము.

హేడ్డా జిక్కిబోవుటకు నెలపు

దొరతనమువారి అభిప్రాయములందు మార్పు

జాంశాయి, అక్టోబరు 27:—అర్జెంటైను హేడ్డా జిక్కి, నెడ్డుకును హైందవము సలహానులు బోవలసిన యవసరము ను గురించి కేంద్ర భిలాఫతు సంఘమువారు రంపిన దరఖాస్తునకు దొరతనమువారు తరవిచ్చి యున్నారు. మార్చి 15 వ తేదీని యీ విషయమై ప్రభుత్వమువారిచ్చిన సమాధానమును తిరిగి ఆలోచించుటకు సుముఖులై యున్నారని దొరతనమువారు తెలిపిరి. మార్చి 15 వ తేదీకునవారిచ్చిన సమాధానము బ్రకారము రాజధాని నేరములవలన శిక్షించబడినవారి కక్ష్యకిని హేడ్డా జిక్కిబోవుటకు నెలంపొసంగమనిరి హైందవ ముసల్ నూనులు సందర్శింపనున్న దేశముల ప్రభుత్వములవారందుల కియ్యకొనినయెడలను, నాయాదేశములందు రాయబారులగు వెడలు హైందవ ముసలనులు రాజ్యాంగ విషయములలో భాగ్యవశుడ నియ్యకొనినయెడలను, నాయాదేశములందు సల్పు కార్యక్రమమును ముందుగ యిండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజెప్పినయెడలను ప్రతి ముసలనుమానకును మేముమేగ ముసలమాను దేశములను సంవర్ధించుటకు యిండియా ప్రభుత్వమువారు సంసిద్ధులుగనున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కొనసరించిన నిబంధనల కంగీకరించి పూర్తియైన సంగతులన్నియువారికంపినయెడ ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కార్యవర్ధుగారికి యీ విషయమై హైందవ మహమ్మదీయులు చెల్విన సంగతులన్నియు తెల్పెదరు.

సోవియటు విప్లవలేఖ - ఉత్తర ఆంధ్రావడి

మ గొ నా ల్లు గా రి న మా థా న ము

బోలిషివిజమును ఎ తమాత్రము సహించము

తీర్థిల్లు అక్టోబరు 27:— జిన్నోపిపుగారి లేఖను గూర్చి కార్మికులలో మగ్గోనాల్లుగా ఉపన్యసించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— జిన్నోపిపుగారిలేఖ అక్టోబరు 10 తేదీవరకు విదేశాంగకార్యాలయము చేరలేదు. క్యాంటెలు అభియోగమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయిన రెండురోజులవరకు చేరలేదు.

మాత్రపుత్రులైన ఈలేఖ మాకు ఇంతకంటే ముందు గనే చెరచని చెప్పగల సాహస మున్నచో వారు నిర్భయముగ జెప్పవలెను.

16 తేదీవరకు ఈలేఖ నాకు చేరలేదు. అప్పుడు నేను మాండ్లెరులో నున్నాడను. ఈవిషయమును మంత్రివర్గములో ఎన్నడును చర్చించలేదు. ఈ ఉత్తరము అందినపుడు, దీనిని జాడగనే ఈవిషయమై ఈలేఖ ఎంతవరకు నిజమో అసలు ఈలేఖ అసత్యమేమో అతిజాగ్రత్తగ కనుగొని విచారించవలెనని ఒక నిమిషము చ్రాచితిని. అసలేఖ నిజమగుచో వెంటనే దీనిని ప్రకటించవలెనంటిని. ఒక మూల ఈలేఖవిషయమై నిజమగునది లేనది విచారణ జరుగుచుండ సోవియటు అధ్యక్షుడు గాకో విస్కీగారికి ఒక చిత్తులేఖను తయారుచేయుచుంటిని. ఈలేఖ నిజమని తెలిసినచో వృధాకాలయాపన గాకుండ సోవియటు ప్రభుత్వమునకు ఆక్షేపక లేఖను బంపుటకు అన్నిటిని సంసిద్ధము జేయవలెనంటిని. నేను అబద్ధములో నుండగా వాప రక్షార్థ మీలేఖ నాకు బంపబడెను. 23 తేదీవరకు నా కిది చేరలేదు. 24 వ తేదీ యుడయమున జూచితిని. కొన్ని మార్పులను జేసి తిరిగి బంపితిని. మరల ఈలేఖను ఆధారమును జూపుచు ఆ ఆధారములతో తిరిగి బంపెదనని తలచితిని. కాని ఆరాత్రే అయ్యది ప్రకటించబడెను. నేనేమియు అందుల కాక్షేపించను. ఈసోవియటు ప్రచారమును నేను సాగనీయ నని విదేశాంగ కార్యాలయమువారును ప్రభుత్వమునున్న నా సహోద్యోగులందరును ఎరుగదురు. నేను సహించనని ఎరుగుదును. నేను రషియాఒడంబడికను అమలుజరిపితిరచ నని సంకల్పించుకొంటినని ఎరిగినవారగుటచే ఈవిషయమునంతను ప్రకటించుటకు తత్కణమున చర్యను దీసికొనుటచే నాకోర్కెను నెరవేర్చినవారమైతిమని యనుకొనిరి. వారు ఆలేఖ నిజమనే సదుద్దేశ్యముతో నమ్మిరి. ఆప్రకారము వారు ప్రవర్తించిరి.

ఈ ఎన్నికసమయమున ప్రతిపక్షు లీలేఖను సాకుగగొని మమ్ములను పీడించుట పాడిగాదు. మాపై ధ్వజమునెత్తుట న్యాయము గాదు. ఇ రెంతయు గర్హ్యము. బిటునువ్యవహారములలో విదేశాంగప్రభుత్వమువారు బోక్యము గలుగ జేసికొన్నచో కార్మికప్రభుత్వమువారు రెంతమాత్రము సహించరని వ్యక్తపరచిరి.

రషియాకు అవకాశ మియవలెను

రషియాకు మంచిఅవకాశము నీయవలెను. ఇచ్చెదము. ఏమిజరిగిననుసరే, రషియామాత్రము అటులేయుండును. రషియాను సహకారము పట్టుకొనిగ జేయవలెను.

క్షుర్చలో గూడుకొన్న ఆ సత్యము

అండకో, అక్టోబరు 27:— అసలుఎన్నికలు లేనిపోని ఆంధ్రావడిలో క్యాంటెలు అభియోగముతో ప్రారంభమైనది. తుదకు రషియావిప్లవలేఖగూడ అటులేపరిమించును. (నవ్వు) క్యాంటెలు అభియోగవిచారణ జరుగుచుండ బ్రిటిషుకమ్యూనిస్టు ప్రచారము శీఘ్రముగ నుండెనుజార్తలు ఆసత్యము. నా సహోద్యోగులు తొందరపడి ప్రవర్తించుచో మనమీద నింద ఏదీ? విదేశాంగకార్యాలయము లిబరలు, టోరీ హస్తగత మగుచో ఆలేఖ 2 యల్పదుటకు ఎన్నివారములో పట్టియుండెడిది. మేముచేసినచర్యను, తీసికొన్న సర్వర కార్యములు మా యుద్దేశ్యములను తెలుపుచున్నవి.

మీ అందరిలోను నేనే నిర్దోషిని. నిరపరాధుడను. నేను అండనులో లేను. నాకు ఇంకను సంగతులు తెలియవలసియుండెను. సంగతులు తెలియచున్నవి.

ఈ విషయమును ఆమూలగ్రమముగ కనుగొన నుంటిని. అండనుకు రాగానే అసలు ఈ సంగతులకు కారణ మెద్దియో కనుగొనెదను. దీని కెవరు కారకులో గనుగొనవలెను. కథ అంతయు తెలియును. కన్నర్యేటిపు ప్రధానకార్యాలయము వారికిని ఇతర వార్తాపత్రికలకును ఈలేఖ ముందుగ ఎటులు తెలిసినో ఆలేఖ ఎటులు చేజిక్కినో వారు తెలియజేయవలసియున్నది. నాకు దెలిసినంతవరకు ఆలేఖ ఎచటైన తలయెత్తవచ్చును. నిర్దోషిని, అమాయకుడనగు నేను ఇదంతయు రాచకీయకుట్రయని ఎట్లు ఆనమానించక యూరకుండును. (నవ్వు) ఈ వ్యవహారమేదియు పూర్తికాలేదు. అని పూర్తియగువరకు దానిని ప్రభుత్వమునకే వదలిపెట్టుట యుత్తమము.

హెండర్సన్ గారి ఖండనము

జిన్నోపిపుగారి లేఖను ప్రకటించుటకు పూర్వమే మూడు వారములక్రిందటనే నాకును, మగ్గోనాల్లుగారికిని జేరె నన్న లేఖ నేటిసరికి నాకు ఏ ఉత్తరమును చేరలేదు. అసలు తన కీలేఖవిషయమై అక్టోబరు 26 తేదీ పత్రికలందు ప్రకటించుటచే తెలిసెనని హెండర్సనుగారనిరి.

లాయిడ్ జార్జిగారి యభిప్రాయము

క్యాంటెలు అభియోగవిచారణ సందర్భమున ఈరషియా లేఖ ఆ ప్రతిష్ఠను ప్రభుత్వమునకు గలుగజేసెను. క్యాంటెలు విచారణను నిరాకరించుటచే ప్రభుత్వమువారికి ఈ లేఖ కళంకమును ఆపాదించెను. జిన్నోపిపుగారిలేఖ నిజమని విదేశాంగకార్యాలయమువారు ఒప్పుకొనిరి. కాని మగ్గోనాల్లుగారి మంత్రులది స్పష్టియమగున్నారు. విచారణ శబ్దముండ వారట్లు ఏలచెప్పిరో? మంత్రివర్గమువారి కీలేఖను కనబడకుండ జేసి నట్లున్నది. సోవియటులు వ్రాయలేదన్నచో మనమంగీరింపవచ్చును. కాని తాను ప్రధానామాత్యుడుగ నున్నపుడు ఒక పుస్తక సోవియటు ప్రభుత్వమువారు ఇటులనే నిజమైనసంగతిని లేదనిరి. అందుచే ఇట్టిసంగతులు అనుభవములదు నాకనిరి. మరియు అందుచే సోవియటులు నిరాకరణమును నమ్ముగూడదనిరి. ఏజేకీమువారైనను నిరాకరించిన ఒప్పుకొనవచ్చును. సోవియటులు నిరాకరించిన నమ్మజాలమని లాయిడ్ జార్జిగారనిరి.

కార్మికు యువస్వాసమున మగ్గోనాల్లుగారు ఇచ్చినయువ స్వాససందర్భమున తమకు జిన్నోపిపుగారిలేఖ విదేశాంగ కార్యాలయమువారు ప్రకటించిన పిదప తమకు తెలిసినని కన్నర్యేటిపు ప్రధానకార్యాలయమువారు తెలియజేసిరి.

సోవియటు ప్రత్యుత్తరము

రాకోవిస్కీగారు బ్రిటిషులేఖకు ప్రత్యుత్తరమునంపిరి.

ప్రెంభిరాచకీయములు

హెరియటుగారి కష్టములు

సోషలిస్టు సహాయముగావలెను

అండకో, అక్టోబరు:— 27-గాత్ర 8/50 సోషలిస్టు సహాయములేనిదే హెరియటు ప్రభుత్వము శీఘ్రముగనే కూలిపోవుట తమపరిశీతులను ఆలోచించుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయుటా మామటాయని ఆలోచించుచున్నారు.

ఫ్రెంచి పార్లమెంటు

వచ్చేవారము మరల సమావేశమగును. హెరియటు ప్రభుత్వము స్వల్పసంఖ్యాకులు గలది. సోషలిస్టుల సంపూర్ణ సహాయములేనిదే ఒక నిమిష మిప్రభుత్వము నిలవదు. ముందు రెండురోజులలో సోషలిస్టులు జేసికొను తీర్మానములు పై ప్రభుత్వగతి ఏర్పడియున్నది.

వీరి అభిప్రాయమునుబట్టి ప్రభుత్వవిధాన మేర్పడును. నేను సోషలిస్టులు ప్రభుత్వమునకు సహాయముజేసెద మని నిశ్చయించుకొనిరి.

ఇటలీ-రషియా

వర్తక ప్రచారకష్టములు

అండకో, అక్టోబరు 27:— ఉదయం 12/5 సోషలిస్టు ఫిబరరీలో ఇటలీ, సోవియటులు ఒడంబడిక జేసికొనిరి. ఆ ఒడంబడిక తుదకు తీవ్రముగ ఆకాభంగముగ పరిణమించెను వర్తకము అనుకొన్నటుల హెచ్చలేదు. సోవియటునిబంధనలు వర్తకము జరుగకుండ ప్రతిబంధకమును గలుగజేసె ననుచున్నారు.

మరాఠో

స్వేయిసుపరిశీతులు

కొందరు మరాఠోలెగలవారు ఇంతవరకు స్వేయిసుపట్టు విశ్వాకముగనున్నవారు కొందరు విప్లవకాదులతో జేరనున్నారట.

ఇరాకు సరిహద్దు

నిషమావస్థ

అండకో, అక్టోబరు 27:— ఉదయం 12/25. ఇరాకు ఫరిహద్దులో పరిశీతులు మరల విషమావస్థయందు బడుచున్నవని తురుష్కపత్రికలు తెలుపుచున్నవి. దీనికారణము బ్రిటిషుసేనల కేంద్రీకరణముట. బ్రిటిషువారిపై మోపిననిందలు పూర్తిగ ఆసత్యమని కాకాస్తాంటినోపిలు పత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. తురుష్కలే పరిశీతులను విషమించునటుల జేయుచున్నారనుచున్నాడు. మరల బ్రిటిషుపంతుల దగ్గరలోనికెని తురుష్క సేనలు విచ్చుచున్నవట. చనకుపరిశీతులు మరల ఇప్పుడు ఏర్పడుచున్నవట.

మసోలుసమస్య

(బునెల్సు, అక్టోబరు 27:— కాన్పూరు గ్రీకు ప్రజలవిషయమై జాతిసమితివారు ఆలోచించెదరని తెలిసెనని తురుష్కరాయబారులు తెలుపుచున్నారు.

మసోలువిషయమై తాము పూర్వపు పరిశీలందు మార్పును గలుగజేయలేదనియు గ్రేటు బ్రిటను, తర్కి నిష్పాక్షిక ఆశయములను జాతిసమితివారు తృప్తికరముగ పరిష్కారము జేసెద రనుచున్నారు.

అంగోరాకు తెలియజేయకనే ఈ విషయమును పరిష్కారము జేయుటకు అధికారముగలదగి.

ఇంతవరకు జాతిసమితిలో ప్రవేశించువిషయమై అంగోరా ఆసంఖ్య ఆలోచింపలేదట. అందుచే ఈ విషయమును ప్రస్తుతస్థలలో ఆలోచించరట.

జాతిసమితి తుర్కీ ప్రవేశము

గ్రీకుసమస్యనుగూర్చి చర్చించుటకు తన కధికారము లేదని పేరీజేగారు తెలియజేసిరి. త్వరలోనే జాతిసమితిలో ప్రవేశించుటకు తుర్కీ ప్రయత్నించునని. తాను మసోలుసమస్యనుగూర్చి తురుష్కు యభిప్రాయమును సమర్థించుటకే బంపబడితిమని పేరీజేగారు జెప్పిరి.

చీనా పరిస్థితులు

ష్యాంగు హే, అక్టో 27:— లోపాలో మాపుటేగారు సేనలను కేంద్రీకరణమును జేయుచున్నారు. మరల యుద్ధము జరుగునని తోచుచున్నది.

మెకాలో క్షేమము

పాదురాజుగారు 1000 తురుష్కుపానులను హెడజాజీ ప్రజల సహాయార్థము దాన మొసగిరి.

బునెల్సులో ఆప్తనుమంత్ర

సోమవారమునాడు ఆప్తనుమంత్రి బునెల్సులో రాజుగారికి తన అధికారపత్రములను అందజేసిరి.

దేవలరాగారు

పోలీసువారిచే తెల్లమును గొంపోబడిరి.

బెంగాలు అరస్తులు

మాంచెప్పరు ప్రతిక యభిప్రాయము

లండన్, ఆగ్స్ట్ 27:—ఎన్నికలచే బెంగాలు అరస్తు లనుగూర్చి ప్రతికలు వ్యాఖ్యయొనర్చలేదు. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక శాసనములను ప్రవేశపెట్టినవారు. ఆయనకి ఈ చిక్కులను రూపుమాపుననుటకంటె అచిహ్నమని చెప్పవచ్చును. దానిగూర్చి ప్రభుత్వమును దౌర్జన్యముతో భయపెట్టి బెదరించుటకంటె విశేషముతో గూడుకొన్న పద్ధతుల నవలంబించిన, కఠినశాసనప్రయోగము లేకుండ జేయుటకు మార్గముల నరచిన బాగుండును. అతివాదులపద్ధతులను ఆపు జేయుటకు మితవాదులు ప్రయత్నించి అడ్డుపడుట కిదేసను యము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగూడ మితవాదులకు అనుకూల పరిస్థితులను గలుగజేయవలెనని మాంచెప్పరు గార్డియను ప్రతిక వాపోనుచున్నది.

ఈజిప్టులో నిష్పవకారులు (రెడ్సు)

యాత్రికులద్వారా ఆందోళనము

ముస్లింపక్షికు గావలెననుట

లండన్, ఆగ్స్ట్ 27 రాత్రి 11.20:—ఈజిప్టులో బోలిషివికు క్రొత్తరూపమును దాల్చుచున్నది. స్కాండినేవియాలో ప్రకటించబడిన కరపత్రములకు ఈజిప్టు సూదానుదేశములకు సోవియటు ముస్లిం రిపబ్లికును నెలకొల్పవలెనని నూచించుచున్నవట. దేశముందరిటను కరపత్రములే కన్పించుచున్నవనుచున్నార. ఈ కరపత్రములను మొదట మెక్కానుండి యాత్రికులకు పంచిపెట్టెదట.

వీరు చాలనుండి జెడ్డానుండా రావలసియుండెనట. ఇచట సోవియటు ప్రభుత్వము కాన్పుటును నియమించెదట. బోలిషివికు సిద్ధాంతములను వ్యాపింపజేయుటకు అనుకూలముగ ఇతనికి సున్నవట. ముస్ల్యాను ప్రపంచముందరిటను బోలిషివికు సిద్ధాంతముల కెంతయు అవకాశము గలదట.

గ్రేటు బ్రిటను కమ్యూనిస్టులు

కార్యకర్తముతో జేరుట కంగీకరించవలెనని గోరబూతుకొన్నవారు ఆక్షేపించిరి. గ్రేటు బ్రిటను కమ్యూనిస్టులు అందరును గలసి ఆరుగురు (నవ్వు) వీరు మనవరతుల నంగీకరించిరని మతోజేరుటకంగీకరించెదను. కాని మాస్కోలో కొందరు నోటబట్టినపేర్లు గలవారును అంతగొప్పజాతులకు జెందనివారును మనము వారు జెప్పునటుల నడుచు కొనవలెనని జెప్పిన సేనంగీకరించను, అని జోస్సుగారనిరి.

ఆశ్చర్యకరమగు ద్రోహము

ప్రెంచిపై న్యములకును అశ్వములకును

విషముబెట్టుట

పారిస్, ఆగ్స్ట్ 27:—మారెటలో నైన్యములకు కావలసిన వస్తువులను సప్లయజేయు కంట్రాక్టరు ప్లాయిసాను నాతడు జర్మనులకు ముందు ఉత్తరములను వ్రాసిరట. మొదటి ఉత్తరము నైన్యనైన్యములకు విషముబెట్టుట బెటులని జర్మనుల నడుగుచు వ్రాసిరి. రెండవయుత్తరము ప్రెంచిపైన్యముల పట్ల ప్రయోగించు విషమును తెలుపుడని వ్రాసిరి. ప్రెంచి జనసంఖ్య తగ్గునటులనమి జేయవలెనని మూడవ ఉత్తరమున అడిగిరి. ఇతనిని అరస్తుజేసినపుడు ఆమాడు తరములను వ్రాసి తినని అంగీకరించెను.

వీలైనంతవరకు జర్మనులనుండి పెద్దమొత్తమును రౌబట్టి జర్మనులను మోసపుచ్చుటకు జేసిననెను. పారిసులో ఫలహారపు అంగడులను స్థాపించుటకు జర్మనులు పెట్టుబడి బెట్టెదరని తెలించి వీనిమూలముగ ప్రజల ఆరోగ్యమునకు భంగము గలుగజేయుట కుద్దేశించిరిరట.

బక్రియారి తిరుగబాటు

బెనారస్, ఆగ్స్ట్ 27:—నత్రిదారు ఆమీరు మరెరులు బెనారసునుండి బయలుదేరిరి. ఇప్పటిను జేరిరి. కొద్దిరోజులలో వీరితగవులన్నియు పరిష్కార మగుననుకొను చున్నారు. బెనారసుండి తిరుగబాటు.

మసోలు సమస్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్ ఆగ్స్ట్ 28:— మసోలు సమస్యను పరిష్కారముజేయుటకు రహస్యసంభాషణలు జరుగుచున్నవని బ్రిటన్ లున్యూస్ పత్రిక తెలుపుచున్నది. గ్రీసు, తుర్కీ సమస్యనుగూర్చి సేకు జాతీయమితివాదులతో చించెద రనుకొనుచున్నారు. ఈ విషయమై అంగోరానుండి ఉత్తరువు ఏదియురా లేదు. అరస్తు చేయబడిన గ్రీకులను తురుష్కులు విడువలజేసెదమను అభయము మిశ్రమసాధుమవారి ధర్మములకు అడ్డురాదని తురుష్కులు చెప్పినసంగతి తాత్కాలికపు చర్యగ తృప్తికరముగ నున్నదని గ్రీకు రాయబారి తెలియజేసెను.

అసలు సిద్ధాంతమును తలపెట్టలేదనిరి.

కాన్స్టాంటినుపోలిస్ గ్రీకులను చెడగొట్టు సంగతిని గూర్చి చెప్పుచు ఒక దేశపు ప్రజలను ఇంకొక దేశమునకు బంపి నేయుటకు కష్టముండవనిరి. లాసేను ఒడంబడిక రెండవసారి మునుపరించి తాత్కాలిక యుద్ధవిధానమునకు ముందు కాన్స్టాంటినుపోలిస్ లో ప్రవేశించిన గ్రీకులను చెడగొట్టుటకు వీలు లేదనిరి. కాని కాన్స్టాంటినుపోలిస్ లో పుట్టి పెరిగినవారికి సంబంధించు వని తురుష్కులనాదము. మిశ్రమసంఘమువారు 8000 గ్రీకులను చెడగొట్టు విషయమై తీర్మానించి యుండవలసినపుడు తురుష్కులు దానికి విరుద్ధముగ వీరిని చెడగొట్టిరనిరి.

రషియా పరిస్థితులు

లండన్, ఆగ్స్ట్ 28:—రషియాకు జంపిన ఆక్షేపకలేఖను సంతకముజేసిన విదేశాంగకార్యాలయపు అధికారి ముగ్డా కాల్లు కబురంపుటచే కాల్పుకేగిరి.

జనీపుగారి లేఖను గూర్చి పరిశీతులను విచారించి నిజములేటటుట రషియాకు వనంబు 6 తేదీని బ్రిజ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ వర్తమవారు జనీపుగారి అవ్యాసముగూడ నంగీకరించెదరట.

జనీపుగారి లేఖను గూర్చి దేశీయకార్యదర్శికి గూడ తెలియకుండ ఏల చేసినది ప్రాన్సి బార్ ద్వి న గారడిగిరి. ఇట్టి లేఖను మంత్రివర్గమువారికి బంపకుండ ఎట్లు ప్రకటించికో సేను ఉపాధిపతులననియు నా 40 ఏండ్ల రాచరియ అనుభవములో ఇట్టిసంగతి నెన్నడును ఎరుగనని అన్వితగారనిరి.

అమెరికా - వెరిషియా

మేజరు ఇంబ్రహిమ్ గూర్చి తగినచర్యను దీసికొనకున్నచో అమెరికా వెరిషియా సంబంధములు క్రొత్తరూపమును దాల్చవలసినవచ్చునని బెదరించుచు అమెరికను రాయబారి లేఖనందజేసెను.

సిద్ధమయ్యుగాను అనుకొన్నదానికంటె ఎక్కువ వచ్చెను.

బర్లందులో ఇకమీద లాటరీ లుండవు. నిషేధించబడినది

డబ్లిను నగరములో జెక్కెండ్రు అరెస్టుగావింపబడిరి

లండన్, ఆగ్స్ట్ 28:—సోదాచేయబడిన పిమ్మట జెక్కెండ్రు డబ్లిను నగరమును సేటి ఉదయమున నిర్బంధింపబడిరి. క్విన్స్ బౌవులో బ్రిటిషు వైసికులవారు తుపాకులను ప్రేల్పుటయే యందులకు గారణము

[మార్చి 22 వ తేదీని బహువేగముగాబోవు మోటారు బంజీలో నల్లరు క్రీష్ణేయు అధికారులవలె దుస్తులను ధరించి పీర్ హెడ్డునకుబోయి నచ్చట సాయంత్రము సేడు గంటలకు హెచ్చరిక నీయకుండ నుమారు యేబదిమందిగల గుంపుమీద మరపిరిగెనులను ప్రేల్చిరి క్విన్స్ బౌవునుండు వార్త చెలిపెను.]

బెంగాలు క్రిమినలు లానవరణ ఉత్తరువు

ఇండియా ఆఫీసు మెమోరాండము

లండన్, ఆగ్స్ట్ 28:—స్వరాజ్యవాదుల ఉద్యమము నణచుటకుగాని మరయే యితర కావననియమములను యాపకుమవారి చర్యలను అభ్యంతరము బెట్టుటకుగాని పంగరాష్ట్ర క్రిమినలు లా అమెండుమెంటు ఆర్డరు వినియోగింపబడదని యిండియా ఆఫీసు మెమోరాండము తెల్పుచున్నది. సేరాభివృద్ధికి గాని సేరకులతో గలసిగాని జౌరస్యము సుపయోగించిన గాని సేపారుని హక్కులను నిరోధింపరాదుత్తరువు గలిగించుట కుపయోగింపబడదు.

రాజ్యాంగాభివృద్ధి శాంతిమీద నాధారపడియున్నదని బార్ మెంటువారెన్నియోసార్లు చెల్చి రాజ్యాంగవిధాన మేమార్థముల ద్రొక్కవలయునో తెల్పుబడెను. రాజాగారి ప్రభుత్వముందుల కంగీకరించెను. కాన సేరములను అణచిశాంతిని వర్ధిల్లజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. మామూలు చట్టములతో సృష్టికరింపబడిన సేరములనే త్వరితముగను సార్థకముగను యీ ఆర్డె నెన్నుటలను అణచివేయవలసినగాని క్రొత్త సేరములను యిది పుట్టించుటలేదు.

మహాత్ముని కోహటు ప్రయాణము

రాజప్రతినిధి అనుమతి నిమగ్నలేడు

కోహటులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రిని కలిగించుటకు గాంధీ మహాత్ముడు మహమ్మదీయు మిత్రులతోకోహటుకు వెళ్లగోరగా రాజప్రతినిధి అనుమతి నియ్యలేదు. (అ. ప్రె.)

నిమ్న జాతుల సంఘము

బొంబాయి గవర్నరుగారు భవనమును దెరచుట

“సమత్వము గావలయుననుచు రితరులకు

సమానతనీయ సంసిద్ధులుగ నుండవలయును”

పునహా, ఆగ్స్ట్ 28:—పునహా నగరముందలి నిమ్న జాతుల ధర్మ సంఘమువారు నిర్మించిన నూతనభవనమును సేటిసాయంత్రము బొంబాయి గవర్నరుగారగు సర్ లెస్లీ విల్ సను గారు దెరచిరి. ఈభవన నిర్మాణమునకు సరిఘమువారు రూ 112,000 లను చెచ్చించిరి. ప్రభుత్వమువారు యిందులకు రూ 87,000 లను యిచ్చిరి. ప్రపంచమునం దితరజాతులతో తుల్యముగ హిందూదేశము సమానత్వము వహించియుండవలయునని గోరువారి ఆశయములకు వితిపక్షులు అంతరాయములను గలుగజేయుకుండ సీదేశములోని నిమ్న జాతులకు సమాన హక్కులను అవకాశములను నీయబడవలయును. అని పెక్కుమంది గూడిన సభయందు గవర్నరుగారు చెల్చిరి. నిమ్న జాతులను బానిసత్వమున నుంచి హైందవులు ప్రపంచములోని జాతులవారితో సమానహక్కులను సభ్యత్వమును గోరదగదు. సమానత్వము గోరువా రితరులకదినియ సంసిద్ధముగ నుండవలయునని గవర్నరు గారు చెల్చిరి. పెక్కువందల సంవత్సరములనుండి జక్కనులో నొక సంఘమును ప్రత్యేకముగ నొంటరిగానుండుట అమలులో నున్నదని వారికి తెలిసినప్పుడు చాల ఆశ్చర్యము గలిగించెను. ఆయనను పునహాలో నిమ్న జాతులు నివసించు ప్రాంతమును రోఖరువాడిగుంజ వారు నడచుట తలపించెను.

ఉద్యోగసామర్థ్యక విషయమునుగురించి వారొనర్చిన రిమార్కులకు బెక్కుమందికి ఆకాంక్ష గావించెనని వారికి తెలిసెను. రాజధానిలో నియెల్ల సంఘములవారి ఆభ్యుదయము నకును ప్రభుత్వమువారు బాధ్యులు. ప్రభుత్వమువారి సేవయందు బాల్గానటకు ప్రతినిధిమునందును కొన్నిక సీసపు యోగ్యతలు గల్గియుండవలయును. ఉన్నతోద్యోగముల నందగోరు వారాయోగ్యతలను సంపాదించుటకు ప్రయత్నింపవలయును. ప్రసంగ ముపసలచోరమునకు బూర్వము నిమ్న జాతులధర్మమునకు బాటుపడిన వి.ఆర్. షిండి ప్రశ్నకుతును గవర్నరుగారు స్తుతించిరి.

తిరువాన్కూరులో దొంగనోట్లను

సృష్టించుట

ఒకడు పట్టుబడి మరియొకడు పారిపోవుట

కొచ్చిన్, ఆగ్స్ట్ 28:—గవర్నరు మెంటు కరెన్సీ నోట్లను, వెండి నికలువాణెములను దొంగతనముగా సృష్టించుచున్నట్టి కాలింకను యెన్నియోగాలవు, స్టేటుపోలీసువారు దురుకుగా పని చేయుచుండుటచేత ప్రతివారములోను ఏదియోనొక ముతాపట్టుబడుచునే యున్నది. కొట్టాయములో అనేకవిధములైన వాణెములను సృష్టించినట్టి యిద్దరు మనుష్యులు తమతమ రంగులతోను పనిముట్లతోను యికస్పెక్టరు వేంకటాచారిగారిచే నరస్తుచేయబడినట్లు యిచ్చటికి వార్తవచ్చినది.

పోలీసువారు పట్టుకొని తీసికొని వచ్చుచుండగా వారిద్దరిలో నొకడు రంగులపెట్టెతోసహా కోహారు నదిలోనికి దుమికెను. దొంగపారిపోయెనుగాని పెట్టెలమాత్రము పోలీసు వారుపట్టుకొనిరి. అరెస్టుచేయబడినవారిద్దరిలో నొకడు కంసాలినారాయణన్ బిడుప్రాతనేరఘడు. మరియొకడు కైస్తవుడు, పిడుబోటువాడు. నారాయణన్ బోటువానిసహాయముచే ఉప్పుతేరుమీదుగావెల్లి రాత్రికళలందు ధనములను లికువాన్కూరు వెండివాణెములను సృష్టించుచుండెను. బ్రిటిషురూపాయలను వేయుటకు రంగులను తయారు జేసియుండెనుగాని యింతవరకెంతకు రూపాయలను చేయలేదు. నారాయణన్ చూచుట కింపుగా నుండుననియు, సగ్గి ఘనాగు మాట్లాడగలడనియు కంసాలినారాయణన్ మిక్కిలి తెలివగలవాడనియు చెప్పుచున్నారు

(అ. ప్రె.)

పచ్చయప్ప కళాశాల

81 వ సాంవత్సరికోత్సవము

విద్యార్థులకు బహుమతు లొసంగుట

మనకాను గవర్నరుగారి రధ్యక్షత హింతుట

పచ్చయప్పగర్వముల 81 వ సాంవత్సరికోసమావేశము మనరాను గవర్నరుగారిను విస్త్రుంతు గొల్పెను జి. సి. ఐ. జి. జి. ఐ. ఐ. గారి అధ్యక్షతక్రింద కళాశాలాభివన మందు జయప్రదముగ నిర్వహించబడెను.

జేడిక సలహాచివ ప్రముఖులలో న్యాయమూర్తి. సి. జి. సైన్యం బి. బి. వి. తిరుమలపిల్ల, న్యాయమూర్తి, వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, బి. బి. చల్లా గురుస్వామిశెట్టి, కె. సి. దేశికాచారి, డాక్టరు సి. నరేశ్వరమలయార్, రా. బి. వరదరాజులు నాయకు, బి. బి. జి. నారాయణస్వామిశెట్టి, కె. శ్రీరామలనాయకు, సి. భక్తవత్సలనాయకు, ఆర్. టి. టి. హైల్స్, గా. జి. పి. వశేశ్వ, సర్. ముత్యయ్య చెట్టియార్, సి. యమ్. శివజ్ఞానమ్ మొదలయిత్ మొదలగు వారు గలరు.

కళాశాలయందలి ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు సభ నిండియుండిరి. సభ్యులు ఉత్సాహపూరిత కరతాళ ధ్వజ లానర్చుచుండ గవర్నరుగారు ఆహ్వానింపబడి అధ్యక్షస్థానము నాక్రమించిరి.

ప్రథమమున ఆంధ్ర తమిళ భాషలందు వైప్రార్థనలు గావింపబడెను.

పిమ్మట పచ్చయప్ప గర్వముల ధర్మకర్తలయొక్కయు, అధ్యక్షులయొక్కయు సాంవత్సరిక నివేదికమును బి. బి. జి. తిరుమలపిల్లగారు చదివిరి. క్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

మతవిషయక ధర్మములు

పచ్చయప్పగారి ఈ రాజధానియందలి వివిధస్థలములలో ఏర్పరచిన ఆచారాధ్యాపనిర్మాణములు స్థానిక పరిశిల నాధికారులచే స్క్రీముయొక్క విధుల ననుసరించి క్రమముగ నడుపబడినవి. ప్రతినిర్మాణమునకును దబ్బుపరిమితి గలిగి యుండుటచేతను, అదాయమును వృద్ధిచేయు నవకాశములే ని కారణమునను దేవాలయములయందలి పూజాసామగ్రిని, వస్త్రపులకలను హెచ్చుబహున భోజనమియ్యబడు యాత్రుల సంఖ్యను తగ్గించి పరిమితి నేర్పరచు నవసరము గడిగి-ది. 1921.28 సం॥ కంటే ఈవత్సరము పూజ, భోజనములఖర్చు రు 15,039 ల నుండి రు 15,272 లకు హెచ్చినది. ఆచారాధ్యాపనిక పరిశిలనాధికారులను, మ-రా-రా-శ్రీ సి. వి. జగన్నాథచారియార్గారిని వా రొనర్చినసహాయమునకు ధర్మకర్తల కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనములు తెలుపుచున్నారు.

పచ్చయప్పకాలేజీ యందు గతసంవత్సరము విద్యార్థుల సంఖ్య 948. ఈ సంవత్సరము 938, కాన 100 కి 8.4 వంతు తగ్గించుకొనినది. పచ్చయప్ప హైస్కూలునందు గతవత్సరపు విద్యార్థులసంఖ్య 640. ఈ సంవత్సరము 676. కనుక 100 కి 5.6 వంతున అభివృద్ధిచెందిరి.

విద్యార్థి వేతనములుగాక నికరపు ఆదాయము కాలేజీల యందు గతసంవత్సరము రు 1,08,560 లనుండి ఈసంవత్సరము రు 93,783లకు తగ్గినది. హైస్కూలునందలి ఆదాయము గత వత్సరము రు 84,234ల నుండి రు 86,443లకు వృద్ధిచినది. విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధనలకు లీవత్సరము వి. పి. తరగతిలో సంత్సృక్తికరముగ నున్నది. ఇంటిమిషియటునందు సరియగు వృద్ధి గనుపించెదను. గతవత్సరము హైస్కూలునండి రివెన్యూము లో గలుపొంది కళాశాలాప్రజేతమునకు అగ్గులైన విద్యార్థుల సంఖ్య 100 కి 69.6 నుండి ఈసంవత్సరము 51.3 వరకు తగ్గినది.

చేబోపట్టు నందలి పచ్చయప్ప కళాశాల విద్యార్థివసతి గృహమును నిర్మించువారిసంఖ్య 228. ఇదివరలో ఈవసతి గృహనిర్మాణమునకు ధనసహాయమునకు వాగ్దానములు గావించిన వారలు త్వరలో డబ్బు నిచ్చివేయగలందులకు ధర్మకర్తలు గోగుచున్నారు.

కంజీవరమునందలి పచ్చయప్ప ఉన్నతపాఠశాలయందు గత వత్సరముకంటే విద్యార్థి సంఖ్య తగ్గిపోయినది. ధనము లేమిచే పరిగృహనిర్మాణమును పాఠశాలాభివనమును విస్తరింపజేయుట యను, ఆరుగ్గులనిర్మాణమును ఆగిపోయినవి. కావున ఉదార

నన్య భావులగు స్థానిక మహాశయలు ధనసహాయము గావించవలసినదిగ ధర్మకర్తలు ప్రార్థించు చున్నారు.

చిదంబరమునందలి పచ్చయప్ప ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థి సంఖ్య నిరుటికంటే వృద్ధిచెందినది. 6 వ ఫారమునందలి పరిశోధనలను తృప్తికరముగ లేవు.

ఉచిత ఆయుర్వేద ఔషధాలయము క్రమముగ నిర్వహించబడినది.

అనాథ విద్యార్థిపాఠశాల బాలుకను వైతిక పారిశ్రామిక విద్యలను గరవును తృప్తికరముగ పనిజేయుచున్నది.

సాంకేతిక పారిశ్రామిక పాఠశాల యందలి పారిశ్రామిక శాఖలో, నూనెయంత్ర నిర్వహణమున్న, వడంగమును, లోహపురాఖమున్న, పోతపోయు శాఖ, మోటారుకారు శాఖ, నేతనేయుశాఖ, ముద్రణశాఖలలో విద్యార్థులు తయారు జేయుచుండిరి. మొత్తముమీద విద్యాలయము పారిశ్రామికాభివృద్ధి తృప్తికరముగ నున్నది. పురాతన విద్యార్థి సంఘమువారు జేసిన సేవ ప్రశంసార్హము.

పిమ్మట కళాశాల ప్రధానాచార్యులగు యన్. రత్న స్వామిగారు కళాశాల ఆటలను గురించియు కళాశాల సమితులను గూర్చి విద్యార్థి పనిగృహమునుగూర్చి బాలభట్టోద్యమమున్న విశ్వవిద్యాలయ వైతికదళమున్న తృప్తికరమగు అభివృద్ధిని గను బరచు చున్నవనియు వైతికదళమందలి విద్యార్థులు ఉత్సాహము గల్గియుండుట సంప్రసాదము మనియు, కళాశాల ఉన్నత పాఠశాల తను కీర్తి ప్రతిష్ఠలను ఉపాధ్యాయుల నిరంతరకృషి చేతను ధర్మకర్తల పరిపాలనచేతను కాపాడుకొనిన వనియు, కళాశాల ఉన్నతపాఠశాలయొక్క స్థలవసతిని విస్తరింప జేసిన సేగాని ప్రస్తుతపరిస్థితులకు అనుకూలముగ నుండదనియు నుడిచిరి.

పిదప కే. సి. దేశికాచారిగారు పచ్చయప్ప స్మారకదిన నివేదికమును చదివిరి.

పచ్చయప్ప ముదలియారు జీవితమును సంగ్రహముగ నుడిచి వారి ధార్మికోద్దేశములను, స్వయంసహాయతను, పరోపకారమును, బీదలయందు కనికరమును, మతాభిమానమును, వాత యందు సోదరదేశీయలకు గల ప్రేమగౌరవములను విపులముగ విల్లింపి కళాశాలయొక్క పుట్టుకను 1870 సం॥ నుంచి వృక్షముగ వివరించిరి.

80 సంవత్సరములనుండి ఆంగ్లవిద్య దేశముందు వివిధ గరపబడుచున్నది. అట్టి విద్యావ్యాప్తికి పచ్చయప్ప కళాశాల అధిక భాగము సాయపడినది. దక్షిణ ఇండియాలోని ఇతర కళాశాలలకంటే ఇటీవల గడిచిన కొలది వత్సరములలో పచ్చయప్ప కళాశాల యందే అధిక సంఖ్యాకులగు విద్యార్థులు పట్టపరీక్షలందు కృతాశులై యుండిరి. దక్షిణఇండియానందలి విద్యాభివృద్ధికి పచ్చయప్ప విద్యాలయములే మూలధారములు. అయ్యవి పూర్ణముగ వృద్ధిని గాంచినవి.

విద్యావిధానమందు మార్పులు

కాని కాలములు మారినవి. పరిస్థితులమార్పు ననుసరించి విద్యాంశంత్రమును తదనుకూలముగ మార్పుజేయు నావశ్యకమా, లేదా య, అలోచించు నవసరము గలిగినది. ప్రస్తుతప్రభుత్వ విద్యావిధానావకాశములకొట్టి భారతవృష్టి ననుసరించి విద్య గరపబడుటలేదు. కేవలము జీవనోపాధి గలుగజేసికొను సమస్య పరిమించినది. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములకు పిదప సరియగు విద్యావిధాన మేర్పరుపబడునని తలంచబడినది. కాని అట్టియభివృద్ధి యేదియు సృష్టికరింపబడిలేదు. భారతీయవిద్యార్థులకు తమ దేశచరిత్రను తెలిసికొనుటకు సూతనమును, కవుతరమైన విదేశీయ విద్యయందు ఉత్తీర్ణులు గావలసివచ్చుచున్నది.

మాతృసంతతి స్వదేశముందే విదేశీయులుగ నున్నారు!

విశ్వవిద్యాలయ విద్యావిధానము కొంచె మించుమించుగ రాజకీయసమస్యగ జేయబడినది.

ప్రస్తుతపాఠశాలయందు నేర్పబడువిద్య మత, వైతిక బోధలకు భిన్నముగ నున్నట్లు పూవురచే తలంచబడుచున్నది. విద్యాశాఖవారి కఠినమియములచే ధర్మకర్తలయొక్క సంస్కరణప్రయత్నముల కెక్కుమ అవకాశము గలగదా.

పచ్చయప్ప కళాశాల భక్తి పూరితుడగు హిందూ మహా నీయునిచే స్థాపించబడి పోషించబడునట్టి కేవల హిందూకళాశాల. హిందువుల మేలుకొరకే ఇచ్చుది ఉద్దేశింపబడినది. కావున హిందూమహాశయం లెల్లరు దీనికి ఎల్లవిధములతోడ్పడ గోరుచున్నారు. కళాశాల స్థల విస్తరణసమస్య ధర్మకర్తల దృష్టి నెక్కుమ ఆకర్షించియున్నది.

కళాశాల విద్యార్థి లెల్లరు కళాశాల విడచిన పిదప తమ సంపాదనలో రూప్యమునకు మూడు పై సలవంతున కళాశాల నిధికోసంగిన అధికమున సహాయము జేసినవారయ్యెదరు. ద్రవ్య సహాయముగాక పచ్చయప్ప జీవితసహస్యమును గ్రహించివారి సునకార్యముల నాదర్శప్రాయములుగ జేసికొని నడచుటకు ప్రయత్నము సలువవలెను. పచ్చయప్ప జీవితమంతయు రెండు ముఖ్యశక్తులలో నిమిడియున్నది. మొదటిది అతీతమైన భగవద్భక్తియు, పరోపకారబుద్ధి, బీదలయందలి ప్రేమ వీనికి అతని జీవితమందు అనేకదృష్టాంతములు గలవు. రెండవది రాజభక్తిపూరితమగు పౌరత్వము. పౌరత్వమందలి భావములు, కాలమునుబట్టి మారవచ్చును.

హిందూ ముస్లిము సఖ్యత

కాని ప్రతి పచ్చయప్ప విద్యార్థియు ముఖ్యముగ హిందూ మహమ్మదీయసఖ్యతను గమనించవలయునని కోరుచున్నాను. ఇట్టి మహాత్మరసమస్య మరీ ఏదియును లేదు. కళాశాలయందలి విద్యార్థులెల్లరు హిందువులుగాన మీ బాధ్యత అధికము. మహమ్మదీయులు మనవలెనే ఒక దేశమునందు జన్మించినవారనియు, వారిమతసహనము గలిగియుండి సోదరులవలె మెలంగనగును. ఈ సమస్యను పరిష్కరింపగలిగితిమేన మాతృదేశమునకు అసహనసేవ యొనర్చినవార మయ్యెదము. మనతోడి సోదరుల యెడ ప్రేమ; సహనములును, సాంఘిక సహకారము, సాంఘిక తునర్విర్యాణములును మనదేశమోక్షమునకు తోడ్పడగలవు. ఏరాజకీయ కక్షలలేకయే దీనిని నెరవేర్చగడంగనగును.

కడపట ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు దూంపిమహాజనులయొక్కయు సహాయమును మేమాసిందుకున్నాము. ఈ ధర్మకర్తలయొక్క ముఖ్యోద్దేశము విద్యార్థులకు కేవలపుస్తక పరిచయమేగాక వారిభావిజీవితమందు సత్త్వీయ రక్షణను కాస్త్రవిహిత పౌరులును అగుటకు అర్హమైనట్టివ్యవస్థలను ఏర్పరచుట, రెండవది విశ్వవిద్యాలయ నిజోద్దేశముల ననుసరించి హిందూకళలను, పరిశ్రమలను బోధింపగల హిందూజాతీయ కళాశాల నొకదానిని నిర్మించుటయును అయియున్నది. ఈప్రయత్నములకు మీరెల్లరు తగుసాయము జేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను.

ముగింపు.

రాజకీయపక్షములు సృష్టించబడవచ్చును. అణగిపోవచ్చును. మనుజుల అధికారములు పలుకుబడి మార్పుజెందవచ్చును. కాని ఎల్లప్పుడును రాబోవు అనేకసంతులన వారెల్లరును సుఖముగ ననుభవించునట్లు ఈపచ్చయప్ప విద్యారంగము చిరకాలము భగవంతునికృపచే నిల్లుగూత!

పిదప విద్యార్థులకు బహుమతు లొసంగబడిన పిమ్మట గవర్నరుగారు సభాకార్యక్రమమును ముగింపుచు గెలుపొందిన విద్యార్థులను మిగుల ప్రసంగించిరి. ఈవిజయమే వారు కళాశాలను వదిలి ప్రపంచమందు వారియొక్క భావిజీవితమందును గలుగునుగాక యనిరి. నేటిసాయంత్రపు ఈసమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించుటకును, సాంవత్సరికోత్సవమునందు పాల్గొనినందులకును తమయొక్క సంతోషాతిశయమును తెలియిచ్చిరి. ఇట్టి స్మారకదినములందు బహిరంగసమావేశము జరుపుటయు నివేదికము ప్రచురింపబడు నీవిధానము సమంజసముగ నున్నది. ఏలనన ఈపచ్చయప్ప ధార్మికములచే లాభముగాంచువారేగాక తదితర మహాజను లందరు దీని ప్రాముఖ్యతను గమనించెదరు. విహికలాభముల నక్షేపించు నీ దినములందు భావి ప్రభోద్ధతణ కొరకు, విద్యాభివృద్ధి కొరకును పచ్చయప్ప కేవల పరాధచింతతో గావించిన ధర్మకార్యములను పేర్కొనుట భావ్యమనియు, హిస్టరీ ఆనర్వలో కళాశాలను విశ్వవిద్యాలయమునకు జేర్చబడినందులకు ధర్మకర్తలు ప్రశంసనీయులనియు, ఇతరరాంశములందును విశ్వవిద్యాలయముతో కళాశాలను జేర్చువారి ప్రయత్నములు సఫలముజెందునని తలంచిరి.

కే. సి. దేశికాచారిగారు విద్యాభివృద్ధి సూచనలను, ఆచార్యునందలి కష్టనిష్ఠురములను తగు నివేదికయందు తెలిపియున్నారు. ఫలవిధ అంశములన్నిటిని చక్కంపకపోయినను ఆ సూచనలపై తగుయొక్క అనుమతినిర్ణయము గావింపబడునని పల్కిరి.

ధర్మకర్తలు జేసినసేవ ఎన్నదగియున్నది. దేశికాచారిగారు పచ్చయప్పజీవితచరిత్ర యంతయు పరోపకారత, రాజభక్తియుత పౌరసత్వములను రెండంశములపై నాధారపడి యున్నాడని జెప్పియున్నారు. అతని పరోపకారత మానవ

కార్తిక ప్రభుత్వ వజ్రము

విశ్వానరాహిత్య తీర్థానము

సర్ రాబర్టు హారను ఉపన్యాసము

కామన్యు సభలో చర్చ - పూర్తి వివరములు

అక్టోబరు 8 వ తేదీని కామన్యు సభలో సర్ రాబర్టు హారను గారు కార్తిక ప్రభుత్వముపై విశ్వానరాహిత్య తీర్థానము నుపపాదించుచు గావించిన యుపన్యాసమును చర్చవివరములను సంపూర్ణముగ అక్టోబరు 9 వ తేదీ లండను టైమ్స్ పత్రిక నుండి యీ క్రింద ప్రకటింప చున్నాము:-

అక్టోబరు 8 వ తేదీని కామన్యు సభయందు ప్రశ్నోత్తరము లైనవివర సర్ రాబర్టు హారనుగారు అభిప్రాయము పక్షము వారి హర్షభ్యనులు చెలరేగలేదని యీ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:- “వర్క్మర్ష పీక్స్ యెడలను, తత్ప్రతికా సంపాదకులపై క్రిమినలుచర్య నుపసంహరించుకొనుటయందును సార్వభౌముని ప్రభుత్వచర్య యీ సభ యభిశంసనమునకు పాత్రమగుచున్నది.” ఈ తీర్మానము నుపపాదించుచు ఆయన యిట్లు జెప్పెను:-

ఈ చర్య సందర్భమున అనేక వివాదవిషయములు వచ్చుననియు భేదాభిప్రాయములు వెలువడుననియు నాకు తెలియదు. కాని ప్రధానామాత్యుడును అటోర్నీ జెనరలు సర్ పి. హెస్టింగ్సు గారునుగూడ అంగీకరించు ముఖ్యవిషయముల నేను తెలుపసాహసించెదను. అవియేవనగా: న్యాయపరిపాలనము రాజకీయవసరములనుబట్టి మారుచుండునెడల యీ దేశమునందెన్నియో శతాబ్దములనుండి మన మెరింగిన న్యాయ చుక్కలును, న్యాయ పరిపాలనా వర్గమునందు రాజకీయ కార్యనిర్వహణ కర్తలు జోక్యము కలుగజేసికొనకుండజేసిన నే నాగరక దేశములు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించగలవు. (వినుడు. వినుడు) ఆ కారణముచేతనే అటోర్నీ జెనరలు ప్రాసిక్యూటరు వ్యవహారములలో స్వాభిప్రాయమును దృఢముజేసికొనునపుడు యేవిధమైన రాజకీయ ప్రాద్దులము లేకుండ వలెనను నియమమీ దేశములో ననన్వీతంబడుచుండెను.

మాన్యుగారు:- వినుడు వినుడు
సర్ రాబర్టు హారను:-

ఆయన న్యాయనిర్వహణాధికారమును నిర్వహించును. ఆయనకును మంత్రికాని, యేరాజకీయపక్షమునకు గాని యెట్టి సంబంధముగాని జోక్యముగాని యుండజాలదు. నేరభటు ఘలానిపక్షమునకు జేరినవాడని నేరముజేసినపుడు శిక్షించుటకు యెడలన్యాయమునకు వ్యతిరేకము ప్రభుత్వమునకు వచ్చినపుడు న్యాయవిభ్యంసపరిశీతు లేర్పడును. (హర్షభ్యనులు) న్యాయమును సర్వసమభావముతో నిర్వహించుటయే బ్రిటిషు దేశము గర్వపడగల విషయమై యున్నది. ఇయ్యది ప్రపంచములో మన జాతి కంతకును పేరుచెచ్చినది. దీనివల్లనే న్యాయ పరిపాలనమునందు మన యెడ విశ్వాసమును గలుగజేసినది. మన న్యాయస్థానములు కొన్నింటిచేత ధ్వంసము జేయుటకు దురంత మింగిక టుండబోదు. ఈ విషయములందు ప్రధానామాత్యుడును, అటోర్నీ జెనరలును అంగీకరించెదనని తలంకునని నుండే జెప్పియుంటిని. వినుడు జానురాను కాంటెంబును ఆయన మిత్రులను యీ ప్రభుత్వముపై ఆరోపణలజేయుచు ఆపసుల జేసినది తెల్పిరి. (యూనియన్ నిట్సు లిబరలు హర్షభ్యనులు) కాంటెంబు పక్షమున న్యాయస్థానములందు తెలుపబడిన సాకు అసత్యమని వారు తెల్పుచున్నారు. ఆ సాకు వారెప్పుడును జెప్పదగినది కాదనియు అంగీకరింపదగినది కాదనియు వారు జెప్పచున్నారు. వారు జెప్పినది నేరస్వరూపమును తగ్గింపగోరుట లేదనియు చెప్పిన దానినంతయు సమర్థించుకొనుటయే యనుచున్నారు. ప్రభుత్వముమీదను అటోర్నీ జెనరలు మీదను రాజకీయముగ ఒత్తిడి వచ్చుటచేత ప్రాసిక్యూటరు ఉపసంహరించుకొనబడె నని వారు జెప్పుచున్నారు.

ఇట్టి ముఖ్యవిషయములలో నేను యీ సందర్భమున గావించబడిన యుద్ధంతము లన్నిటిని ఘట్టికరించి సారాంశమును తెల్పుటగాక ఆసలు ఆమూలములనే తెల్పిన న్యాయముగ ఉండును. ముందు కాంటెంబుగారు జెప్పిన దాని నుద్ధరించెదను. ఆయన యిట్లు జెప్పెను.

“ప్రాసిక్యూటరు నుపసంహరించు కొనుటకు కార్తికాని కారకుల సద్భావముగాక అందరూ త్రిడియే కారణమైయుండెను.”

అంతట 12 వ ఆగస్టు తేదీని వర్క్మర్ష పీక్స్ కార్యాలయము నుండి కమ్యూనియన్ టైమ్స్ పాత్రికాజీయ సంఘ ప్రతినిధియగు అల్బర్టు ఇంకు సెనుగారి స్టేటు మెంటుకాటి బయల్పడెనను. ఆయన ప్రభుత్వము నిట్లు ఘోరముగ నిందించెను:-

“ప్రాసిక్యూటరు పక్షమువారు చార్జీ నుపసంహరించు కొనుటకు కారణముగ వివరింపబడిన విధముగ కామెలు యెట్టి డిఫెన్సు పెట్టుకొనుటకు ప్రయత్నము జేసియుండలేదని: మ్యూనిస్ట్రీ పాత్రికాజీయ సంఘము యందు విశేషము జేయగోరుచున్నది. కాంటెంబు డిఫెన్సు స్వీయచర్యను సమర్థించుకొనుట యగును. దీనిని బాగుజేసికొనుటకై ఆయన తన మిత్రుల సహాయముతో సాక్ష్యము మున్నగువాని నేర్పాటు జేసికొనుచుండెను.” ఆయన ప్రభుత్వపక్షమున గల సుప్రసిద్ధ మంత్రులనుగూర్చి చెప్పినవిషయముల వదలివేసెదను. ఇక నాయన యిట్లు జెప్పుచున్నాడు:- పార్లమెంటులో సుప్రసిద్ధ కార్తిక సభ్యులగు జార్జి లాన్సుడెరీ, జేమ్స్ మాక్స్వెల్, ఏ. ఏ. పర్సెలు, జానుస్ట్రు-గారలు మున్నగువారల ఒత్తిడికి తాళజాలక కార్తిక ప్రభుత్వమువారే స్వంత బాధ్యతపై ఈ చార్జీ నుపసంహరించుకొనిరినియేమేము స్పష్టముగ తెలుపగోరుచున్నాము.

ఏమైన రాయ బౌరములు జరిగెనా?

ఈమహాశయములలో నెవరైనను మంత్రుల కెవరికైనను సలహాలింపిరా, యెట్లుకొనిరా, యేమిజరిగెనను విషయములు యీ సభవారు తెలిసికొనవలసియున్నది. ఈ విషయములు యీ సభవారు తెలిసికొనవలసి యున్నది ఈ విషయమై ప్రతికలలో చర్చకు బహిరంగముగ వచ్చెనుగాన వా, బ్రామ్లి ప్రతినిధి గా సభ్యుడుగాని యితరులుగాని ఈ విషయమై యేమంటివదలకు గాని పోయి సలహా నిచ్చియుండిరాయని నేనడుగగోరెదను. ఇప్పుడు ప్రధానామాత్యుడు చెప్పినదానివలన ఆగస్టు 6 వ తేదీ కాబోలను, యీవ్యవహార నివేదికమును అటోర్నీ-జెనరలు మంత్రులకు బంపింతుల మనకు తెలియుచున్నది. ఆ సమయమున యీ దేశములో ప్రజలు ఆదుర్దాతో నుండగా (కార్తికల నవ్వు, యూనియన్ నిట్సు హర్షము) యీ విషయములు సత దూరములని ప్రజలకు తెలుపుటకై యేమంత్రికాని అవకాశమును గైకొనలేదు. ఈ దేశములో దాదాపు అందరూ న్యాయనిర్వహణము చక్కగ జరుగవలెనని (యూనియన్ నిట్సు హర్షము, లేబరు ప్రతిహర్షము) కోరెదరనియు తద్బంగమైన గట్టునెడల వారిమనస్సు వ్యాకులమౌత మనననియు ప్రభుత్వమువారు తెలిసికొన సాశ్యమగుచు గావచ్చును. నెప్టెంబరులో సర్ జాను సెనుగారి స్టేటు మెంటుకు జనువునకును యీ ప్రాసిక్యూటరు నుపసంహరించుకొనుటకు కారణము లేవియో తెలియవని అటోర్నీ జెనరలు మొన్న నొకనాడు ఉద్ఘోషమును విషయమును తెల్పెను.

సర్ పి. హెస్టింగ్సు (అటోర్నీ జెనరలు):- రైలు అసభ్యుడు నేను జెప్పిన దానిని తిప్పుజెప్ప గోరుటలేదని నమ్మెదను. నేను ఒక గా సభ్యునకు ప్రత్యుత్తరముగ నేడు చెప్పినది, బ్రామ్లి హంప్రీసుగారు తనకేమో రాయబారము వచ్చెనని తెల్పిన సంగతి బ్రెస్లెలులో టైమ్స్ కాపీకొని చదివినపుడు మొదటిసారి తెలిసెననియే

సర్ రాబర్టు హారను:- నేను జెప్పినదానికిని అటోర్నీ జెనరలు చెప్పినదానికిని భేదమున్నదని నేనుచలంపను. (యూనియన్ నిట్సు హర్షము) ఈ ధ్వనులేమియు వినుండ కాంతముగనుండు చోట నుండుటయే యిష్టము. కాని న్యాయపరిపాలనాధునికముడని ప్రతికలలో పొగడ్తగన్న అటోర్నీ జెనరలు, ఆయన యధికారముమీద ఆయన పేరుతో డిఫెన్సు పెట్టబడినపుడు యేమియు తెలియదనుట ఆశ్చర్యము గొల్పకమానదు. ఆయనయే అందులకు బాధ్యుడు. ఈ డిఫెన్సును అచార్జీ చేయబడినవారలు ఒప్పు

కొనుటలేదని వారిడిఫెన్సు వేరనియు వారు ప్రయోగించినమాటలను సమర్థించుకొనుట యనియు తెల్పిరి. ఇదియేమియు తెలియదనుట ఆశ్చర్యము.

అయుక్తమగు తీర్పు

ఇట్టిపరిస్థితులలో ఈవ్యవహారమునందు ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు ఆయుక్తమని తీర్పుజేసినన్న ఆశ్చర్యమేమియులేదు. ఇప్పుడు అటోర్నీ జెనరలుగారి యుద్ధంతము తెలిసినది గావున ప్రజలమానములయందలి భారము తొలగునని నమ్మెను. అటోర్నీ జెనరలు సర్వమును కామన్యు సభలో వెలువరించిరిని నేను నమ్మెను. (హర్షము) ఆయన యుద్ధంతములందుకొన్ని స్వవచో వ్యాఖ్యానములు గలవని విశేషముగనుచే యున్నది.

నేను అటోర్నీ జెనరలుగారి నిట్లు పృథ్వీజేసెదను. ఆయన విచారణలో ఆయన పట్టుకొనిన డాక్యుమెంటు కాపీపై కాంటెంబు స్వదస్తూరిని ఆయన కనుగొనెనా? (యూనియన్ నిట్సు హర్షము.) కమ్యూనియన్ నిట్సు ఉద్వేగమునకు ముఖ్యమగు రాజకీయ సంఘమునకు కాంటెంబు చెందకపోవుటకలన ప్రాసిక్యూటరు జేయలేదని ఆయన ఒక కారణము తెల్పుచున్నాడు. కాని కొంతకాలము ఆ రాజకీయ సంఘ సభ్యుడుగ నుండెనను విషయమును వర్క్మర్ష పీక్స్ బయల్పరచుచున్నది. అటోర్నీ జెనరలు చేసిన యీ విచారణ నిరుత్సాహకరమైనది గాదనియు, ఆసలు విషయము లక్షన ఆయన దెప్పినవానికిని మనోవృద్ధి గల్గించు వ్యత్యాసము గలదనియు అందుగా యిని నా కాశ్చర్యము గల్గుచున్నది. (హర్షము).

కాని నామనముకు మాత్రము, ఈసభలోని అటోర్నీ జెనరలు స్టేటు మెంటులను గాఢముగ జదువుకొలిదియు ఆకాంతిని తొలగిండుటకు మారు యెక్కువ జేయునటుల గానించును. (హర్షము.) చార్జీ జేయవచ్చునా రాదా యను విషయమునకు కాంటెంబుగారి మిలిటరీ సర్వీసును ఆలోచించుట యేమాత్రమును ప్రస్తుతము గాదని సర్ రాబర్టు హారనుగారు చెప్పవొడగిరి. కాంటెంబుగారు అటోర్నీ జెనరలు తలంచినటుల ఏమియు ఆనుభవములేని వ్రాయ చేతగానివాడుగాక యిట్టి వాతలు వ్రాయుటలో నిపుణుడని కనుగొనలేదా? (హర్షము.) కాంటెంబు యిది వరలో గ్లాస్కోయందు వర్క్మర్ష సంపాదకుడని అటోర్నీ జెనరలు కెవరును వెలుపలేదా? అజిల్లా ప్రతినిధులుగ వచ్చిన మాకు కొందరకు ఆయనచర్య, నడత, యెట్టి వాతలు వ్రాయునది తెలియును. ఆయనకు రెడ్ ఇంటర్వ్యూచనలతో గలసంబంధమును గూర్చి అటోర్నీ జెనరలుగారి కెవరును తెలుపలేదా? (హర్షము) గతవత్సరము మాస్కోలో రెడ్ ఇంటర్వ్యూచనలు కొట్టువారు యీరాజకీయ సంఘమున దేశములో స్థిరపరుగొరవల్లును యీ సంవత్సరము కాంటెంబుగారు రెడ్ ఇంటర్వ్యూచనలు ఎగ్జిక్యూటివు కమిటీ సభ్యుడుగ మరల నెన్నుకొనబడినట్లును వారికి తెలియదా? ఈ సంగతులన్నియు ఆయనకు తెలియనివేనా? కాంటెంబు మాస్కో ఇంటర్వ్యూచనలతో జేరియున్నాడని ఆయనకు తెలియదా? ఆ ఇంటర్వ్యూచనలు 4 వ నూత్రమునందు ప్రతిమిలిటరీ వైస్రమునందు కమ్యూనిస్టు సర్గము లేర్పరచి అనవరతము ప్రచార మవసరమని గలదు.

ఈ విషయమై చేసిన విచారణ చాలపటుత్వముగ నున్నదనిగాని, విజయము గాంచెననిగాని యీ సభవారుగాని, దేశములో నెవరుగాని అటోర్నీ-జెనరలును ఆభినందింప జాలరు. అంతలే ఆయనకు విచారణకు తగినంత వ్యవధి లేకపోవచ్చును. నేను ఈకేసుకు సంబంధించిన విషయము లన్నియు తెల్పెదను. ఆగస్టు 6 వ తేదీని వర్క్మర్ష పీక్స్ కార్యాలయము ముట్టడించి కాంటెంబు నరెప్టు జేసిరి. ఆగస్టు 6 వ తేదీని ఆయనను కొద్దియెడల హాజరుజెట్టిరి. ఆగస్టు 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము అటోర్నీ జెనరలు జేసినపనిని గర్హించుచు కోపముతో నీ సభలోని సభ్యులు కొన్ని ప్రశ్న లడిగిరి. ఇందు అడిగినవారిలో బూకనాను గారుగూడ గలరు. మంత్రుల నేను యీయంతల మంచి జాగ్రత్తవాగో గలరిని చెప్పెను. డిక్సనుగారు ఇట్టి నేరములకై క్షిప్రముగ బంపునెడల కార్తిక పక్షమునందు సగముమంది సభ్యులు తగ్గిపోదురని చెప్పెను. (నవ్వు. జే. జోన్సు గారు-అటోర్నీ పక్షమునకు వారివారందరూ పోవుదురు.) మాక్స్వెల్ గారు యిథోచితముగ యుక్తిప్రశ్నించుచు వెనుకకు బోవుటను సూచించెను. దానినిబట్టియే అటోర్నీ జెనరలు మొన్నటి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. స్మరుగారుగూడ నీ ప్రశ్నలలో పాల్గొనిరి. ఆయన కిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముతో సంతృప్తి గంచజాలక మరల నీ విషయమును ఆరోజు సాయంత్రమే చర్చింపనున్న ఆ ప్రోప్రీయేషను బిల్లు సందర్భమున చెప్పెనని చెప్పెను. ఆ ప్రశ్న యడుగుటకు సాయంత్రములోపల సభ సాపుటల జేయుటకు ముందు

స్వరూపమును పంపిన లేఖనకారము జూడ అటోర్నీ జనరలు ప్రాసిక్యూషను ఉపసంహరించు కొనబడునని హామీ నిచ్చినట్లు చెబియును. అటోర్నీ జనరలు విచారణ జేసితి ననియు, ప్రాసిక్యూషను ఉపసంహరించుకొనబడు ననియు జెప్పటంకెంతకాలమోపట్టలేదు. నాలుగుగంటలవరకును ఆయన పట్టుదలతో నుండెను. న్యాయభంగము జరిగెను. ఆయన బాధ్యతగల న్యాయోద్యోగియైనపుడు న్యాయమును సాగదీయ వలసియుండెను. కాని యీ సేవ చేసిన స్వల్పకాలములోనే ఆయనదృష్టి మారిపోయెను.

మంత్రుల సభ

ఇంతలో నేమి జరిగెను? యూనియన్ లిబరలు హార్వ ము ఒకటిమాత్రము జరిగెను. కాబినెటు సమావేశమునో మంత్రుల సమావేశమునో తొందరతో జరిగిరి.

జే. హెచ్. థామసుగారు కలసియులు కార్యదర్శి:- నేను విధానములో ప్రెసిడెంటు కానుకేవుతో మాట్లాడి తిరిగి వచ్చితిని. ప్రధానామాత్యుడు హెండ్రెస్సును గారితోయొక్కయు నాయొక్కయు నివేదికమును ఆలోచన వినుటకై తనసహమంత్రులకు సమక్ష జేసెను. ఓఆని యూనియన్ లిబరలు కొందరచిరి.

సర్ రాబర్టు హార్వ:- ఇచ్చట ప్రధానామాత్యుడు ఉండిన జాగుండెడిది, కారణము జరిగినదేమియో చెప్పటంలో ఆయన కొంతసీగ్గుపడినాను. ఈవిషయమై చర్చించుటకు మంత్రుల ప్రత్యేక సమావేశము జరిగినను జరుగకపోయినను యెందులకైన నేమి మంత్రుల సమావేశము జరిగి అందు యీచర్చ వచ్చెను. నేను చెప్పినది తప్పినయెడల అటోర్నీ జనరలు కాదనవచ్చును. నాకు చెలిసిన ప్రకారము ఆరుగంటలప్పుడు కాబినెటు మంత్రుల సమావేశము జరిగి యీవిషయము చదివెను. కాబినెటు యీ విషయమున నిర్ణయము గావించెనో లేదో నేను జెప్పజాలను. జరిగిన విషయము లేదో ప్రధానామాత్యుడు మనకేమియు జెప్ప లేదు. కాని ఆయన రెండుగంటలక్రింద మాట్లాడునపుడు ఒక నుప్రసంగప్రకారము ఆయనకు యీ విషయములు చెల్లెను (యూనియన్ లిబరలు హార్వము) ఈవిషయమై పరిశీలనయ నగా అభిశంసనముతోచెడదే అపనియేమని ఆయన అభిప్రాయించెను.

(2) చొబర్లెను:- అంతకన్న చెడదీ. ఆయన ఆమాట చెప్పియుండ వచ్చును. ఆయనయొక్కను యిట్లుచెప్పెను:- కాని మనకెప్పుడున్నను లేకున్నను మనల వారి యిష్టము వచ్చినట్లు జేయు విచారణ సంఘము నంగీరింపుమని కోరుట న్యాయ మగునా? ఏమి మనలను ప్రోద్బలపరచెనో లేదో యెవడు చెప్ప గలడు. యూనియన్ లిబరలు హార్వములు మంత్రుల పక్షము వారు 'చదువుడు' అని తేకలు. తరువాత వాక్య మేమనగా నేను సిద్ధాంతమును మాత్రము మాట్లాడుచున్నాను. (మంత్రుల హార్వములు. ఆయన ఒకనివర్తనమును జూపుచుండెను. అని తేక) నేనీవిషయమును న్యాయబుద్ధితో జదివితినో లేదో సభి వారే నిర్ణయింపవచ్చును. (యూనియన్ లిబరలు హార్వములు) ఆయన తన మాటయు, అటోర్నీ జనరలు మాట చెప్పకొన్న సరిగాని 'మనలను ప్రోద్బలపరచినవో లేదో' యని చెప్పటమే? (యూనియన్ లిబరలు హార్వములు) కాబినెటు ఏమైన నిర్ణయమును గాంచెనో లేదో నాకు చెలియదు. కాని యీ మాటలు మాడ నేదో నిర్ణయము గాంచినట్లు చెలియచున్నది. అదియే నిజమైనయెడల అటోర్నీ జనరలు నిర్ణయముతో రాజకీయకార్యనిర్వహణలు అనవసరముగ జో క్యము గలుగజేసికొనిరనవలెను. ఇట్లుచేయుట న్యాయపరిపాల నాజేమమునకు భంగకరమైన దనవలయును. (యూనియన్ లిబరలు హార్వము.)

ఒకవేళ కాబినెటు ఎట్టినిర్ణయము బడయలేదనే ఒక్క నిమిషము తలంచెదను ఆ విషయము చర్చింపబడెనేమో నేను తెలిసికొనగోరెదను. మంత్రులందఱును అటోర్నీ జనరలుయెదుట ఏదైన సభిప్రాయమును చెప్పరా? ఆయనకు మధ్యాహ్నము సభలో జరిగిన కష్టమునుగూర్చి చెప్పి, యిట్టి ప్రాసిక్యూషను చదువుటలోగల భయము నేమైన చెల్లిరా? ప్రాసిక్యూషను ఉపసంహరించుకొనుటగూర్చి చెప్పటకేమియులేకున్నను అది జరిగిన విషయమై యేదోకొంత చెప్పదని ప్రధానమంత్రి యొప్పుకొనెను. ఆయన ప్రాసిక్యూషనునుగూర్చి యేమి చెప్పనో వినుటకు కుతూహలపడెయ్యవచ్చును. (యూనియన్ లిబరలు హార్వములు) ఈ విషయమున కాబినెటుచర్చ యెట్లు జరిగెనో అందువలన అటోర్నీ జనరలు నిర్ణయ మెట్లుమారెనో యీ సభవారు తెలుసుకొన వచ్చుగలదు. అటోర్నీ జనరలు 80 వ సెక్షెంబరున యచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునందు తాను తన నిర్ణయమును చెల్లినట్లు మాత్రము గలదు. ఆయన అప్పుడు మంత్రుల సభనుగూర్చి మాట్లాడలేదు. కారణము ఆయన కా

విషయము దెలియదు. అటోర్నీ జనరలు ఆకాబినెటు మీటింగులో మంత్రులసభతో తన నిర్ణయమును తెలుపుటకు వచ్చిన యెడల యీ విచారణపనులన్నియును సాయంత్రము 4,30 గంటల మధ్యజరిగ ననవలసియుండెను. (యూనియన్ లిబరలు హార్వములు) న్యాయ పరిపాలనముగూర్చి మనస్సందేహములు దీటుటకు ముందు యీ విషయములగూర్చి కొంత విచారణము గావలయును (యూనియన్ లిబరలు హార్వములు)

కాని యంతకన్న తీవ్రతరవిషయము మరొకటి గలదు. చెల్లెదను. అటోర్నీ జనరలు సెక్షెంబరు 20 వ తేదీని సభలో తానేమి జేయుచున్నదియు, ఏమిజేసినదియు తెల్పుటలో చిత్త శుద్ధిలేమిని ప్రదర్శించెను. ఆయనను సర్ జాను నైమను ఒక ప్రశ్న యడిగెను. ఇందువలన యీవిషయము నెట్లు పరిశీలించి నదియు రహస్యములుకొన్ని తెల్పెను.

సర్ జాను నైమన్ను ప్రశ్న:- "ప్రాసిక్యూషను ప్రారంభించిననాటినుండియు రా య బా ర ము లు వచ్చుటచేత ప్రా సి క్యూ ష ను ఉపసంహరించుకొనబడె నని ప్రభుత్వ పక్షముల ప్రాసిక్యూషను తరపువారు చెల్లిన యెందులకెము తమకు చెలిగియే జేయుటచేతమా అటోర్నీ జనరలు చెల్లెనరా?" దీనినిబట్టిచూడ ఇయ్యది ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారు నేటు మెంటును జేయుటకు ముందును. తరువాత కాలమున గూడ జరిగెనని విశదముగాగలదు. అప్పటికది తెలియుట కష్టమే గాని యీప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము జదువునెడల అది సరియైనదనియు ప్రాసిక్యూషను ఉపసంహరించుకొన్నతరువాత కాలమును గూర్చి చెల్లినదియు తెలియును.

ఉపసంహరించుకొనుటకు మిష

అటోర్నీ జనరలు తనకు ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారు వారిస్టేటుమెంటును గూర్చి అతయును తరువాత చెలిసెనని సభలో నూచించెను. కావున ఆయన ప్రాసిక్యూషను పక్షమున కెట్టి సలహా నీయలేదని నాకును సభలో నందరకును తెలియుచున్నది. అయితే సత్యమేమనగా ఆయన ప్రాసిక్యూషను ను ప స ం హ రిం చు కొ ను ట కు ముండురో జు న ఆ గ ణ్టు 12 వ తే దీ ని ఏ మ ర కు ల మీ డ ను ప సంహరించుకొనవలెనో ప్రాసిక్యూషను పక్షముతో చర్చించి యుండెను. జరిగిన దిది. నే నాల్గులు ఆనరలులు మహాశయునిట్లు ప్రశ్నించితిని - ఈప్రాసిక్యూషను ఉపసంహరించుకొనుటకు గల మరతును గూర్చి బ్రావర్సు హంప్రీసుగారితో రైటు ఆనరలులు మహాశయుడు చర్చింపలేదా? ఆయన సెక్షెంబరు 20 వ తేదీని ఉపసంహరించుకొనుటకు కారణములను సభలో చెల్లిన వానినే బ్రావర్సు హంప్రీసుగారితో చెబువలేదా? ఈసాకు లన్నియు యుక్తములు గాననియు, చార్జీ నుపసంహరించు కొనుట న్యాయముగాదనియు బ్రావర్సు హంప్రీసుగారు చెప్ప లేదా? దానిపై అటోర్నీ జనరలుగారు కాంచెలుగారి మిలిటరీ సర్వీసును గూర్చి చెప్పెను, ఆవ్యాసమున కర్థము సిపాయీలు పారిక్రామికత గాయచాలలో సహాయముజేయరాదని మాత్రమే యనియు, ఆకారణముచే శిక్షింపరాదనియు జెప్పలేదా? దాని పై హంప్రీసు గారొప్పుకొనగా చార్జీ నుపసంహరించుకొనుటకు కారణముగ కోర్టులో తెలుపలేదా? నేను చెల్లిన యీవిషయ ములన్నియు నిజమైనయెడల యీవిషయమై యెట్టివిమర్శలు లేకుండ సభవారి యిష్టమునకు విడిచివేసెదను. (యూనియన్ లిబరలు హార్వము)

నేనింకను ఆలస్యముజేయగోరను. ఈవిషయమై విచారణజేయుట యుక్తమని కొందరుసభ్యుల అభిప్రాయము. విచారణఅభిశంసనముకన్న నీవరకుమైనదని ప్రధానమంత్రి చెల్లెను. నామాటకు నాకు అభిశంసనము ఏకారణములమీద జరుగుట యు పట్టలేదు. (కార్మికహార్వము) ఈవిషయము పూర్తిగ బయటజెల్లి మరల నిట్టిది జరుగకుండ జేసిన గావూను. (యూనియన్ లిబరలు హార్వము) మేము చెల్లినది న్యాయమునుటకు ఇప్పటికి కాచలసినంత బయట పడ్డదని నేనును నామిత్రులను దలంచెదము. విషయములనున్నవాని నున్నట్లుమాచిననే యీచార్జీ యెట్టి విచారణలేకుండ తొందరతో నుపసంహరించుకొనుటకు చెలియుచున్నది. (హార్వము) ప్రభుత్వమువారు న్యాయశాసనమును బలపరుపవలసియుండ, వారు జేసినపనివల్లనే మాపింపబడెనని నేను జెప్పచున్నాను. (హార్వము) దానిని మాపించిన ప్రజలు ప్రభుత్వమువారు తమపై న్యాయశాసనము ప్రవర్తింపజేయ భయపడిన గంటలు వేయుచున్నారు. (హార్వము) ఇట్టిపరిస్థితులలో యెవరికి శిరశెట్టుకుండనే నిజము చెలియుచున్నది. ఇట్టి అక్రమము జరిగినపుడు కామస్సుసభ మానము వహించియుండజాలదు. అభిశంసనంపకుండ విమరణలదు. ఇట్టిది మరల జరుగనెడల చేతములో మనకు న్యాయశాసనములందుగల గౌరవభావమునకు పెద్దదెబ్బ గొట్టుటయగును. కావున తప్పక అభిశంసనము జేసి తీరవలయును. (యూనియన్ లిబరలు హార్వము.)

అటోర్నీ జనరలు స్వీయసవార్ధనము

అటోర్నీ జనరలు సర్ పి. హేస్టింగ్సు మంత్రులక్షహర్షణలు చెలరేగ లేచి యిట్లుపన్నునించి:-

ఈతీర్మానము ప్రభుత్వముపై అభిశంసనముమాట యిటుండ నామైగూడ నభిశంసనతీర్మాన మనువిషయమును దాపజాల ను. (యూనియన్ లిబరలు హార్వము) కావున సభవారు దువారతతో నేను జెప్పదానిని పూర్తిగ సాధనముగ వినుచు నేను జెప్పు వా క్యమును పూర్తిజేయనీయు గోరుచున్నాను. (వినుడు వినుడు.) నేనేదైన చెప్పినపుడు సభ్యులకు నుదంతముగ దలపనకర్తలేదు. ఎవరైనగాని యెప్పుడైనగాని అది విరుద్ధమనియు అసంతృప్తికరమనియు జెప్పవచ్చును. నేనుజేయబోవుపనిని యిదివరలో నాస్థానముననున్న ఆఫీస రెవరును జేసియుండలేదు. అపని యీసభలో యీవిషయమునకు సంబంధించిన ప్రతివాని స్టేటు మెంటును మొదటినుండి చివరవరకు తెలుపుటయే యున్నది. నాకు జూపకుండ పట్టకు ప్రాసిక్యూటరు స్వయముగ తయారు జేసిన స్టేటుమెంటును, అస్టిస్టెంటు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు యొక్కయు, ప్రాసిక్యూటరు కౌన్సిలయొక్కయు స్టేటు మెంటులను యీ సభలో చెల్లెదను. నాకు ముందు మాట్లాడినరై. ఆ. మహాశయుడు తానుజెప్పినమాటలు కాదందురా మని సవాలుజేసినపుడు, ఆయనతనయింటిలోనే ప్రాసిక్యూషను కౌన్సిలు యీవిషయమై స్టేటుమెంటును నేనుకోరగా ప్రాసినపుడు ఆప్రాసినదానిని నాకు జూపకుండనే ఆరై. ఆ. మహాశయునకును, స్పెనువాలీసభ్యుడు సర్. జే. నైమనుకు పంపినసంగతిని సభలో జెప్పకున్నందుకు నాకు విచారమైనది. (ఒక రద్దుతగిలిరి)

అధ్యక్షుడు:- ఆవాక్యము పూర్తియగునరకును గొల్ల సభ్యులు వేచియుందురుగాక!

సర్ రాబర్టు హార్వ:- రై. ఆ. మహాశయుడు జెప్పిన దంతయు తప్పని నేను జెప్పగోరెదను. ఆయనఆదామ్యమెంటు నాకుబంపలేదు. ఇతరులకు బంపినసంగతి నాకు చెలిసెను. కాని నాకేమియు కాపీని బంపలేదు.

సర్ పి. హేస్టింగ్సు:- ఈఅడ్డుతగులుట సరియైనదే. కాపీయొకటి మేరేలబోను సభ్యుడు సర్ డి. హాగుగారికి పంప బడెను. ఈతప్పుగల్గినందులకు క్షమాపణ చేడెదను. సవరణ నుప పాదించువారు స్పెను వాలీ స భ్యు డ ని యు ఆసలు తీర్మానము నుపపాదించు వారిప్పుడు మాట్లాడినవారనియు నాకు చెలిసెను. వారిద్దరికిని కాపీలు పంపవలెనని నేనునూచించితిని. కాని ఇదివరలో అటోర్నీ జనరలుగ నున్నవారికి పంప బడెను గాని సర్ రాబర్టు హార్వగారికి పంపబడలేదని చెలి సెను. ఈయువంతయు నైరుద్యపూరిత మైనదనిగాని, ఉద్దేశ్య పూర్వకముగ నతిశయోక్తి యని గాని యెవ్వరును చెప్పజాలరు. ఇంకను కొంతమారము పోయెదను. ఎవరైనను బాధ్యతగల సభ్యు జేదైనచెప్పమని యడిగినయెడల, యీతీర్మానము నుప పాదించుటకు ముందు నేను 20 సం॥ ములనుండి యెరిగిన జాను నైమనుగారు వచ్చి నాకేమియు తెలియుటలేదు. జరిగినదేమో చెప్పదవా యని యడిగినయెడల నేను జెప్పటమే గాక, నీవు నేను 20 యేండ్లనుండి యెరిగియున్న బ్రావర్సు హంప్రీసు దగ్గరకు పొమ్ము, యింకాసర్ ఆర్చిబాల్డుగార్డునుదగ్గరకు పొయి నీవే యడుగుము అని చెప్పియుండెడివాడనే. బ్రావర్సు హంప్రీసుగారికి నాతపూర్వముగ చెలియజేసిన యుత్తరువు లను ఒక గొల్ల సభ్యుడు చూడవలెనని యడుగుగా, సభలో మధ్య గుండ నందిచ్చుట ఆచారముగాదని చెప్పవలసియుండెను. పోలీలనాయకులే అట్లు జేయుచుని కొరినయెడల వెంటనే జేసియుండెడివాడను కాని యెవరును అడుగలేదు. అని నాదగ్గరనున్నది. చదువబోవుచున్నాను. ఈవిషయమును మొదటినుండి చివరవరకును సజీవి యగు ప్రతివారును చెప్పినట్టియు ప్రాసి నట్టియు ప్రతిమాటను యీసభలో సభ్యులు వినవచ్చును. వచ్చున్న పీక్సీలో ప్రచురింపబడిన స్టేటుమెంటులగూర్చి వార్తా పత్రికలలో నుత్తప్రత్యుత్తరము లేన్నియో జరిగెను. ఏమేమి యో వ్రాయబడెను వీనినిజరుప యుక్తము కాదనియే తలచిన యెడల యిప్పుడు సభవారికి విషయవివరణము నెట్లుజేయగలనో జెప్పజాలను.

అటోర్నీ జనరలు, ప్రభుత్వనిర్వాహకులు

నే, నిదిమాత్రము జెప్పెదను. నేనుజేసినపనికి దేనికిగాని క్షమాపణ గోరుటలేదు. (హార్వము) ఈవిషయమై రేపేమైన జెప్పవలసి వచ్చినను యేమియు మార్పుండదు. ఈచేశ ములో నేలాయరు గాని నేను జేసినదానినే జేయుకుండునని తలంపను. ఈ సభవారు అసలు విషయములను

దెలుసుకొని నిర్ణయములగాంచ ఆచరణపడవచ్చును. ఈసభకు రాజకీయపు అటలుమాత్రమే కావలెనని నేను నమ్మును. పార్లమెంటు.

మొదలు నేను లా ఆఫీసు హోదానుగూర్చి ఒకమాట జెప్పగోరెదను. భర్త్యులను కఠినముగ నిర్వహించునపుడు ప్రజాశక్తి మమునకేమైన భంగము గల్గునెడల అట్లోర్నీ జెనరలు ప్రజాశక్తి మమేమియో తెలుసుకొనుటకు ప్రభుత్వనిర్వాహకులవద్దకుపోవులు పొక్కేగాక అట్లుచేయుట భర్త్యుమేయున్నది. “ఇదిరాజదోహపు కేసు. ఇందుప్రాసిక్యూషను జరుగవలయును కాని అట్టిది జరుపవచ్చునో కూడదో ప్రభుత్వభిప్రాయమును దెలుసుకొనగోరెదను” అని చెప్పినయెడల అట్లోర్నీ జెనరలు తప్పక చేయుట యగుననెమో దేలయదుగాని యిదివరకు లా ఆఫీసుకుగనున్న వారుగాని చెప్పగలరా? 1919 జనవరి 31వ తేదీని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరుకు వ్రాయబడిన లేఖను యీసభవారి యెదుట జదువుచున్నాను. ఈలేఖ నాకంగీకారమైనది. నాజీప్తము. దానిని నేనేవ్రాయునయెడల నన్ను ఏమందులో యీసభవారి నడుగురున్నాను. అది పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరుకు పంపబడినది:— “ప్రియముగ డైరెక్టరు— ఈ ఉపన్యాసము రాజద్రోహపూరితమని సందియము గలదు” ఆ ఉపన్యాసమునందు సిపాయిలు వారిఉత్తరపుట నుల్లంఘింపవలసినదిగ జోరబడిరి. ఈకేసులో జరిగినట్లే కావున ప్రాసిక్యూషను జరుగవచ్చును. [నాకేసువలెనే] కాని అసలు విషయము పాలిసికి సంబంధించియున్నది. కాబట్టి యియ్యది ముందు హోంసెక్రటరీ కి నికార్చి క కాఖామంత్రికి నిసంబంధించియున్నది. ఇట్లు విషయసంపన్నుడు గోర్డను హీవర్లు “సర్ గోర్డను హీవర్లచేసిన పనియుక్రమనియు అట్టి కేసులో లా ఆఫీసువలెనైనను చేయదగిన పని నే జేసినయెడల నేను తలంచెదను. అలేఖను హోంసెక్రటరీ కాబినెటుకు పంపెను. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుకు కాబినెటునుండి ఉత్తరము వచ్చెను. ఆ ఉత్తరము చదివెదను.

“అనుమఘ్ని ప్రాసిక్యూషను విషయమై సర్ గోర్డను హీవర్లు ఫిబరవరి 31వ తేదీని మీరు వ్రాసినలేఖకు ప్రత్యుత్తరమియవలసినదిగ కార్యకాఖామంత్రి దెల్పిరి. ఈ విషయమై నిన్ను కాబినెటు చర్చించెను. మీకీవిషయమై యేమిజరుపవలయునో హోంసెక్రటరీమెంటు సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేటు దెల్పునని మంత్రికి దెలియచున్నది.”

అదిమంచిపని. హోంసెక్రటరీయొగాక సెక్రటరీదరికున్నట్లు దగ్గరనుండి ప్రతిఅట్లోర్నీ జెనరలుగూడ నిజ ఆచారము నలంబించెను. నేనును యీవిషయమున నాకు కాబినెటు “యీవిషయమున ప్రాసిక్యూషను విషయరాదు” అని చెప్పియుండినయెడల తప్పక అనుసరించి యుండవలసినది. నాకు పూర్వము వారందరును చేసినపనినే నేను జేసెదనని నిస్సంకోయముగ జెప్పియుండిరాదనె.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరునో:

సంభాషణము

బర్మెనుపాడు ప్రభువును, విప్లవ చర్చిలుగాయను బహిరంగముగ పత్రికలలో నన్నడిగిన మొదటిద్రక్ష్య యేమనగా:— “నేను దెలుసుకొనగోయన జేమనగా, అట్లోర్నీ జెనరలు కాంటెలు నేరస్థుడని నిరూపించుటకు యెట్టిసంగతులు దెలుపబడెనని బర్మెనుపాడుప్రభువుగారు గాజోలు నడిగిరి.

నన్ను యీప్రాసిక్యూషను విషయమై యీసభలో నడుగుటకుముందు నాకు దెలిసినదంతయు జెప్పబోవుచున్నాను. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరు యేమిచెప్పెనో గూడ జరుపబోవుచున్నాను. నాకు దోసిన వంతయు నియ్యదియే. డైరెక్టరు జూలై 30 వతేదీని ఒకపత్రిక బట్టుకొనివచ్చెను. నేను దానిని చదివితిని. ఆయన జార్జి రిచ ప్రాతకోలాశాసనమును దెల్పి దానినిగూర్చి యెవరో చెప్పినదానిని వివరించెను. నేను దాని నాలోచించితిని. ఇయ్యది ఖీర్తిక వర్ణించినటుల సర్తకపుతగాదాలలోపై నికుల విషయమాలేక మ్యూటిసికి ప్రాత్యహూయను విషయములతోయదున్నవని నేనుజెప్పితిని. అప్పటికిని యిప్పటికిని కూడ సర్ గోర్డను హీవర్లుకేసువలె ప్రాసిక్యూషను కనకాశమున్నదనియే నాభిప్రాయము. అందులకెవరు బాధ్యులలో విచారింపవలసినదిను, అట్టివర్మదీసికొనుటకు సాక్ష్యముండవచ్చునెమో చూడనిలసినదిగను ఉత్తరపుజేసితిని.

అంతేగాదు. పోలీసువారిదృష్టిలోనున్నవనిపేరును దెల్పుటమంచిగాదు. కాని సభవారుకోరునెడల నేను దానిని దాచిపెట్టుటలేదు నామనస్సులోనున్న ఆయన యిదివరకు శిక్షింపబడెను. ఉపద్రవకుడుగ తలంపబడెను. తప్పదుమనుష్యుని ప్రాసిక్యూటరుకేయుటవలన మంచినై యెక్కువ అపాయముజ

రుగునని అట్లోర్నీ యొకవారికందరకు దట్టినట్లే నాకును దట్టెను. సరియైనకేసుండి ప్రాసిక్యూటరుకేయుట అవసరమనితోచునెడల తప్పక అట్లేచేయుదు. కాని యేమైన అనుమానముండనెడల వారికి ప్రకటన మిచ్చుటవలన మండికన్న యెక్కువవనిగల్గును. “కాంటెలు” పేరుచెప్పుకొన్న వాడును తలచినవారును యెవ్వరును లేరు.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరుచెప్పినదేమిట చూచి వినిపించెదను. దానిని డైరెక్టరుగారే సంతకముజేసిరి. నేను జూలై 30 వ తేదీని ఆయనతో సంభాషించినపుడు జరిగిన వృత్తాంత మయ్యదియే:—

“నేను 30 వ తేదీని ఉదయము అట్లోర్నీ జెనరలుగారిని చూచెదనని యేర్పాటు జేసికొని ఆయన నుచూచితిని. ఆయన కావ్యాసము జూపితిని. ‘జస్టిస్ ఆఫ్ ది పీసు’లో నివేదికమును జూపితిని. అందుకాసన భంగమున్నటుల ఆయనయు నేనును గనుగొంటిమి. ఆవ్యాసమునకు సంబంధించినవారిని ప్రాసిక్యూటరుకేయుట కాయన ఉత్తరపుటజేసెను. అసంభాషణలోగాని మరెప్పుడుగాని కాంటెలుపేరుగాని మరెవరిపేరుగాని రాలేదు. ఆవ్యాసమునకు సంపాదకుడేకారకుడు గావచ్చునని నేను నూచించితిని. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములు ప్రచురణముజేయు ప్రముఖుల కొందరపేర్లు చెప్పబడెను. సాక్ష్యము దొరకునెడల యీ వ్యాసమును ప్రకటించుటకు బాధ్యులెవరో వారిని ప్రాసిక్యూటరు జేయవచ్చునని నేను నూచించితిని. బాధ్యుల మోపుటకు తగినటుల అచ్చుపనిజేయువారు మున్నగువారివద్దనుండి ఆచూకీదీయుటకు పోలీసువారి కుత్తువు జేసెదనని నేను అట్లోర్నీ జెనరలుతో జెప్పితిని. అందుల కాయన సమ్మతించెను. పోలీసు ఆచూకీవిడ బాధ్యులనిసాక్ష్యముగలదని నేను దలంచినవారిని ప్రాసిక్యూటరు జేయుట కాయన యుత్తరపుటజేసెను.”

అంతవరకు తప్పేమైన నున్నదని యెవరైన నూచింపగలరా?

హోం సెక్రటరీకి లేఖ

ఇకను తరువాత జరిగిన జేమనగా బదారులోజులైన తరువాత ఆగస్టు 4 వ తేదీని హోంసెక్రటరీ తనకు కొందరు ప్రింటర్లు వర్కర్సుపిక్టీ ప్రాసిక్యూషను విషయమై లేఖ వ్రాసిరినియు, దానిని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుకు పంపితినియు జెప్పెను. ఆ పూడు నేను పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరును చిలిచి యీ ప్రాసిక్యూషను విషయమై అడిగితిని. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు లేకపోయెను. ఆయన తరపున పనిజేయుచున్న అసిస్టెంటుకు తీసివిషయ మెక్కువగ దెలియదు. ఆయన నాకు ఆగస్టు 15 వ తేదీ నొకలేఖ వ్రాసెను. దాని నీరధలో జదివెదను. దానినిజూచినయెడల నేను కాంటెలుమాటగాని ఆయనమీద చార్జీమాటగాని ఆలేఖవ్రాసిన మరునాడు 16 వ తేదీని తెలియగలదు.

అలేఖయం డిట్లు గలదు:— “ప్రియముగ అట్లోర్నీ జెనరలు - వర్కర్సు పిక్టీగూర్చి - నేను మిమ్ముల నుదయము చూచినది మొదలు యీవిషయ మిపుడున్న స్థితికి చూచితిని. క్రిందటికీసవారం మధ్యాహ్నము 1795 ఇన్స్టుమెంటు టుమ్మ్యాటిసి ఆక్టు సెక్షన్ 11 క్రింద జూనుకాంటెలు నెర్రుజేయుటకై సెప్టరుగారు వారంటు నిచ్చిరిని నాకు దెలియచున్నది. ఆయనను నేడోరేపా అరెస్టు జేసెదరు. అప్పుడు మేజస్ట్రేటు ఒక వారముకోజాలు రిమాండులో నుంచెదరు. వర్కర్సు పిక్టీలో పడ్డ దానికెల్ల నాకే బాధ్యుడనని చెప్పనటుల ఆయన పోలీసు ఆఫీసరుతో నప్పడేయెనెను. ఆపత్రికయందు జూలై 20 వ తేదీని పోరాడునైనికులకు వ్రాసిన బహిరంగ లేఖ గలదు. అది యే చార్జీకి కారణము.”

అలేఖలో మరియొకపాఠ్య గలదు. అందు తాను ప్రింటరు విషయమై చూచితినినియు అతనిపై సాక్ష్యమున్నటుల పోలీసునారు తలంచుటలేదనియే దెలుపబడెను. అది అంతముఖ్యమైనదిగాదు. కాన నేను దానిని చదువ నక్కరలేదనుకొందును. ఇది నాకు 16 వ తేదీ ఉదయమున దెలిసెను. 16 వ తేదీనే నేను కామన్సునభిలో ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మియవలసియుండెను. ఆ ప్రత్యుత్తరములు ఆకాఖయందే తయారగునని సభవారికి దెలియెను. నా కావిషయమేమియు దెలియకపోవుటచేతనే నేను చెప్పిన మాటలే ఆరోజును జెప్పితిని ప్రత్యుత్తరము జూడ దెలియుచున్నది. సంపాదకుడు బాధ్యుల నంగీకరించెననియు అరెస్టుజేయబడెననియు నేను జెప్పితిని. ఈసభలో చాల మందికి ఎరనే నాను యీవిషయమై సగమైనను దెలియదని స్పష్టముచున్నది; చేయవలసినది తగినదియేమి? ఒక గొల్ల సభ్యు డీవిషయమును అప్రాప్తియేదను చిల్లసందర్భమున దీసి

కొని రాగోతను. నాకాసంగతి యేమియును దెలియదు. కాంటెలు యెవరో నేనెరుగను. నాకేమియును దెలియదు. వెంటనే రెండుపనుల జేయవలెననుకొంటిని. ఒకటి యీనూత్రము వ్యాయభంగమని నాఅభిప్రాయము దృఢపరచుకొనుట, మరియొకటి కాంటెలుగారినిగూర్చి తెలిసికొనవలసినది మరేమైన గలదాయనియే.

మాక్స్ ముగారితో సంభాషణము

సాలిసిటరు జెనరలును నాదగ్గరకు రావలసినదిగ కబురు జేసితిని. ఇక్కడ చెప్పనది వినుచున్నను మాటాడుటకు ఆయనకు పిలులేకున్నది. నేను అసత్యము జెప్పునెడల ఆయన పహింపడని నాకు దెలియును. నేను ఆయనకు కబురుజేసితిని. ఈసభలో నెవరికైన నేమైన దెలిసెనెమో దెలుసుకొనదలంచితిని. ఈసభలో ముందు మాక్స్ ముగారు ప్రశ్ననడిగిరి. నాకు జ్ఞాపకము యేమనగా, ఆయనను నాయంటికి వచ్చి నాలోను నా సాలిసిటరు జెనరలుతోను మాట్లాడిసామ్యునిచెప్పినట్లు జ్ఞాపకము. ఆయన వచ్చెను. ఆయన కాంటెలునుగూర్చి యేమైన యెరిగియున్నాడెమో తెలుసుకొనగోరితిని. ఇంగువలన ఆయనమున స్వసం దెట్టియభిప్రాయము బొడమనో యీసభలో న్యాయబుద్ధిగలవా రూహింపవచ్చును. ఆయనకాంటెలు నెరిగియున్నానని యిట్లు చెప్పెను.

“ఆయన వర్కర్సు పిక్టీ సంపాదకుడని మీరు జెప్పినదంతయు శుద్ధతప్ప. సంపాదకునకు జబ్బుజేయుగా ఆయన తాత్కాలికముగ నాసానమున నుండెను.” ఆయన ఆమనుష్యునిపూర్వ చారిత్రము కొంత నాకు దెల్పెను. ఒకటిమాత్రము వినండి. నాకు మనుష్యుల నెవరిని గాని సమ్మతించుట అలవాటు. నేనే ప్రతివాదిపక్షమున నుండిన నెట్లుందునని ఆలోచించుకొంటిని. యుద్ధములో మొదటినుండియు హోరాహోరి పోరాడి, పరాక్రమమునకు తిరుదముల జెందినవానిని ఉపద్రవకరడకు కమ్యూనిస్టుగ అట్లోర్నీ జెనరలు పట్టుకొన వలసియుండినయెడల యెట్లుందునని తలంచితిని. ఇదియే నిజమగునెడల నేనెట్లుందునో యని ఆలోచించితిని.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరు నాకేమి జెప్పెనో ఒకనివిషయంలో నీరధవారికి జెప్పబోవుచున్నాను. వారికింకెవరిమీదను సాక్ష్యము దొరకదని ఆయన మీకు జెప్పెను. కావున నాస్థితి యెట్లుండుననగా కాట్లబైటకుండగా నేరస్థునిసానమును ఒకనిని ప్రభుత్వబల మంతటితోను నెట్టుటవలెనుండును. (ఒకగొల్ల సభ్యుడు:— ఆయన నేరస్థుడనని ఒప్పుకొనెను) ఎవరోఒకరు ఒకఅభిప్రాయమునుగాంచినపుడు అనేకులితరులు యోక్తభించిరిని ప్రభుత్వము నభిశంసించ వలెనని యీసభలో నెవ్వరును జెప్పజాలరు. ఎట్లెనను అదియేనాకు దోచెను. ఎవరైనను చేయునదేమి? అదిసత్యమేమో పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరును పిలువనంపి కనుక్కొండని వారైన యని యుండరా? నేను జేసినదేమో మీకు జెప్పవచ్చును. కాని సాలిసిటరు జెనరలు నేటుమెంటు ముందు చదివెదను. డైరెక్టరుమొదలు క్రింది వారందర స్టేటుమెంటులను తప్పినయెడల నేను జేయునదేమియును లేదు. అందెమిగలతో దానినిమాత్రము చదివెదను. ఇది సాలిసిటరు జెనరలు స్టేటుమెంటు ఆయనయు ప్రభుత్వసభ్యుడగుటచేత యేదైన ద్వేషబుద్ధి యుండవచ్చునని తలంపవచ్చును. (యూనియనిస్టు సభ్యులు- ఆలేఖను జదువుడు) చదవకమానను. ఆయన వ్రాసినది కాదనజాలను:—

“ఆగస్టు 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము నేను కామన్సునభిలో నాగదిలో పనిజేసికొనుచుంటిని. అప్పుడు అట్లోర్నీ జెనరలు నన్ను తనగదివద్దకువచ్చి మాట్లాడుమనెను. మాక్స్ ముగారిని రమ్మని చెప్పితినినియు యిప్పుడు నాకు దెలిసిన కాంటెలు కేసును గూర్చి కొంత దెలుసుకొన గోరితినినియు జెప్పెను. ఆకేసు విషయమై అప్పుడునాకేమియు దెలియదు. మాక్స్ ముగారువచ్చి అట్లోర్నీ జెనరలు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచుతాను కాంటెలును బాగాయిరియున్నారనియు, ఆపత్రికా కార్యాలయమున తాత్కాలికముగ పనిజేయుచున్నారనియు జెప్పి ఆయన యుద్ధచారిత్రమును జెప్పెను. ఈవిషయములు ముఖ్యమైనవిగ గన్నట్లెగాన విషయముకంతకును భంగముగలుగ జేయుగాక వెంటనే విచారింపవలసని అట్లోర్నీ జెనరలు జెప్పెను. అంతట మాక్స్ ముగారు వెనలిపోయిరి. అంతట అట్లోర్నీ జెనరలుగారు యీదాత్యుమెంటు యొక్క న్యాయఫలితమును, న్యాయప్రకారముగల బాధ్యతను, కాంటెలుగారి స్థితినిగూర్చి యడిగిరి.”

ఈసందర్భమున దెలుపబడిన యీ న్యాయవాది యభిప్రాయముతో నేనేమాత్ర మంగీకరింపజాలకపోతిని.

“అదాత్తమొంటులో తేలుబడినప్రాంతానాము మూటి నీ అత్తకిందకు సోల్పరులవిషయము వర్తించునాయని నేను అనుమానము దెల్పితిని. మాట్లాడుతూ జెప్పిన విషయములు అట్లోర్ని జెనరలుగారిని ఒకటిచేసెను. దానినిబట్టి జాడ ఆయనను విచారించి న మీ దశ లి త ము న కు భంగముగల్గునని ఆయన తలంచెను. ఈవిషయమున నేనును ఆ యనతో నేకీభవించితిని. మాట్లాడుతూ జెప్పిన సంగతులనత్యంత తృప్తిగూర్చి విచారించువలెననియు, కాంతెలుగూర్చిన విషయములన్నియు పరిశీలించవలెననియు, సరియైనప్రాసిక్యూషను గానున్నయెడల ప్రజాక్షేమమున కదిమించిది గాదనియునేనొప్పుకొంటిని. అంతట నేను కామన్సుభవిడిచిపోవలసి యుండెను. మరల నారాత్రి తిరిగిరాతడు. అప్పటినుండి వాకి కేసు విషయము తేమియును దెలియవు.”

ప్రధానమంత్రితో సంభాషణము

నేనంతట పట్టిప్రాసిక్యూషను డైరెక్టరుగారు పంప యీవిషయము ప్రజాక్షేమమునకు సంబంధించినదగువున యీ మనుష్యునిగూర్చి ఆయనకు దెలిసినంతవరకు ప్రధానమంత్రి గదివద్దకువచ్చి మాకుదెలుపవలసినదిగ కోరితిని నాకుజ్ఞాపకము న్ను దానిని చెప్పుచున్నాను. నేను ప్రధానా మాత్యుని గది వద్దకు పోతిని. ఆయనలోప లలేకపోయెను. నేనొక్కడను లోపలికిపోతిని. పిదప సర్ గై వచ్చెను. ఆశ్చర్యమున చెప్పినది నిజమేమో చెప్పుమని అడిగితిని. ప్రతిమాటయు ఆయన ధ్రువపరిచెను. అప్పుడే అక్కడేయేమి చేయవలెనో నేనును డైరెక్టరును చర్చించితిమి. ఈప్రాసిక్యూషను నడుపరాదని నాయభిప్రాయమును దెల్పితిని. సరియైన ప్రాసిక్యూషను జరుపవలెనయెడల కమ్యూనిజమును ప్రకటించుట యగునని నేనుజెప్పితిని. మరియొక అట్లోర్ని జెనరలు ఒక ప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొన్న కేసుగూడ నాకు జెప్పెను. ఈకేసులోగూడ నట్లుజేయుటయే యుక్తముగనుండునని డైరెక్టరు అప్పుడే అక్కడేమానించెను. ఇంతలో ప్రధానామాత్యుడువచ్చి ప్రాసిక్యూషను మొదటినుండియు తప్పని నాతో నేకీభవించి డైరెక్టరును నిందించెను. అప్పుడు దానినాపి తప్పంతయు నాదని జెప్పితిని. ఆసంభాషణ సమయమున యేమిజరిగెనో సర్ స్టీవెన్సులు వ్రాసినది చదువగోరెదను. నేను కామన్సుభవిలోనుండి యాప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొందునో యేమిజేసెదనో యెట్లు జెప్పగలను? ఆసమయమున యేమిజరిగెనో సర్ గై యిట్లు వ్రాసెను:—

“అట్లోర్ని జెనరలు టెలిఫోనులో జెప్పగా నేను అగస్టు 6 వ తేదీని 5 గంటలకు కామన్సు సభలో ప్రధానామాత్యుని గదివద్దకు పోతిని. నేను పోవునప్పటికి ప్రధానమంత్రి యచట లేకపోయెను. ఆయన వచ్చులోపల అట్లోర్ని జెనరలుగారు కాంతెలుకేసునుగూర్చి వాకేమి దెలియుననియడిగిరి. కాంతెలు ఆవ్యాసమునకు బాధ్యత నంగీకరించినను, ఆయన ఆపత్రిక సంపాదకుడుగాడు. అప్రాసమునమాత్రముపనిజేయుచుండెను. ఆయన నడతనుగూర్చి యేమియు దెలియదు. మంచి మిలిటరీ రికార్డుగలవాడని చెప్పితిని. ప్రధానమంత్రి గదిలోనికి రాగానే హోం సెక్రటరీ తాను ప్రాసిక్యూషను ఉత్తరువు నంగీకరింపలేదనియు యెట్లుజరిగెనని అడిగెననియు ననెను. దానిపై అట్లోర్ని జెనరలు ప్రధానామాత్యునితో సర్ ఆర్చిబల్డు బాడ్గ్విచుగాని నేనుగాని జరిగినదానికి బాధ్యులుగాదనియు, బాధ్యత యంతయు తనదేయనియు జెప్పెను. కాంతెలు ప్రాసిక్యూషనువలన కమ్యూనిస్టులకు కావలసిన ప్రకటన నిచ్చుటయగుననియు, ప్రాసిక్యూషను కలన యొక్కవ మంచి కన్న హానికలుగుననియు ప్రధానామాత్యుడు జెప్పెను. ప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొనవలెనని తన నిశ్చయముని అట్లోర్ని జెనరలు జెప్పెను. ఇట్లు జేయుటకు కారణములను స్వయముగ బోస్ట్రీటు మేజస్ట్రీటుకు జెప్పవలెనని గూడ ఆలోచించెను”

అసిస్టెంటు డైరెక్టరు యిట్టి పరిస్థితుల కేసులలోనే పని జేసెనని చెప్పెనుగాన ఆ విషయము చర్చించబడెను. “ఈ విషయమును అట్లోర్ని జెనరలుతో చర్చించునపుడు సర్ ఫ్రెడరిక్ స్పిత్తు బోస్ట్రీటులో క్షయముగ హాజరై ఐదుగురు ముద్దాయీలు హామీనియగా కేసు నుపసంహరించుకొన్న విషయము మనసులో నుండెనని దెల్పిరి.” సర్ ఫ్రెడరిక్ స్పిత్తు ఇప్పుడు బర్మెనుపాడు ప్రభువుజేసినదని నాకిష్టమేయని నేను జెప్పుచున్నాను. ఆ కేసులో ముద్దాయీలు హామీనిచ్చుటకు సిద్ధముగనుండుటచే కేసు ఉపసంహరించుకొనబడెను. నేనును అదేజేసినయెడల నాస్థితి యెట్లుండెడిదో గదా.

నేను వివాదలలోనికి బోగోరుటలేదు. నాకు యితరులు యేమి చేసెదరో అక్కరలేదు. ఇతరులు సరిగా పనిజేయ

సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారి సందర్శనము

గాంధీగారి కార్యక్రమము

రవీంద్రనాథ తాగూరుగారి విదేశపర్యటనము

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:— అహమదాబాదునుండి సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారు ఆదివారముదయమునకు వచ్చిరి. మహాత్మాగాంధీగారికి క్రమనివారణము చేయునిమిత్తము మరకొన్ని వారములవరకు ఆంధ్రాసుగారు సంపాదకీయబాధ్యతను వహించుచున్నారు. దేహపరిశ్రమకంటె చిత్తపరిశ్రమ వ్యాధి నివారణకు ప్రబల నిరాలంక హేతువునని గాంధీగారికి వైద్యులు మిక్కిలి నొక్కి వక్కాణించినని ఆంధ్రాసుగారిని సందర్శింపగా దెల్పిరి. హాధ్యమైనంతవరకు క్రమదప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారి సమావేశము ఢిల్లీలో జరుగగనే కోహటునకు వెడలి నచటనుండి అహమదాబాదునకు గాంధీగారు తిన్నగ వచ్చెదరు. అవసరమైతేవరకు విక్రమించి లిమ్ముట పాంచాలదేశమునకు వెడలెదరు.

రవీంద్రనాథ తాగూరుగారు

అక్టోబరు 11 న లేడికి పరాసుదేశములోని రేవున మార్సెల్ను నగరమును తాగూరుగారు చేరిరి ఆంధ్రాసుగారు తాగూరుగారినిగురించి యడిగినదిమ్ముట దెల్పిరి. పరోసుదేశమునను స్పెయిసుదేశమునను యిటలీదేశమునను గొంతకాలము తాగూరుగారు నివసించవలయునని మొదట యనుకొనిరి. నవంబరు 28 తారీఖున స్పెయిసు రాజ్యమునుండి బయలుదేరి పనామాకాలువగుండా పెరూదేశమునకు రాధానియగు విమాబట్టణమునజేరెదరు. దక్షిణఅమెరికా స్వాతంత్ర్య ఉత్సవమునకు ఆసియాఖండ ప్రతినిధిగా కవితలజ్ఞాండగు రవీంద్రుని పేరు ప్రభుత్వమువారు ఆహ్వానించిరి. దక్షిణఅమెరికా దేశములు స్పెయిసు దేశమునకు పరాధీనులై పెక్కుసంవత్సరము లుండిరి. వారు నూరుసంవత్సరములక్రితము కృంఖలకు (డెంపుకొని స్వాతంత్ర్యమునుజడసిరి. తత్ జ్ఞాపకార్థము యాయుత్సవము జరుపబడుచున్నది. ఇది సూరేంద్రపండుగ (centenary of S. American Independence) పెరుదేశము నుండి దక్షిణ అమెరికా రిపబ్లిక్కుదేశములను జూచుటకు తాగూరుగారు బోయెదరు. మారిగాని లేక యేప్రియలులోగాని యూరపు ఖండమునకు తిరిగిచేరెదరు. వారీదేశమునకు రాబోవుటకు పూర్వము ఒకటియింట్లో కొంతకాలము విక్రమించి ఐర్లాండుదేశమును సందర్శించెదరు.

మదరాసులో డిసెంబరు 27 వ తేదీన జరుగబోవు నాలుగేండ్లకొక పర్యాయము జరుగు క్రైస్తవవిద్యార్థులసభలో ఉపన్యసిండుటకు ఆంధ్రాసుగా రంగీకరించిరి. (అ. ప్రె.)

బెల్గాం కాంగ్రెసు

డెలిగేటుల దరఖాస్తులకు వ్యవధి అధికముగ

నీయబడెను

(తంతువార)

మచిలీపట్టణము, అక్టోబరు 24:— ఈనెల 31 వ తేదీ వరకును బెల్గాంకాంగ్రెసునకు బోవుటకు డెలిగేటుగా నెన్నుకొనబడుటకు దరఖాస్తులంపుటకు వ్యవధి హెచ్చుగానీయబడెను.

లేదని చెప్పుట నా పని గాదు. ఇంతవరకునే జేసిన దానిలో తప్పేమిగలదో ఉభయపక్ష నాయకులును దెలుపగోరెదను. సభవారండుకంగీకరింపనియెడల యామనుష్యుడు చారిత్రమును బట్టియైనను తప్పించుకొనివాడేయని ప్రత్యేకసభ్యులు జెప్పునెడల ఆఒక్కడినే కమ్యూనిస్టుగప్రాసిక్యూషను చేయుట తెలివితక్కువగాదనునెడల, అదియేనా నాపైచాటి? నేనుజెప్పినవారిని తప్పయెవ్వరినిగాని జూడలేదు. నేనింక నెవ్వరితోగాని మాటాడనపుడు కొంతవరకు నీవముగ (పవ్వు)ంచితినని చెప్పెదరా? నేనెవ్వరినిగాని జూడలేదు. నేను ప్రధానామాత్యుని గది విడచిపోయినపుడు నేనును పట్టి ప్రాసిక్యూటరును చర్చించుచున్నది బోస్ట్రీటుకు నేనేస్వయముగ బోవలయునా లేక ట్రెజరీకొన్నిటకు ప్రకటన మెక్కువగాకుండ పదలిజేయవలెనా అనియే

మాలానా పోకతాలిగారు

కేంద్రభిలాఫత్తు సంఘాధ్యక్షుడైన మాలానా పోకతాలిగారు చాల ఆకాశంగమిండిరి. పదకొండునెలలకు బూర్గుము దొరతనమువారి నిబంధనల ప్రకారము యిశ్యుకొనినను నిప్పటికి తర్క్కిదేశము బోవుటకు నెలపీయలేదు. రెండు మహమ్మదీయ సంస్థానములకును తగవు బరిష్కారము చేయుటకును, మహమ్మదీయ దేశములతో సంప్రతించి పుణ్యక్షేత్రముల పరిపాలనకు దగిన యేర్పాట్లుచేసి నా చొట్టయందు పోరాటములు నశింపజేయుటకును హైందవ మహమ్మదీయు లిప్పుడు హెడ్జాజి, నెడ్జుదేశములకు వెళిరాను, జెడ్డాపట్టణముల మీదుగా బోవుటకు దొరతనమువారి నెలపు గోరుచున్నారు.

భిలాఫత్తు రాయబారము

భిలాఫత్తు రాయబారములు హెడ్జాజి నాయకులచే (Notables of Hedjaz) నాహ్వానింపబడిరి. రాయబారు లొకమతసంబంధమైన కార్యనిర్వహణము గడంగిరి. ప్రభుత్వమువారు రెండులకు అంతరాచాములు గలిగించుటచే మతసంబంధములలో లేనిపోని జోక్యము కలిగించుకొనినవారగుదురు. హెడ్జాజికి బోవుటకు గోరు నెలపు దరఖాస్తులు యిండియా కార్యదర్శి గారికి పంపబడి, వాచ్చు జవాబునకు వేచియుండుటయు యన ఆర్థ మేమియో వారూ హించుకొలగలరని పోకతాలిగారు దెల్పిరి. భిలాఫత్తురాయ బారులు యీదేశములకు బోవుటకు యిండియా ప్రభుత్వమువారి కిష్టములేదని పోకతాలిగారి విషయమున యూహించుచున్నారు. రాయబారులకు రాజ్యాంగ విషయములతో సలబంధము లేదనియు వారు మతసంబంధమైన యీపుణ్యక్షేత్రముల ననుస్మరు బరిష్కరించి కాంతి స్థాపించుటకు వెడల నున్నారనియు అట్టి కాంతి మహమ్మదీయ ప్రపంచమునకు మిక్కిలి అవశ్యకమనియు మాలానాగారు నొక్కిజెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

హైదరాబాదులో వేగు

రాష్ట్రమునందంతటను వ్యాపించినది - పాఠశాలలు. మూసివేయబడినవి

వ్యాపారము మందగించినది

కొన్ని నెలలవరకు వ్యాధి విడిచిపెట్టుకట్టుగా లేదు. సికింద్రాబాదు, అక్టోబరు 27:— హైదరాబాదు రాష్ట్రమున కంతటికిని వ్యాపించినట్లేనవ్యాధి తగ్గేచిన్నాము లేవియును కనబడుటలేదు. జిల్లాలో వ్యాధిలెక్కలను తెలిసికొనుట అసాధ్యముకాదు గాని చిక్కవ్యవహారము. కాని మొన్న హైదరాబాదుకు సికింద్రాబాదుకు వచ్చినలెక్కలను బట్టిమొత్తము 8429 మందికి పైగు తగిలినట్లును అందు 2569 మంది చనిపోయినట్లును తెలియుచున్నది. ఆరోగ్యముకొరకై కట్టుబడిన క్యాంపులలో సయితము చాలమందికి పైగు తగులుచున్నది. కాంటన్ మెంటు మేజిస్ట్రేటుతోను, ఎ. డి. యం. యస్. తోను కలిసి రెసిడెంటు సర్ రెనాన్సుక్కు రెనెన్సులు గారు నిన్ను సికింద్రాబాదులోని హెల్తుకాంపులకును ఐ సారే మన్ ఆస్పత్రికిని వెల్లి వివరముగా విచారించెను. పాఠశాలలును సివిలుకోర్టును ఒక నెలవరకు మూసివేయబడినవి. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమును నైజాము కళాశాలయును గూడ మూసివేయబడినవి. వ్యాపారము బొత్తుగా మందగించినది. హైందవవర్తకులు పట్టణములోనికి వెళ్లుటకు భయపడుటచే పట్టణమంతయు పాడుపడినట్లుగా నున్నది. కొంతమంది ముఖ్యులైన డాక్టరులు యీవ్యాధి కొన్ని నెలలవరకును ధీరముగా నుండునట్లున్నదని అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బర్మా హోంమెంబరు నియమింపబడలేదు

రంగూను, అక్టోబరు 24:— బర్మా ప్రభుత్వములో ఖాళీగానున్న, హోంమెంబరుగారిపది కింక నెవ్వరును నియమింపబడలేదని ఆసోసియేటెడ్సు ప్రెస్సు తెల్పుచున్నది. ఎవరికైనను యీపదవి నీయబడినదని డెల్టుపూర్తలు సభ్యులుగాదు. (అ. ప్రె.)

ఇరిగేషన్ చట్టము

నెలకొల్పబడినది నవరణ చేయబడిన చట్టము

(నిన్నటి తరువాత)

5 వ అధ్యాయము

నీటిపారుదల గురించి

నీటిపారుదల విధిమొదలు గవర్నరు మెంటువారికి అధికారము.

45. (1) ఏదేని నీటిపారుదల లేక మునుపటి పనిముడి నీరు సరఫరాచేయబడుచున్నట్టి లేదా నీటిపారుదల కార్యముల నిమిత్తము ఉపయోగింపబడుచున్నట్టి యావత్తు భూమిమీదను ఒక పన్నును విధించుట గవర్నరు మెంటువారికి చట్టపరమైనది.

ఒక నీటిపారుదల లేక మునుపటి పనిముడి నీరు, అట్టి నీరు, సరాసరి ప్రవాహములమున గాని లేక అన్యవిధ లక్షప్రవాహము మూలమునగాని, లేదా ప్రక్క నన్న భూమి నుండిగాని భూమిద్వారాగాని ఊట, కారులు, ఏడియలుమూలమునగాని, సాగుబడికింపబడుచున్న ఏభూమిపై నీటిపారుదల చేసినపుడైతే, లేదా ఒక జలాశయము లేక కాలువలోనికి ప్రవహించి అటుతరువాత అట్టి భూమికి నీటిపారుదల చేయుననిమిత్తము ఉపయోగింపబడిన, అట్టి భూమిమీద పంటకు అవసరముగను లాభకరముగను దాని అవసరములకునుచాలియు నుండునపుడైతే, నీటిపారుదల కార్యముల నిమిత్తము ఉపయోగింపబడినట్లు భావింపబడవలెను.

అయితే— (ఎ) బావుల మూలముగా నీరు పారుదల చేయబడిన భూమిపైని, ఒక ఇరిగేషన్ వర్కునుండి ఊట ద్వారా ఆబావునకు నీరు వచ్చుచున్నదను కారణమున,

(బి) ఒక పల్లపుపంట లేదా నీరు పారుదల చేయబడిన ఒక మెరకపంట దా మొద పండింపబడిననే తప్ప ఊటములముగా నీరు పారుదల చేయబడిన భూమిమీద;

(సి) 9 వ సెక్షన్ ననుసరించి అధికారము వహించబడిన వర్కులనుండి మూలములముగా నీటిపారుదల చేయబడిన భూమిమీద, అట్టి భూమికి అట్టి అధికారము వహించబడుటకు పూర్వముగా ఉద్దేశ్యముగా నీటిపారుదల చేయబడుచున్నప్పుడు;

(డి) 19 వ సెక్షన్ ననుసరించి వినియోగింపబడిన నీటితో నీటిపారుదల చేయబడిన ఒక ఎస్టేటులోని భూమిమీదను.

(ఇ) అట్లు వినియోగింపబడిన నీటితో తడవబడిన ఒక భూస్వామియొక్క ఎస్టేటునకు వెలుపల నుండువాని భూమిమీద, ఆ భూమి భూస్వామియొక్క సొంతమై యున్నయెడల;

(ఎఫ్) తనకు లేదా హక్కులో తన పూర్వీకులకున్న, గవర్నరు మెంటువారికిని తద్వేలైతే ముగా జరిగిన యేదైన కాంట్రాక్టు మేరకుతప్ప, 19 (2) వ సెక్షన్ ననుసరించి వినియోగింపబడిన నీటితో తడవబడిన ఒక రిజర్వు చేయబడిన స్వామ్యదారునియొక్క భూమిమీద.

(జి) అట్టి భూమి ఒక పంటపల్లం భూమిగా రిజర్వు చేయబడి, నీటిపారుదల చేయబడిన రెండు లేక ఎక్కువ పంటలతో సాగుబడిచేయబడిననే తప్ప, పల్లముగా రిజర్వు చేయబడి, [ఒక ఎస్టేటులో చేర్చబడిన] భూమిమీదను;

(ఎచ్) పన్ను చెల్లించనక్కరలేకుండా గవర్నరు మెంటువారిచే మినహాయించబడిన భూమిమీద అట్టి మినహాయింపు వ్యాపించుమేరకును.

(ఐ) అట్టి నిర్ణయము ననుసరించి పన్ను లేకుండా నీటికి హక్కుగల పంటల సంఖ్యకంటె నెక్కువకు లేదా అట్టి నిర్ణయమున బట్టి పన్ను లేకుండా నీటికి హక్కుగలపంట ఒక మెరక పంటగానియన్నప్పుడు ఒక పల్లపుపంటకు సరఫరాచేయబడిన లేదా ఉపయోగింపబడిన నీటికి తప్ప 60 వ సెక్షన్ ననుసరించి పన్ను లేకుండా ఉచితముగా నీటిపారుదల హక్కు కలిగియున్నట్లు నిర్ణయింపబడినట్టి భూమిమీదను.

(జి) ఈ యావత్తుయొక్క తేలిక దరిమిలాను గవర్నరు మెంటువారిచే చేయబడిన గ్రాంటుకు అనుగుణముగా తీసికొనబడిన నీటితో తడవబడిన భూమిమీద, పన్ను లేకుండా ఉచితముగా నీటిని తీసికొనుటకు గ్రాంటు హక్కును యిచ్చినయెడలను, ఇచ్చునంతవరకును.

(కె) 55 వ సెక్షన్ ననుసరించి పన్ను విధింపబడిన భూమిమీద; మరియు.

(ఎల్) దేని విషయమున పన్ను లివ్వబడిన, బాధ్యత నుండి మినహాయించు యేదైన అట్టచేగాని, యేదైన అట్ట ననుసరించిగాని, లేదా తత్ఫలముందు అమలులోనుండు విధుల

ననుసరించి ప్రసిద్ధపరచబడియున్నట్టి అట్టి ఆధారమునుండి నీరు పారుదల చేయబడిన భూమిమీద, అట్టి పన్ను విధింపబడుట.

వృద్ధి చేయబడిన నీటి పారుదలకు జాస్తిపన్నును విధించుటకు గవర్నరు మెంటువారికి గల అధికారము

(2) పై నిబంధనలో, ఏమి చెప్పబడియున్నను దానితో నిమిత్తములేకుండా, యెప్పుడైనను యేదైన క్రొత్త ఇరిగేషన్ వర్కు గవర్నరు మెంటువారిచేత కట్టబడినయెడల, లేదా [నీటి సరఫరా మొత్తమును లేదా కాలమును హెచ్చుచేయునట్లు] ఒక ప్రాత వర్కు అభివృద్ధి చేయబడినయెడల, గవర్నరు మెంటువారు అట్టి వర్కులను లాభమును సాంధిక యావత్తు భూములమీదను, అట్టి నిర్మాణములను లేదా అభివృద్ధిలను కలిగిన లాభమునకు దామాషాగా ఒక జాస్తిపన్నును విధించవచ్చును.

అయితే ఆ యిరిగేషన్ వర్కుయొక్క నిర్మాణమునకు లేదా అభివృద్ధికి భూస్వామిగాని రిజర్వు చేయబడిన స్వామ్యదారుడుగాని ప్రేక్షకునుచేల్చియున్న సందర్భములో, అట్టి నిర్మాణము లేదా అభివృద్ధి జరిగించబడుకాలముందు చెయబడిన యేర్పాటున కనుగుణముగా తప్ప, పన్ను యేదీయును విధింపబడకుండదు.

నీటిపన్ను లేట్లు కాసన నిర్మాణసభవారి అట్ట మూలముగా నిర్ణయింపబడవలెను

(3) ఈ సెక్షన్ ననుసరించి ఏ తేటలచొప్పున పన్ను విధింపబడవలెనో ఆ లేట్లు ప్రాథమిక కాసన నిర్మాణసభవారి చేత ఒక అట్ట మూలముగా అప్పడవచ్చును నిర్ణయింపబడవలెను. మరియు అట్టి అట్ట సావరు చేయబడువరకును ఈ అట్ట సావరు చేయబడు లేదని ఉన్నప్రకారము పన్ను విధింపబడవలెను.

(4) ఈ సెక్షన్ ననుసరించి పన్ను, [పంట నీటిపారుదల చేయబడిన] రెవిన్యూ సంవత్సరము అంతమైన తరువాత ఆరు నెలలలోగా] ఎప్పుడైనను విధించబడ తగియుండవలెను. మరియు రివిన్యూ సంవత్సరము జూన్ నెల 30 వ తేదీనానిలోకల్ గవర్నరు మెంటువారి వలన విధింపబడగలట్టి ఇతర లేదనిగాని అంతముగ సంవత్సరముగా నుండవలెను.

నీటి పన్ను భూస్వామి వద్దనుండి లేదా రయతువద్దనుండి లేదా యీ యిద్దరివద్దనుండి రాబట్టకొన బడతగియుండవలెను

46. (1) ఒక ఎస్టేటులో చేర్చబడిన భూమి విషయములో, 1864 వ సంవత్సరపు మదరాసు రెవిన్యూ (శిక్షణ) రాబట్టుకొనుటకు గరించిన అట్టలో యేమి చెప్పబడియున్నను దానితో నిమిత్తములేకుండా, ఈ యావత్తు ననుసరించి రావలసిన పన్ను:—

(ఎ) భూస్వామివద్దనుండి, లేదా.

(బి) రయతువద్దనుండి, లేదా.

(సి) కొంత ఒకని వద్దనుండి, కొంత రెండవవానివద్దనుండి, నిర్ణయింపబడినట్లు వసూలు చేయబడవలయుండవలెను.

(2) ఏ కాంట్రాక్టు (ఒప్పుపలను) బట్టియైన నీటిపన్ను చెల్లుబడి విషయమై భూస్వామికిని, రయతునకు వారిలో వారికి గల స్పష్టమైన లేదా ఉద్దేశింపబడిన హక్కులను, బాధ్యతలను ఈ అట్టలోనున్న దేదియును బాధించకూడదు, లేదా ఈ సెక్షన్ లేకున్నచో నిలుపబడ దగియుండెడివారిలో వారికిగల ఏదైన హక్కులను తొలగించకూడదు.

నీటిపన్ను విధించువిషయమున సివిలు కోర్టుల విచారణాధికారమును తొలగించుట

47. ప్రస్తుత విధింపబడిన భూమి, పన్ను విధింపబడుటకు బాధ్యమైయుండలేదను లేదా అందుకు బాధ్యుడైన మనుష్యుడు తాను కాదను కారణముపైని తప్ప, ఈ అధ్యాయము ననుసరించిన పన్ను విధింపును ప్రశ్నించుచు ఏ మహ్యునిచే నైన వేయబడు యేదావానుగాని ఏ సివిలు కోర్టును విచారణకు పట్టకూడదు.

6 వ అధ్యాయము

ప్రత్యేక మరతులమీద నీటిపారుదలపనులు నిర్ణయింపబడుటను, భరింపబడుటను గురించి

గవర్నరు మెంటువారి ప్రారంభపు టుత్తరపు

48. ఏ స్థానిక ప్రదేశములోనైన ఒక నీటిపారుదల పనికి నిర్ణయించుట, అభివృద్ధిచేయుట లేదా భరించుట, అట్టి పని వలన నీటిపారుదల చేయబడతగిన భూములమీద ఒక ప్రత్యేకమైన స్పష్టముచేయబడిన లేటు చొప్పున నీటిపన్ను చెల్లింపబడుననే నిశ్చయము కలగజేయబడిననే తప్ప, బహుళక ప్రతి ఫలదాయకముగా నుండవలె లోకలు గవర్నరు మెంటువారికి కను

పడునపుడైతే, కలెక్టరుగాని, యే యితర మనుష్యునిగాని ఆ పనిని నిర్ణయించుట, లేదా అభివృద్ధి చేయుటకు పూనుకొనుట ఆపేక్షలేమగునా కాదా యను విషయమును విచారణచేయుమని లోకలు గవర్నరు మెంటువారు ఉత్తరపు చేయవచ్చును.

విచారణ విషయమై ప్రకటనను ప్రకటించుట

49. విచారణను చేయుటకు నియమింపబడిన కలెక్టరుగాని, ఇతర మనిషిగాని, ఏ స్థలముందు, ఏ తేదీని (ఆ తేదీ అట్టి ప్రకటన తేదీ తరువాత అరువది రోజులకు పూర్వమై యుండకూడదు) ఆ విచారణ జరుగునో ఆ స్థలమును, తేదీని స్పష్టపరచుచు సంబంధముగల గ్రామము లేక గ్రామములలోను, నిర్ణయింపబడగలట్టి యితర విధమున ఒక నోటీసును ప్రకటించవలెను. ఉద్దేశింపబడిన నిర్మాణమునకు లేదా అభివృద్ధికి సంబంధించిన సామాన్యపు స్క్రీము (ప్రకాశిక) నున్న, తగులుబాటు అయ్యే మూలగనముయొక్క లేదా తడవలేనగా చేయబడియుండు ఖర్చుయొక్క అంచనా నున్న, స్క్రీమువలన లాభమును సాందగల (ఇటుతరువాత లాభముసాందిన ప్రదేశమని చెప్పబడు) ప్రదేశమునున్న లాభముసాందిన ప్రదేశములోగానుండు భూమివిషయమున విధింపబడిన నీటిపన్ను లేటునున్న అట్టి లేటు ఏకాలపరిమితివరకు మార్చబడకూడదో ఆకాలపరిమితిని ఆనోటీసు వివరించి, అట్టి భూస్వామిలను నోటీసులో విధింపబడిన తేదీనిగాని తత్పూర్వముగాని వారు చేయగోరు ఏదైన ఆక్షేపణలను లేదా సలహాలను దాఖలు చేయుటకును, విచారణ జరుగుటకు నియమింపబడిన తేదీని అట్టి ఆక్షేపణలను లేక సలహాలను బలపరచు సాక్ష్యమేదైన ఉన్నయెడల దానిని హాజరుపరచుటకు నోచవలెను. ఆనోటీసుయొక్క సకలకాటి లాభముసాందిన ప్రదేశములోగా నుండు భూముల స్వాము లని తెలియబడిన లేదా నమ్మబడిన యావత్తుది మనుష్యులకును గూడ స్వయముగా అందజేయుటమూలముగా గాని, లేదా మనుష్యుల సంఖ్యనుబట్టి లేదా ఏయితర కారణమును బట్టియైన అట్లు అందజేయుట సాధ్యముకానప్పుడు, ప్రతిసందర్భములోను కలెక్టరు నిర్దేశించగలట్టి విధమునగాని అందజేయబడవలెను.

వివరణము.— ఈ అధ్యాయములో 'భూస్వామి' అను మాటకు (1) రిజర్వు చేయబడిన హోల్డ్లస్ (స్వామ్యదారులు), (2) రయతులు, మరియు (3) 1908 వ సంవత్సరపు వదరాసు ఎస్టేట్ ల్యాండు అక్టులో నిర్వచింపబడినట్లుండు ఖానీకి భూమివిషయములో, అట్టి భూమి ఉన్న ఎస్టేటుయొక్క భూస్వామి యని అర్థము.

భూమందుయొక్క ఉపింపదగిన అంగీకారము

50. లాభముసాందిన ప్రదేశములోనుండు [49 వ సెక్షన్ ననుసరించి స్వయముగా నోటీసు అందజేయబడిన] ప్రతి భూస్వామియును నోటీసువలన అంగీకరింపబడిన కాలపరిమితిలోగా విధింపబడిన విధమున ఏదేని ఆక్షేపణను లేక సలహాలను చేయుటకు తప్పిపోవునట్ల ఉద్దేశింపబడిన స్క్రీముకు గాని సమ్యక్తిని ఇచ్చియున్నట్లే భావింపబడవలెను.

కలెక్టరు విచారణను రిపొర్టును చేయుట.

51. క్రమముగా దాఖలు చేయబడిన యే ఆక్షేపణలను లేక సలహాలను, మరియు ఏదైన ఉన్నయెడల హాజరుపరచబడిన సాక్ష్యమును విచారించిన తరువాతను, తనకు అవసరమని తోచునట్టి పైసాక్ష్యమును తీసుకొనిన తరువాతను, లాభముసాందిన ప్రదేశములోగానుండు భూమిలో అధముము, మూడు నంటులలో రెండొనంటులభూమియొక్క స్వామ్యదారులు అట్టి నిర్మాణమునకు లేదా అభివృద్ధికి, ఉద్దేశింపబడిన నీటిపన్నును చెల్లించుటకును సమ్యక్తినిచున్నట్లు విచారణచేయుటకు నియమింపబడిన కలెక్టరు లేక ఇతరమనిషి అధిప్రాయపడునెడల, ఆక్షేపణ లోకలు గవర్నరు మెంటువారికి దాఖలు చేయబడవలసిన రిపొర్టులో తన చర్చలను నమూదుచేసి, తనకు దాఖలుచేయబడిన ఆక్షేపణలయొక్కయు, సలహాలయొక్కయు వివరమును గూడ, వాటివిషయమున తాను చేయగోరు ఎట్టి మరాలతోనైన, పంపవలెను.

గవర్నరు మెంటువారు స్క్రీమును సెడలుకొనవచ్చును లేదా దానిని జరుపుటకు పూనుకొనవచ్చును.

52. వెనుకటి సెక్షన్ లో చెప్పబడిన రిపొర్టు వచ్చినమీదట, లోకలు గవర్నరు మెంటువారు తనకు అవసరముగా కనబడునట్టి, యేదైన ఉన్నయెడల, పైవిచారణ చేసిన తర్వాత స్క్రీమును విడిచిపెట్టవచ్చును, లేదా దాని అసలురూపమున గాని తమకు అవసరమని తోచునట్టి మార్పులతో గాని దానిని జరుపుటకు పూనుకొనవచ్చును; అయితే అమార్పులవలన, లాభముసాందిన ప్రదేశములోగాని, విధింపబడవలసిన నీటిపన్ను

రేటులోగాని వస్తువో వృద్ధి కలుగునెడల, 49 నుండి 51 వరకుగల నెక్సనుల నిబంధనలు మార్చబడిన స్క్రీమును వర్తించవలెను.

గవర్న మెంటువారిచే కడపరిగా ఆమోదింపబడినట్లుండు స్క్రీముయొక్క ప్రకటన.

52. (1) లోకలు గవర్న మెంటువారివలన కడపరిగా ఆమోదింపబడినట్లుండు స్క్రీమునంబంధము గల జిల్లాతాలూకు సర్కారు గెజెట్టులోను, నిర్ణయింపబడగలగ్గి యితర విధమునను ప్రకటింపబడవలెను. మరియు అది ఈక్రింది రివ్యూను కలిగి యుండవలెను:—

(ఎ) నిర్ణయించుట లేదా అభివృద్ధిచేయుటకు, ఉద్దేశింపబడినవనిని స్పష్టపరుచుటకును అందువలన తగులుతాటు ఆద్యోకాపిలు (మూలధనము) లేదా రేడియేషన్ గా చేయవలయుండు ఖర్చయొక్క అంచనాయను;

(2) పనితీరు యగుటకు కావలసిన అంచనావేయబడిన కాలము;

(3) లాభము పొందిన ప్రదేశముయొక్క వివరము;

(డి) లాభము పొందిన ప్రదేశములో భూమిమీద విధింపబడు నీటిపన్ను రేటి; అట్టి రేటు ఏ కాలపరిమితివరకు మార్చబడకూడదో ఆకాలపరిమితి; మరియు (యి) అట్టి భూస్వాముల సమృద్ధి యీ అధ్యాయములో నిబంధింపబడియున్న ప్రకారము పొందబడినదను సంగతి;

(2) (1) వ సబుసెక్షను ననుసరించి అంగీకరింపబడినట్లుండు ఒక స్క్రీముయొక్క ప్రకటన, దానిలో రికార్డు చేయబడిన యేదైన సమృద్ధి క్రమముగా పొందబడిన దనుటకును అందులో స్పష్టము చేయబడిన ప్రదేశమునకు స్క్రీము లాభకలుగ జేయుననుటకును తీర్మానమైన రూపుగా నుండవలెను.

54. లోకలు గవర్న మెంటువారు, అప్పడప్పుడు 53 వ సెక్షను ననుసరించి ప్రకటింపబడి అంగీకరింపబడినట్టి ఏ స్క్రీమునైనను మార్చవచ్చును. లేదా దానికి బదులుగా మరియొక స్క్రీమును ఉంచవచ్చును.

అంగీకరింపబడిన స్క్రీమును మార్చుట లేదా దాని 2 యుల ఒక క్రొత్త స్క్రీము నుంచుట

అయితే ఒక స్క్రీము విషయమున ఈ [అధ్యాయము] వలన కొరవడిన ఏదేని సమృద్ధి, ప్రకటన లేక ఇతర విషయము ఒక స్క్రీముయొక్క మార్పు విషయమునగాని, ప్రస్తుతమున్న దానికి క్రొత్త స్క్రీమును బదులుగా నుంచువిషయమున గూడ అవసరమై యుండవలెను.

లాభమును పొందిన ప్రదేశములోగా నుండు భూములమీద నీటి పన్నును విధించుట

55. స్క్రీము నెరవేర్చబడిన తరువాత, విధింపబడగలగ్గి విధులకు లోబడి, 53 వ సెక్షనులో నిధింపబడిన రేటుచొప్పున లాభము పొందిన ప్రదేశములోగానుండు భూస్వాములందఱుండి నీటిపన్నును వసూలుచేయుట [లోకలు గవర్న మెంటువారి చట్టసమృత్తమై యుండవలెను].

అయితే, లాభముపొందిన ప్రదేశములోని ఏ భూమిపై న, అది [తమ] యభిప్రాయము ప్రకారము నీటిపారుదల పని వలన నెట్టి లాభమును పొందజాలియోడెదల, [గవర్న మెంటువారు] పన్ను వేయక మినహాయించవచ్చును.

సాధారణమైన కోర్టుల విచారణాధికారమును తొలగించుట

56. నీటి పన్ను రేటుకు ఏ ఆక్షేపణయు జేయకూడదు, లేదా ఆ పన్నును చెల్లించుటకుగల ఏ మనుష్యునినా ధ్యతయయిన ఏ సివిలు కోర్టులోగాని ప్రశ్నింపబడకూడదు.

అయితే, ఈ సెక్షనులో నున్న దేనియను, ఏ మనుష్యునినైన, దేనివిషయమై పన్ను వేయబడినదో ఆ భూమికి వాడు స్వామ్యుడారుడు కాడను కారణమున అట్టి పన్నును వాడుచెల్లింప బాధ్యుడకాడని సివిలు కోర్టులో డిక్లరేషనును (ప్రకటనను) పొందకుండ చేయవచ్చును.

రె-వ అధ్యాయము.

డ్రాయినేజీ వర్కులను గురించి

అభివృద్ధికైన వర్కులకు స్క్రీములను తయారు చేయుట

57. ఒక ఎక్జిక్యూటివ్ ఉండని యే భూములయొక్క యైన లేదా ఎక్జిక్యూటివ్ ను ఏదైన ఇన్స్పెక్షను వర్కుమాలముగా నీరు పారుదలచేయుటకు యే భూములయొక్కయైన అభివృద్ధి నిమిత్తము లేదా వాటియొక్క క్రమమైన సాగుబడికి లేదా నీటి వారుదలకు యేదైన డ్రాయినేజీ వర్కులు అవసరమని,

లేదా అట్టి భూములకు వరదలనుండి లేదా ఇతరమైన నీటి సమాదానములనుండి లేదా ఒకవదిలే ఒరిపిడినుండి రక్షణ కావలసి యున్నదని లోకలు గవర్న మెంటువారికి కనుపడునపుడెల్ల

లోకలు గవర్న మెంటువారు అట్టి డ్రాయినేజీ వర్కులకు ఒక స్క్రీమును తయారుచేయించి, దానికిని కర్చయొక్క అంచనాతోను, అట్టి కర్చలో గవర్న మెంటువారు భరించుటకు ద్వేషించు దామాషాను గురించిన ఒక స్టేటు మెంటుతోను ఆ స్క్రీము విషయమున చార్జీ విధింపఁజేసినదిగా చేయుటకు ఉద్దేశింపబడిన భూములయొక్క మెయ్యూలు (పట్టి) తోను ప్రకటింపబడునట్లు చేయవచ్చును.

అట్టి స్క్రీములపై నియమింపబడిన ఆఫీసర్ల అధికారము.

58. అట్టి స్క్రీమును తయారుచేయుటకు లోకలు గవర్న మెంటువారిచే అధికార మివ్వబడిన మనుష్యులు 24 వ సెక్షనుచే ఒక ఇన్స్పెక్షను ఆఫీసరుకు యివ్వబడిన అధికారములనన్నిటినిగాని వాటిలో వేటినిగాని చెలాయించవచ్చును.

వర్కులవలన లాభమునుపొందిన భూములమీద ఒక సంవత్సరవారీ రేటును విధించుట.

59. అట్టి స్క్రీము విషయమున ఒక సంవత్సరవారీ రేటు 109 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి లోకలు గవర్న మెంటువారిచే చేయబడు యిధుల కనుగుణముగా అట్లు చార్జీ విధింపఁజేసినదిగా అట్టి విధులచే నిర్ణయింపబడిన విధమున తీర్మానించబడవలసిన యావత్తు భూములయొక్క ఖానుదులకును చార్జీ చేయబడవచ్చును.

అట్టి రేటు సాధ్యమైనంతవఱకు యాక్రిందిపార్డులలో దేనినైనను మించకుండునట్లు నిర్ణయింపబడవలెను:—

(1) అట్టి వర్కులకైన ప్రథమ కర్చుకు వాటిని భరించుటకు వాటిపైని విచారణాధికారమును చెలాయించుటకును అగు అంచనావేయబడిన సంవత్సరవారీ కర్చుకుకలిపి దానిలో నుండి సదురేటును మినహాయించినయెడల ఆ వర్కులనుండి వచ్చు అంచనావేయబడిన రాబడి యేదైన ఉన్నయెడల దానిని తీసివేతగా మిగిలిన నిలవమీద గవర్న మెంటువారు అప్పడప్పుడు చెల్లించవలసిన వడ్డీ;

(2) వ్యవసాయ సంబంధ మైన భూమివిషయములో అప్పుడు భూమి కిస్తు విధింపునకు అనుబంధముండి విధుల ననుసరించి అట్టి భూమిమీద ఆ డ్రాయినేజీ వర్కులవలన కలిగిన సంవత్సరవారీ విలువలో లేదా దానిపంజులో హెచ్చుదల నిమిత్తమున విధించబడినదికైన వైకముమొత్తము.

నివారించబడవలసిన లోపము ఏదైనను లోకలు గవర్న మెంటువారిచేగాని మనిషిచేగాని నిర్ణయించబడిన లేదా కలుగజేయబడినయేదైన కాలవ, నీటిపారుదల, కోట్టు, లేదా యితరవర్కు లేదా అబంకమువలన నైయున్న తమటట్టుకు, సదురేటులమును నివారించుటకు ఆగత్యమైన డ్రాయినేజీ వర్కుల కర్చులో దామాషాచొప్పున ఒకవంతు ఆయాసంగతికి తగినట్లు అట్టి గవర్న మెంటువారిచే లేదా అట్టి మనిషిచే భరింపబడవలెను. [సశేషము]

హిందూమహమ్మదీయ కలహములు గట్టిపడంతులు

ప్రభుత్వమువారు ముందు జాగ్రత్తదీసికొనుట

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 26:— రెండుమాడు దినములలో హిందూమహమ్మదీయులకు పోరాటములు సంభవించునని తీవ్రముగా బయలుదేరిన వధంతులవలన పోలీసువారు ముందుగా బందోబస్తు చేసిరి. బారాబజారు ప్రత్యేకముగా నొక పెద్ద పోలీసుసిబ్బంది వారచే రక్షింపబడుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

దేశబంధుదాసుగారి ఆరోగ్యము

సిల్వా, ఆక్టోబరు 25:—నేడు సిల్వాకు సి. ఆర్. దాసు గారువచ్చి సాయంత్రము తిరిగి వైల్డఫవర్ హాలునకు వెడలిపోయిరి. వారు ఆరోగ్యము నొందుచున్నారు. (ఆ.ప్రె.)

ముఖ్యమంత్రి మాగ్నోనాల్లుగారికి-సి. ఆర్. దాసు గారి తంతి

సిల్వా, ఆక్టోబరు 25:—ఈదిగవ వివరించిన ప్రకారము ఎన్నికలసమయమున ముఖ్యమంత్రి మాగ్నోనాల్లుగారికి స్వరాజ్యవారుల నాయకత్వము దేశబంధు దాసుగారు సమద్రంతి నందిరి:—“కార్మికుల జయమే నిజమైన ఆభ్యుదయమున ప్రపంచశాంతికిని సమకూర్చు ప్రయత్నించు శక్తులకు జయము.” (ఆ.ప్రె.)

జస్తిసంపక్షమువారి చర్య

ఇదివరలో పోర్టు సెంటుబాజ్జి గజెటునందు ప్రచురింపబడినదిని ఒకానొక డిప్యూటీ కలెక్టరుగారిని ఇచ్చటనుండి మరియొక స్థలమునకు మార్చు జేయకుండునట్లు అజ్ఞాపనములు కొందిరు మంత్రులతో ఆలోచించి వారిచొరగా గౌ|| రివిన్యూ సభ్యునికి విన్నవించుకొనిరనియు, పైవివరింపబడిన డిప్యూటీ కలెక్టరు ధనవంతులకు నాటికోటికెట్లు జస్తి సంపక్షముండు జేర్చుటలో చాలసహాయకారిగనుండుటచే వారిని ఇచ్చటనే నిలుప నుద్దేశించినట్లును గౌ|| రివిన్యూసభ్యులు జస్తి సంపక్షము వారికి అనుకూలముగనే నిర్ణయించెద మని నుడివినట్లును తెలియుచున్నది.

సర్ మాంగుకిన్ గారి ప్రేతకర్మ

రంగూను, ఆక్టోబరు 26:—కి రిశేషులకు సర్ మాంగుకిన్ గారి ప్రేతకర్మ నియమమున జరిగెను. పెద్ద సమాహము శివమనెనుక నొక మైలువరకు వ్యాపించి యుండెను. రాజుగారి పటాలము పూర్వార్థమై పైకిత్స వైకినవర్షాలను జూపెను. బర్బాగవన్న కుమారు మాంగుకిన్ గారి యింటికివచ్చి శ్మశానమునకు ఉత్సవముతో గలసివెళ్లిరి. రంగూను మునిసిపలు సంఘము ప్రముఖులచేసిన పూలచండలతో శివము నిండిపోయెను. మాసోనిక్కు ఆచారము ప్రకారము సమాధిపద్ధ కర్మ జరుపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

కావలెను

సర్వీసట్ను తాలూకాబోర్డు యిలాకా ఆనుపత్రులలో పనిచేయుటకు యిద్దరు మంత్రసానులు కావలయును. ఇందుకు అన్నతనవారు సదరు తాలూకాబోర్డు ఆఫీసుకు వెంటనే ధర ఖాస్తులుపంపుకొవలెను. జీతం రూ 300 లు, రెండురూపాయలు ఇంటిఆద్దయు యివ్వబడును.

యమ్. సుబ్బారావు

సర్వీసట్ను తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంట్.

ది మద్రాసు అండు నదరన్ మరాటా 1711 రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

సరకులను ప్యాకు చేయుట

కొన్ని సరకులను కొన్ని నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగుచేయవలసినట్లు 1924 సం॥రం ఆక్టోబరునెల మొదటి తారీఖు నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుమూలముగా మద్రాసు అండు నదరన్ మరాటా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి వర్తకులకును, ఇతరులకును తెలియజేయడమైనది. రైల్వే/ఉద్యోగులు ప్యాకింగు సదరు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడినసేగాని కన్ ట్రైన్ మెంట్లు అంగీకరించకూడదని స్పష్టముగాను, నిష్కర్షగాను ఉత్తరువు జారీచేయబడినది. సరకులను రవానా చేయువారు సదరు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు అంగీకరించక పోయినచో ఏ.రి.స్కు నోటును (ఏ.గవ్ట్ ఫారమును) వ్రాసియిచ్చిన అంగీకరించబడును.

గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వలాభము నిమిత్తమై ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయబడవలెనో స్టేషనుమాస్టరులను అడిగి లేక వారికి వ్రాసి తెలిసికొనుట ఉత్తము.

పార్కు-టెను } ఎఫ్. బి. వాదన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు 1565

25-10-24 తేదీ శనివారమునుండి 31-10-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 గం. 3 వ ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥ కూడగలదు.

యూనివర్సుల మైటియస్టు సీరియల్

ది స్టీల్ ట్రైయల్ కడపటిభాగము.

విల్లియం డన్ కన్, ఎడిట్ జాన్సన్ తో సహా

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition.

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money-equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

"యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్స్ కంపెనీ" చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని ఆభిప్రాయములు.

"ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును"—"ఇన్సూరన్స్ అబ్జర్వర్" లండను.

"స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహుకొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి" "ఇన్సూరన్స్ అండు ఫై నాన్ పీయల్ రికార్డు" లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు చరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్లు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

కంగుంది ఇండస్ట్రియల్ వర్క్స్

"టైక్స్ టైల్ శాఖ" పోస్టు, కుప్పం

రూ 7-4-0 లుకు

మియింటివద్దకు 1 కుప్పము మెత్త

(27" X 78" కొలతగలది).

దానికి తగిన దిండుబకటి.

మెత్తవైన పరచుటకు తగిన, అందమైన బక్ గుడ్ల తెల్లదియైనను లేక గీతలదియైనను పంపబడును. చాలకాలమువరకుండునట్లు బాగుగా నేయబడినది. చేతిముగ్గుములతో 2/30 నెంబరు నూలుతో గుడ్ల నేయబడినది. చాయ గట్టిగా నుండును. వారివారికి తగినట్టి రంగులలోగలదు.

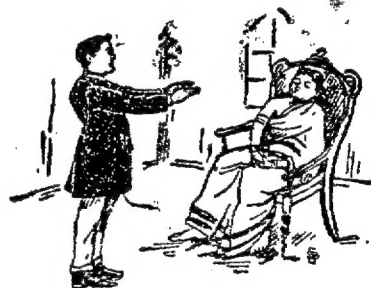
ఆలీబాబా అండ్ ఫాటీరాబర్స్ అవ్వవ్వి విజయము

మూడేమాటలు! ఆంధ్రదేశ వింతవర్తంతము చూయండి! అపరాధపరిశోధన రూపక మిదియే; నవరస పరితమై కడుపుబ్బనవ్వించుచు నాహాహా యనిపించునది యిదియే; సహజములగు చక్కనిమాటల పాటలతో విలసిల్లు నాటకము నిదియే.

నవరసభరితము	నెల రు
1. ధువ విజయము (నాటకము)	రు 1-0-0
2. కుచేల —కృష్ణ,	1-0-0
3. చిత్రకేతు.	0-14-0
4. జగన్మోహిని	1-0-0

చిరునామా:— పామ ర్తి బుచ్చిరాజుగారు,
1708 గోదావరి జిల్లా, కాకినాడ

మెన విజయ నేర్చుకొనుడు

1416

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, రాబ్ రిడింగు, కాన్ పెక్ ట్రేషన్, ఆత్మకేక్రీ, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెస్సరిజసహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మరహితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మె ప్రతి 1-కి రు. 1-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాథమిక, సేఖర్, మెస్సరిస్టు ఏలూరు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గానుభ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏవమున్నునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి రు 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాలట్రాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఆంధ్రపత్రిక

మంచి తరుణము!

చాలా తాళభము

త్వర వడుడు!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లుయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రవయోగవర్చుచు, వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యొక్క-వగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లువైస్ లిప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీనులుకన్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డాన్లు ఒకేతూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు త్రాసుకోవచ్చును.

1458

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతినిలానము:

బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:- ఆంధ్రమౌజీరీవిల్లు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

ఆంధ్ర యు ర్స్ ది క్ ఫార్మ్ సి లి మి టెడ్

19 హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడు పోస్టు - మదరాసు.

66 చిక్ వేటు, బెంగుళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహా రోగ ప్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహానందు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు.

ఇంకను క్షయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తివ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును శుద్ధిజేయును.

ఇందు శతపుటాభకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1.టికి రూ 5-0-0. ఔషధములో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయిని మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

నిర్వహమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నూరు రూపాయలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంట్లు కావలెను.

1616

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాళ్ళపు కెంకటాచలపండితులు వారి లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు:- ఈ దివ్యౌషధము మిక్కిలి విశుద్ధమైనదిగా, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధములేదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-800 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు, పోస్టాజువ్వ వేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానధేదములతో వాడవలెను. ఇక గాక ఈ దిగుతెలుపబడినది ఆత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృన్యరాజసాయనము:- బలహీనము, రక్తిములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి శక్తికామి పలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామదాణముకొనిరి. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును.

మహాభృంగామలక తైలము:- కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విసుపని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిశో, నేత్రశోగములను, తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

కృద్దుపరిహారిణి:- ఎర్రరక్తము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

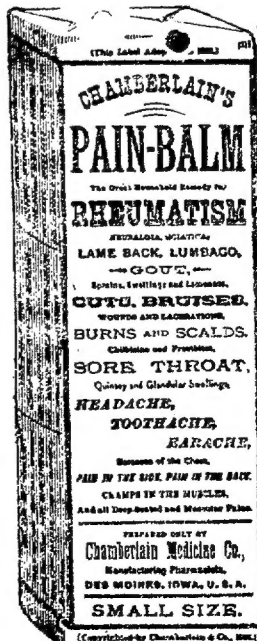
కాళికేశౌంజనము: కండ్లలో ఎలుపు, నీళ్లుకారుట, మసక గాయముండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమాయమగును 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

పాళ్ళపు కెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

(594)

చేంబరేన్లుగారి వెయిన్ బామ్ వార నొప్పలు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, కలనొప్పి, కండనొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణమగును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)